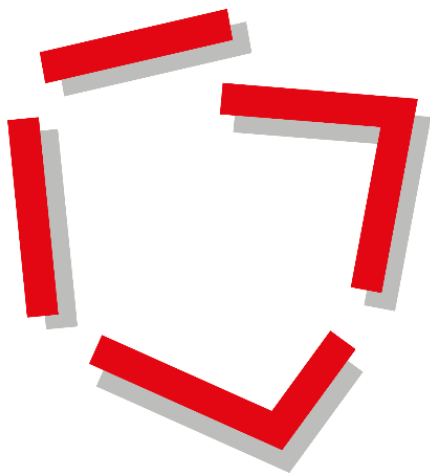

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU POWIATÓW POLSKICH

w okresie od 16 października do 16 listopada 2025 r.

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

**INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
ZWIĄZKU POWIATÓW POLSKICH**

w okresie od 16 października do 16 listopada 2025 r.

Opracowanie:
Dział Współpracy, Informacji, Analiz i Programów Biura ZPP

Spis treści

Podsumowanie aktywności i kluczowych efektów pracy ZPP	7
Działalność organów statutowych	10
Konwenty Powiatów	10
Zarząd ZPP	11
Komisja Rewizyjna ZPP	13
Aktywność ZPP w procesie legislacyjnym.....	14
Opinie prawne ZPP	15
Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego.....	17
Komisje sejmowe i senackie	20
Komisje merytoryczne ZPP	22
Komitety monitorujące i sterujące	22
Delegaci ZPP w poszczególnych gremiach	23
Reprezentanci ZPP na arenie międzynarodowej	24
Zaangażowanie ZPP w wybrane inicjatywy i wydarzenia.....	28
Administracja publiczna i bezpieczeństwo obywateli.....	28
Finanse publiczne.....	55
Edukacja, kultura i sport	62
Infrastruktura, urbanistyka i transport.....	74
Ochrona zdrowia i polityka społeczna	80
Ustrój samorządu, obszary miejskie i metropolitalne.....	90
Sprawy Międzynarodowe, Unii Europejskiej i Polityki Regionalnej	93
Społeczeństwo informacyjne	96
Energia, Klimat i Środowisko.....	98
Dodatkowe działania wspierające powiaty.....	100
Prace konsultacyjno-badawcze w JST.....	100
Działalność doradcza i informacyjna	102
<i>Konferencje z udziałem ZPP</i>	<i>102</i>
<i>III Seminarium Markowskie „Dziedzictwo i samorządność”</i>	<i>102</i>
<i>Warsztaty i szkolenia</i>	<i>108</i>
<i>Publikacje i wydawnictwa.....</i>	<i>110</i>
<i>Dziennik Warto Wiedzieć</i>	<i>111</i>

Współpraca	112
<i>Współpraca patronacka</i>	112
<i>Współpraca z Ministerstwem Cyfryzacji</i>	113
<i>Współpraca z Biurem Rzecznika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych</i>	113
<i>Współpraca z Wolters Kluwer Polska</i>	113
<i>Współpraca z Uczelnią Łazarskiego</i>	113
<i>Współpraca z Muzeum Historii Polski</i>	113
Odznaczenia konkursy i rankingi	114
29. edycja Ogólnopolskiego Konkursu Modernizacja Roku & Budowa XXI wieku	114
XIV edycja Konkursu „Gmina Przyjazna Rowerzystom”	115
XXII edycja Konkursu im. prof. Michała Kuleszy	116
Efekty realizowanych projektów	117
<i>Budowa i pilotażowe wdrożenie Modeli Architektury Informacyjnej Jednostek Samorządu Terytorialnego (AIS), zgodnych z Modelem Architektury Informacyjnej Państwa</i>	117

I Podsumowanie aktywności i kluczowych efektów pracy ZPP

Związek Powiatów Polskich, będący jedną z najbardziej powszechnych ogólnopolskich organizacji zrzeszających jednostki samorządu terytorialnego, od początku swojego istnienia – również w okresie sprawozdawczym – stawia **sobie za cel wspieranie idei samorządności, integrowanie oraz ochronę wspólnych interesów powiatów i miast na prawach powiatu, a także kształtowanie wspólnej polityki. Związek kładzie również duży nacisk na stałe wspieranie inicjatyw służących rozwojowi i promocji powiatów, wymianę doświadczeń oraz upowszechnianie modelowych rozwiązań w zakresie rozwoju i zarządzania w powiatach.**

Siła Związku Powiatów Polskich tkwi przede wszystkim w mocnym mandacie, jaki otrzymuje od powiatów i miast na prawach powiatu – swoich Członków. Dzięki temu wsparciu Związek może śmiało i odważnie reprezentować interesy środowiska samorządowego powiatów.

Związek Powiatów Polskich realizuje swoje cele poprzez działania statutowych organów oraz Biura.

Aktywność i kluczowe efekty prac, w okresie od 16 października do 16 listopada 2025 r. przedstawiono poniżej.

W okresie sprawozdawczym odbywały się wojewódzkie Konwenty Powiatów, podczas których omawiano liczne kwestie istotne dla środowiska powiatowego. Przewodniczący Konwentów przekazali do Biura Związku cztery stanowiska przyjęte na Konwentach oraz skierowali jedno pismo.

Głównym organem odpowiedzialnym za analizowanie i podejmowanie decyzji w Związku jest Zarząd. W okresie sprawozdawczym odbyło się jedno stacjonarne i jedno internetowe posiedzenie Zarządu ZPP. Równocześnie Członkowie Zarządu na bieżąco otrzymywali za pośrednictwem internetu informacje istotne dla działalności Związku. Łącznie rozpatrzono 32 zagadnienia i podjęto jedną uchwałę.

Komisja Rewizyjna, zgodnie ze statutem, pełni funkcję kontrolną, a jednocześnie wspiera Zarząd ZPP jako organ doradczy. W okresie sprawozdawczym jej członkowie aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Zarządu ZPP.

Ponadto przewodniczący Konwentów Powiatów z poszczególnych województw brali czynny udział w spotkaniach Zarządu Związku.

Działalność Związku Powiatów Polskich opiera się przede wszystkim na pracy Biura ZPP. To właśnie pracownicy i eksperci zatrudnieni w Związku, w ramach codziennych obowiązków, realizują zadania wyznaczone przez organy ZPP, zgodne z celami i misją organizacji. Ich praca polega głównie na analizie aktów prawnych poddawanych konsultacjom publicznym i uzgodnieniom z samorządami. Warto podkreślić, że w okresie sprawozdawczym prawnicy ZPP przeanalizowali łącznie 73 projekty aktów prawnych, z czego do 20 sporządzili szczegółowe opinie prawne. W wielu przypadkach przygotowanie tych opinii poprzedzały prace konsultacyjno-badawcze, które w okresie sprawozdawczym przeprowadzono 10 razy.

Główna działalność Związku Powiatów Polskich koncentruje się na relacjach pomiędzy organami państwa a jednostkami samorządu terytorialnego poziomu powiatowego. Obrona interesów powiatów i miast na prawach powiatu realizowana jest przede wszystkim poprzez skuteczne reprezentowanie głosu środowiska samorządowego. Zadanie to wykonują zarówno eksperci Biura Związku, jak i przedstawiciele ZPP wyznaczeni przez jego organy.

Kluczową formą działania jest wyrażanie stanowisk środowiska samorządowego na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (oraz jej zespołów tematycznych), komisji sejmowych i senackich, a także innych gremiów, takich jak komitety monitorujące czy sterujące.

Warto podkreślić, że w okresie sprawozdawczym przedstawiciele i eksperci Biura Związku uczestniczyli w kilkudziesięciu spotkaniach, podczas których omawiano kwestie związane z funkcjonowaniem samorządów powiatowych.

Zaangażowanie organów i Biura Związku przynosi konkretne, wymierne efekty. Wśród najważniejszych osiągnięć z okresu sprawozdawczego warto wymienić:

- ✓ *Związek Powiatów Polskich odegrał kluczową rolę w decyzji Ministerstwa Finansów o przekazaniu 469,2 mln zł dla 245 samorządów – 229 powiatów i 16 miast na prawach powiatu. To efekt interwencji ZPP, który jako pierwszy wykazał błędy w wyliczeniach dochodów w OSR do ustawy o dochodach JST i konsekwentnie prowadził rozmowy z resortem finansów. Dzięki działaniom ZPP skorygowano szacunki, co przyniesie realne wzmocnienie finansowe samorządów. Zgodnie z pismem wiceminister Hanny Majszczyk z 23 października 2025 r., 439,7 mln zł trafi do powiatów, a 29,5 mln zł do miast na prawach powiatu – środki zostaną wypłacone w drugiej połowie listopada.*
- ✓ *Podczas wspólnego posiedzenia komisji sejmowych posłowie poparli poprawkę postulowaną przez Związek Powiatów Polskich, utrzymując dotychczasowy 65-dniowy termin rozpatrywania wniosków o pozwolenie na budowę. Dzięki zaangażowaniu ZPP udało się obronić rozwiązanie zapewniające samorządom realny czas na rzetelne prowadzenie postępowań administracyjnych.*

Przy zaangażowaniu ekspertów ZPP w okresie sprawozdawczym powstała jedna publikacja. Redaktorzy Dziennika Warto Wiedzieć przygotowali ponad 360 artykułów prasowych, głównie o charakterze konsultacyjno-doradczym, które publikowano na portalu informacyjnym prowadzonym przez Związek.

Dzięki szerokiej działalności ZPP konsekwentnie umacnia swoją pozycję i rozpoznawalność. Na publikacje oraz stanowiska Związku powołują się inne dzienniki, czasopisma i serwisy informacyjne. W okresie sprawozdawczym o patronat ZPP wystąpiło wiele podmiotów. Związek objął patronatem dwa przedsięwzięcia, Dziennik Warto Wiedzieć trzy.

Kolejnym elementem działalności ZPP było wdrażanie projektu, na które Związek pozyskał środki z innych źródeł niż składki członkowskie. Dzięki jego realizacji ZPP może w większym wymiarze wspierać samorządy, szczególnie powiatowe, w doskonaleniu profesjonalnego świadczenia usług publicznych. W konsekwencji tego stale zwiększa się liczba powiatów i miast na prawach powiatu, które skutecznie i profesjonalnie świadczą usługi publiczne.

Szczegóły działalności ZPP w okresie sprawozdawczym zostały przedstawione w kolejnych rozdziałach.

Działalność organów statutowych

Konwenty Powiatów

Do realizacji celów statutowych Związek Powiatów Polskich powołał 16 Konwentów Powiatów, po jednym w każdym województwie. **Zadaniem Konwentów jest reprezentowanie interesów członków Związku na poziomie regionalnym.**

Konwenty pełnią funkcję doradczą wobec organów ZPP i mogą w szczególności przyjmować własne stanowiska lub opinie, a także kierować do Zarządu ZPP pisma w sprawach wymagających interwencji związanej z celami statutowymi Związku. Ponadto Konwenty Powiatów mają możliwość współpracy z organami administracji rządowej i samorządowej w swoich województwach.

W okresie sprawozdawczym w całym kraju odbyło się kilka posiedzeń Konwentów Powiatów. W ich trakcie przyjęto 4 stanowiska i omówiono wiele istotnych kwestii. Do Biura ZPP wpłynęło 1 pismo przekazane przez Przewodniczącego Konwentu.

Zestawienie stanowisk przyjętych przez poszczególne Konwenty przedstawiono w poniższej tabeli.

(Uwaga: dane zestawiono na podstawie informacji przekazanych przez Konwenty do Biura ZPP).

Lp.	Z dnia	Od Konwentu Powiatów Województwa	Stanowisko w sprawie
1	27 października 2025 r.	Małopolskiego	zasad wydatkowania środków w ramach ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej.
2	30 października 2025 r.	Lubelskiego	przedsięwzięcia Ministerstwa Edukacji Narodowej pod nazwą „Wyjście z klasą”.
3	30 października 2025 r.	Lubelskiego	finansowania funkcjonowania Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
4	31 października 2025 r.	Świętokrzyskiego	uwzględnienia uwag do projektu Strategii Rozwoju Polski do 2035 r.

Zestawienie pism przekazanych do Biura ZPP przedstawiono w poniższej tabeli.

(Uwaga: dane zestawiono na podstawie informacji przekazanych przez Konwenty do Biura ZPP).

Lp.	Z dnia	Od Konwentu Powiatów Województwa	Pismo w sprawie
1	31 października 2025 r.	Małopolskiego	protokół z posiedzenia Konwentu (23-24 września 2025 r.).

Zarząd ZPP

Organem wykonawczym Związku Powiatów Polskich jest Zarząd.

W okresie sprawozdawczym odbyło się jedno stacjonarne i jedno internetowe posiedzenie Zarządu ZPP.

W okresie pomiędzy posiedzeniami Członkowie Zarządu na bieżąco otrzymywali, za pośrednictwem internetu, informacje istotne dla działalności Związku.

Posiedzenie stacjonarne odbyło się 16 października 2025 r. w Warszawie.

W sumie Członkowie Zarządu rozpatrzyli 31 zagadnień i podjęli 1 uchwałę.

Szczegółowy zakres tematyczny obrad posiedzeń Zarządu ZPP został przedstawiony poniżej.

Posiedzenie Zarządu nr 9/25 – Warszawa, 16 października 2025 r.

Zrealizowano następujący porządek obrad:

- ✓ Przyjęcie porządku obrad.
- ✓ Informacja o działalności Związku Powiatów Polskich pomiędzy stacjonarnymi posiedzeniami Zarządu.
- ✓ Przyjęcie protokołów z posiedzeń Zarządu Nr 7/25, 8@/25 oraz materiałów przyjętych podczas tych posiedzeń.

- ✓ Wyzwania systemu ochrony zdrowia – punkt z udziałem Jolanty Sobierańskiej-Grendy, Minister Zdrowia.
- ✓ Domy pomocy społecznej – wczoraj i dziś – punkt z udziałem Beaty Karlińskiej, Dyrektorki Departamentu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
- ✓ W poszukiwaniu optymalnego modelu interwencji kryzysowej – punkt z udziałem przedstawicieli ośrodków interwencji kryzysowej.
- ✓ Sprawy różne.
- ✓ Zamknięcie posiedzenia.

Okres nr 10@/25 - pomiędzy stacjonarnymi posiedzeniami Zarządu

Członkowie Zarządu otrzymali informacje na temat następujących zagadnień:

- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do ustawy o zmianie ustawy – Prawo geodezyjne i kartograficzne (druk senacki nr 470, druki sejmowe nr 1525, 1663 i 1663-A).
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu ustawy o zasadach realizacji planu społeczno-klimatycznego (UC102).
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu uchwały Rady Ministrów zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026.
- ✓ Wniosek Związku Powiatów Polskich w sprawie korekty metryczki potrzeb oświatowych na 2025 rok.
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (RPW/31944/2025).
- ✓ Dodatkowa uwaga Związku Powiatów Polskich do projektu uchwały Rady Ministrów zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026.
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do rządowego projektu ustawy budżetowej na rok 2026.
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego.
- ✓ Odniesienie Związku Powiatów Polskich do stanowiska resortu w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie województwa oraz niektórych innych ustaw (UD271).
- ✓ Projekt uchwały w sprawie wyboru delegatów Związku Powiatów Polskich do Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR).
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu „Strategii Rozwoju Kraju do 2035 r.”.
- ✓ Interwencja Związku Powiatów Polskich dotycząca Programu „Wyjście z klasą”.
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (UC 116).
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (UD 317).
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu ustawy o zmianie ustawy o rejestracji jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m oraz ustawy o bezpieczeństwie morskim (UD 305).
- ✓ Stanowisko Konwentu Powiatów Województwa Małopolskiego z dnia 27 października 2025 r. w sprawie zasad wydatkowania środków w ramach ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej.
- ✓ Stanowisko Konwentu Powiatów Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2025 r. w sprawie przedsięwzięcia Ministerstwa Edukacji Narodowej pod nazwą "Wyjście z klasą".

- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (RPW/35124/2025).
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (UD285).
- ✓ Stanowisko Konwentu Powiatów Województwa Świętokrzyskiego z dnia 31 października 2025 r. w sprawie uwzględnienia uwag do projektu Strategii Rozwoju Polski do 2035 r.
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (MZ1828).
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych (RPW/34182/20).
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (RD244).
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu ustalania ryczałtu systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej.
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu ustawy o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw (UC77).
- ✓ Uwagi Związku Powiatów Polskich do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (znak: 10-RPW-36736-2025).
- ✓ Stanowisko Konwentu Powiatów Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2025 r. w sprawie finansowania funkcjonowania Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Informacje z posiedzeń Zarządu są dostępne na stronie internetowej Związku Powiatów Polskich pod adresem: www.zpp.pl w sekcji *Organy ZPP > Zarząd ZPP > Informacje z posiedzeń Zarządu*. Bezpośredni link: <http://zpp.pl/kategoria/informacje-z-posiedzen-zarzadu>

Komisja Rewizyjna ZPP

Organem kontrolnym Związku Powiatów Polskich jest Komisja Rewizyjna.

W okresie sprawozdawczym członkowie Komisji aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach Zarządu ZPP.

I Aktywność ZPP w procesie legislacyjnym

Zaangażowanie przedstawicieli Związku Powiatów Polskich w proces legislacyjny przejawia się na wielu płaszczyznach.

Część działań koncentruje się na opracowywaniu i **formułowaniu stanowisk**, które następnie kierowane są do adresatów – najczęściej instytucji państwowych, a także do klubów parlamentarnych lub konkretnych parlamentarzystów. W poszczególnych regionach stanowiska o charakterze wojewódzkim trafiają również do instytucji i władz regionalnych, co realizują bezpośrednio przewodniczący Konwentów Powiatów.

Kolejnym obszarem aktywności jest **analiza projektów aktów prawnych** dotyczących jednostek samorządu terytorialnego, które są przedmiotem konsultacji społecznych. Eksperci Biura ZPP przeprowadzają szczegółowe analizy tych projektów i przygotowują **opinie prawne**, które następnie przekazywane są do instytucji centralnych.

Kluczowym miejscem opiniowania aktów prawnych pozostaje Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Działalność ZPP w procesie legislacyjnym obejmuje również **czynny udział przedstawicieli i ekspertów Związku w posiedzeniach komisji sejmowych i senackich**, gdzie wymieniane są poglądy oraz wprowadzane zmiany w projektach aktów prawnych.

Warto również podkreślić rolę **analiz aktów prawnych prowadzonych w ramach komisji tematycznych funkcjonujących** przy Związku Powiatów Polskich, jak również w innych gremiach, takich jak komitety monitorujące i sterujące zewnętrznymi programami pomocowymi.

Szczegółowe informacje dotyczące zaangażowania ZPP w proces legislacyjny zostały przedstawione w kolejnych podrozdziałach.

Opinie prawne ZPP

W okresie sprawozdawczym prawnicy i eksperci Biura Związku Powiatów Polskich analizowali wszystkie projekty aktów prawnych dotyczące jednostek samorządu terytorialnego, które zostały skierowane do konsultacji społecznych.

W okresie sprawozdawczym pracownicy Biura ZPP przeanalizowali 18 projektów aktów prawnych (opiniowanych poza Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego) i do 20 przygotowano szczegółowe opinie, uwzględniając również te sporządzone w ramach KWRiST.

Prawnicy Biura ZPP regularnie monitorują wykaz prac legislacyjnych Rady Ministrów, stronę internetową Rządowego Centrum Legislacji oraz strony Sejmu i Senatu RP. Dzięki temu analizowane i opiniowane są również projekty ustaw i rozporządzeń, które nie zostały oficjalnie przekazane do Biura ZPP w ramach konsultacji publicznych, opiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego ani w toku prac komisji parlamentarnych.

Zestawienie tabelaryczne przedstawia **projekty aktów prawnych, wobec których Związek zajął pisemne stanowisko** (w kolejności chronologicznej).

Lp.	Odbiorca	Uwagi ZPP zgłoszone do projektu
1	Senat RP	ustawy o zmianie ustawy – Prawo geodezyjne i kartograficzne (druk senacki nr 470, druki sejmowe nr 1525, 1663 i 1663-A).
2	Senat RP	ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (RPW/31944/2025).
3	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	ustawy o zasadach realizacji planu społeczno-klimatycznego (UC102).
4	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	uchwały Rady Ministrów zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026.
5	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	uchwały Rady Ministrów zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026 - dodatkowa uwaga.
6	Sejm RP	ustawy budżetowej na rok 2026.
7	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	stanowiska resortu w sprawie projektu uchwały RM zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026.
8	Ministerstwo Edukacji Narodowej	rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego.
9	Ministerstwo Edukacji Narodowej	stanowiska resortu w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie województwa oraz niektórych innych ustaw (UD271).
10	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	„Strategii Rozwoju Kraju do 2035 r.”.

11	Ministerstwo Cyfryzacji	ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu i rozwoju usług sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw.
12	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	ustawy o zmianie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (UD 317).
13	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	stanowiska resortu w sprawie projektu ustawy o zasadach realizacji planu społeczno-klimatycznego (UC102).
14	Ministerstwo Infrastruktury	ustawy o zmianie ustawy o rejestracji jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m oraz ustawy o bezpieczeństwie morskim (UD 305).
15	Sejm RP	ustawy o zmianie ustawy – Kodeks wyborczy (RPW/35124/2025).
16	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	stanowiska resortu w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie ludności i obrony cywilnej oraz niektórych innych ustaw.
17	Ministerstwo Zdrowia	ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw (UD285).
18	Sejm RP	ustawy o zmianie ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych (RPW/34182/20).
19	Ministerstwo Zdrowia	rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (RD244).
20	Ministerstwo Zdrowia	rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (MZ1828).

Wszystkie opinie ZPP są dostępne na stronie internetowej Związku Powiatów Polskich pod adresem: www.zpp.pl w sekcji *ZPP w procesie legislacyjnym > Opinie i uwagi ZPP*. Bezpośredni link: <http://zpp.pl/biblioteka/opinie>

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego (KWRiST) działa na podstawie ustawy z dnia 6 maja 2005 roku o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. 2005 nr 90 poz. 759), a także zgodnie z Regulaminem Prac Komisji. KWRiST zazwyczaj odbywa swoje posiedzenia raz w miesiącu, podczas których opiniuje kilkadziesiąt aktów prawnych. Główna część prac Komisji odbywa się jednak w zespołach tematycznych.

Działalność KWRiST koncentruje się na wypracowywaniu wspólnych stanowisk pomiędzy przedstawicielami rządu oraz gmin, miast, powiatów i województw w kwestiach ustrojowych. Komisja rozpatruje problemy związane z funkcjonowaniem samorządu terytorialnego, a także sprawy z tego obszaru mieszczące się w zakresie działania Unii Europejskiej i organizacji międzynarodowych, do których należy Rzeczpospolita Polska.

W okresie sprawozdawczym odbyło się jedno plenarne posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W ramach prac Komisji Wspólnej ZPP zaopiniował 55 projektów ustaw, rozporządzeń i innych dokumentów, z których część była opiniowana w trybie obiegowym. Każdy z tych projektów został poddany analizie i zaopiniowany przez ekspertów Biura Związku Powiatów Polskich.

Projekty przedłożone do zaopiniowania w ramach KWRiST zostały zestawione w poniższej tabeli.

Lp.	Instytucja przedkładająca	Tytuł projektu aktu prawnego
Październik 2025 r.		
1	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	Projekt dokumentu pn. Informacja o funkcjonowaniu spółdzielni socjalnych działających na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych za okres 2022-2024.
2	Ministerstwo Infrastruktury	Projekt ustawy o zmianie ustawy o rejestracji jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m oraz ustawy o bezpieczeństwie morskim (UD 305).
3	Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji	Projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej oraz o zmianie niektórych innych ustaw.
4	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Projekt rozporządzenia w sprawie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów” (RD328).

5	Ministerstwo Energii	Projekt Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. z perspektywą do 2040 r.
6	Ministerstwo Infrastruktury	Projekt ustawy o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz ustawy – Prawo wodne (UD48).
7	Ministerstwo Infrastruktury	Projekt uchwały w sprawie wyrażenia zgody na przedłożenie Komisji Europejskiej drugiej aktualizacji zestawu celów środowiskowych wód morskich.
8	Ministerstwo Klimatu i Środowiska	Projekt rozporządzenia w sprawie kwalifikacji w zakresie geologii.
9	Ministerstwo Zdrowia	Projekt rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu sporządzania, aktualizacji i przekazywania programu naprawczego oraz szczegółowego zakresu i formatu informacji zawartych w tym programie (MZ 1812).
10	Ministerstwo Zdrowia	Projekt ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (UD 213).
11	Ministerstwo Zdrowia	Projekt rozporządzenia zmieniający rozporządzenie w sprawie kursów uprawniających do pracy na stanowisku dyspozytora medycznego i wojewódzkiego koordynatora ratownictwa medycznego oraz kursu doskonalącego dla dyspozytora medycznego (MZ 1821).
12	Ministerstwo Zdrowia	Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie kosztów, których wysokość nie jest zależna od parametrów wskazanych w art. 118 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (MZ 1824).
13	Ministerstwo Zdrowia	Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu zadań wojewódzkiego koordynatora ratownictwa medycznego (MZ 1809).
14	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	Projekt rozporządzenia w sprawie Krajowego Funduszu Szkoleniowego.
15	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	Projekt rozporządzenia w sprawie zasad gospodarki finansowej Funduszu Pracy.
16	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu	Projekt Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Adopcji na lata 2026–2030.
17	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu	Projekt Wielkopolskiego Programu Wspierania Osób Starszych na lata 2026-2030.
18	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu	Projekt Wielkopolskiego Programu Wspierania Osób z Ograniczoną Sprawnością na lata 2026-2030.
19	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu	Projekt Wielkopolskiego Programu Wspierania Osób z Doświadczeniem Migracji na lata 2026-2030.
20	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu	Projekt Wielkopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2026–2030, w tym: Ramowego Programu Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Ramowego Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc Domową, Ramowego Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla Osób Stosujących Przemoc Domową.

21	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie województwa i innych ustaw (UD271).
22	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie akredytacji kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.
23	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Projekt rozporządzenia w sprawie rozliczania dotacji celowej na dofinansowanie funkcjonowania branżowych centrów umiejętności.
24	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Projekt rozporządzenia w sprawie Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze energetyka.
25	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli.
26	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Projekt zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.
27	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego.
28	Ministerstwo Edukacji Narodowej	Projekt rozporządzenia w sprawie wydawania orzeczeń i opinii przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.
29	Ministerstwo Finansów	Projekt rozporządzenia w sprawie zmiany rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu danych zawartych w deklaracjach podatkowych i w ewidencji w zakresie podatku od towarów i usług (nr 1042).
30	Ministerstwo Finansów	Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie zaliczenia gmin oraz miast do jednego z czterech okręgów podatkowych (WPL 1033).

Projekty aktów prawnych przesyłane do zaopiniowania są na bieżąco zamieszczane na stronie Związku Powiatów Polskich: www.zpp.pl, w sekcji *ZPP w procesie legislacyjnym*, w zakładce *Projekty aktów prawnych do zaopiniowania*. Bezpośredni link: <http://zpp.pl/biblioteka/projekty-aktow-prawnych>

Szczegółowe sprawozdania z prac KWRiST publikowane są w Dzienniku Warto Wiedzieć (www.wartowiedziec.pl), w zakładce *Legislacja*, w dziale *Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego*.

Komisje sejmowe i senackie

Aktywność Związku Powiatów Polskich w procesie legislacyjnym przejawia się również w czynnym uczestnictwie jego przedstawicieli i ekspertów w posiedzeniach komisji parlamentarnych. Warto podkreślić, że przedstawiciele ZPP – jako jedyni w większości przypadków – aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach komisji, których obrady dotyczyły spraw samorządowych.

W okresie sprawozdawczym przedstawiciele i eksperci ZPP wzięli udział w 5 posiedzeniach komisji sejmowych i senackich.

Poniżej przedstawiono tematy oraz terminy posiedzeń komisji parlamentarnych, w których – w okresie sprawozdawczym – czynny udział brali przedstawiciele ZPP.

Lp.	Data posiedzenia	Nazwa	Cel posiedzenia
Listopad 2025 r.			
1	4	Sejmowa Komisja do Spraw Deregulacji oraz Komisja Infrastruktury	1. Rozpatrzenie uchwały Senatu w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym (druk nr 1842). 2. Rozpatrzenie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (druk nr 1379).
2	5	Sejmowa Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej	1. Przedstawienie opracowania „35 tez na 35 - lecie samorządu” zawierającego propozycje zmian prawnych mających zapewnić jednostkom samorządu terytorialnego pełne warunki rozwoju. 2. Przedstawienie raportu „Kiedy pękają tamy. O państwie, wspólnotach i zarządzaniu kryzysem”.
3	5	Sejmowa Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi	1. Rozpatrzenie projektu dezyderatu w sprawie zmiany rozporządzenia MRiRW z dnia 10 czerwca 2024 roku. 2. Rozpatrzenie informacji nt. zasad korzystania przez rolników z wody wykorzystywanej do produkcji, w tym do opryskiwania, nawadniania i zraszania oraz możliwości i warunki wykonywania urządzeń retencyjnych, magazynujących wodę, kopania studni, stawów i podobnych. 3. Rozpatrzenie informacji na temat stanu odporności polskiego rolnictwa na susze i powódzie, w szczególności pod kątem retencji glebowej. 4. Rozpatrzenie informacji na temat funkcjonowania spółek wodnych i możliwości wprowadzenia obligatoryjnego udziału rolników w spółkach wodnych.
4	6	Sejmowa Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej oraz Podkomisja nadzwyczajna do rozpatrzenia poselskich projektów ustaw o zmianie ustawy	Rozpatrzenie poselskich projektów ustaw o zmianie ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz niektórych innych ustaw (druki nr 155 i 156) – kontynuacja.

		o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz niektórych innych ustaw (druki nr 155 i 156)	
5	6	Sejmowa Komisja do Spraw Petycji	1. Rozpatrzenie petycji w sprawie zmiany art. 94 ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2025 r. poz. 750) (BKSP-155-X-585/25). 2. Rozpatrzenie petycji w sprawie zmiany ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.) w zakresie dofinansowania usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika ze środków PFRON (BKSP-155-X-566/25). 3. Rozpatrzenie petycji w sprawie waloryzacji wkładów zdeponowanych na książeczkach mieszkaniowych (BKSP-155-X-573/25). 4. Rozpatrzenie petycji w sprawie zmiany ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2023 r. poz. 1580 ze zm.) (BKSP-155-X-574/25). 5. Rozpatrzenie petycji w sprawie zmiany ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 707) w zakresie stworzenia gminom możliwości pobierania opłaty turystycznej (BKSP-155-X-581/25). 6. Rozpatrzenie petycji w sprawie zmiany uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2022 r. poz. 990) w zakresie możliwości uczestniczenia w posiedzeniach komisji sejmowych w charakterze obserwatora (BKSP-155-X-582/25). 7. Rozpatrzenie odpowiedzi Ministra Klimatu i Środowiska na dezyderat nr 100 skierowany do Prezesa Rady Ministrów w sprawie zmiany ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń oraz ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. 8. Rozpatrzenie odpowiedzi Ministra Sprawiedliwości na dezyderat nr 102 w sprawie zmiany ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o zatrudnianiu osób pozbawionych wolności. 9. Rozpatrzenie odpowiedzi MRiRW na dezyderat nr 105 skierowany do Prezesa Rady Ministrów w sprawie zmiany ustawy z dnia 11 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu. 10. Rozpatrzenie odpowiedzi Ministra Klimatu i Środowiska na dezyderat nr 109 w sprawie zmiany ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Przedstawiciele Związku Powiatów Polskich biorą również udział w posiedzeniach wybranych zespołów parlamentarnych.

Komisje merytoryczne ZPP

Kolejnym miejscem analizy aktów prawnych przekazywanych do Biura ZPP w ramach konsultacji są komisje merytoryczne funkcjonujące przy Związku Powiatów Polskich.

Komisje te są podzielone na obszary problemowe, które odpowiadają zespołom tematycznym Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Ze składem osobowym poszczególnych komisji merytorycznych ZPP można zapoznać się na stronie internetowej ZPP: www.zpp.pl w sekcji *Delegaci ZPP w różnych gremiach > Gremia krajowe > Komisje merytoryczne ZPP*. Bezpośredni link: <https://zpp.pl/artukul/76-komisje-merytoryczne-zpp>

W okresie sprawozdawczym Biuro Związku Powiatów Polskich cyklicznie, co tydzień (w każdy czwartek), wysyłało komunikaty do członków komisji merytorycznych z prośbą o opinie dotyczące otrzymywanych projektów aktów prawnych. Napływające uwagi były analizowane przez ekspertów Biura, na podstawie których przygotowywano stanowiska i opinie prawne, kierowane następnie do odpowiednich instytucji centralnych.

Komitety monitorujące i sterujące

Przedstawiciele Związku Powiatów Polskich aktywnie uczestniczą w pracach komitetów monitorujących i sterujących Programu Operacyjnego. Podczas posiedzeń reprezentują interesy jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji skupiających samorządy.

W okresie sprawozdawczym odbyło się kilka posiedzeń różnych komitetów monitorujących i sterujących. Dzięki zaangażowaniu przedstawicieli ZPP w tych gremiach udało się wprowadzić zmiany w zapisach niekorzystnych dla samorządów.

Informacje o pracach wszystkich komitetów są na bieżąco publikowane w Dzienniku Warto Wiedzieć (www.wartowiedziec.pl) w zakładce *Rozwój i Fundusze*.

Delegaci ZPP w poszczególnych gremiach

Przedstawiciele Związku Powiatów Polskich biorą aktywny udział także w pracach różnych gremiów, których zakres oddziaływania dotyczy jednostki samorządu terytorialnego. W okresie sprawozdawczym, do pracy w ramach poniżej wymienionych gremiów, zgłoszeni zostali:

- ✓ **Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych:**
 - ✓ **Bernadeta Skóbel** – Kierownik Działu Monitoringu Prawnego i Ekspertyz Biura ZPP.
- ✓ **Komitet Monitorujący Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027** (przy Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej):
 - ✓ **Adrian Pokrywczyński** – Ekspert w Dziale Monitoringu Prawnego i Ekspertyz Biura ZPP,
 - ✓ **Rudolf Borusiewicz** – Dyrektor Biura ZPP (zastępca).
- ✓ **Grupa robocza ds. opracowania Polskiej Polityki Architektonicznej** (przy Ministrze właściwym do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa):
 - ✓ **Małgorzata Galas-Bąba** – Wicestarosta Powiatu Starachowickiego.
- ✓ **Platforma Partnerstwa Publiczno-Prywatnego** (przy Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej):
 - ✓ **Rafał Rudka** – Kierownik Działu Współpracy, Informacji, Analiz i Programów Biura ZPP.
- ✓ **Zespół Zadaniowy „Cyfrowe Forum Współpracy”** (przy Komitecie Rady Ministrów ds. Cyfryzacji):
 - ✓ **dr Grzegorz Kubalski** – Zastępca Dyrektora Biura ZPP.

Reprezentanci ZPP na arenie międzynarodowej

Reprezentanci Związku Powiatów Polskich działają również w ramach organizacji międzynarodowych (opisanych w poniższych podrozdziałach), gdzie reprezentują interesy samorządów terytorialnych szczebla pośredniego.

Europejski Komitet Regionów

Utworzony w 1994 roku **Europejski Komitet Regionów (EKR)** jest zgromadzeniem przedstawicieli **samorządów regionalnych i lokalnych Unii Europejskiej**. W jego skład wchodzi 329 członków, w tym przewodniczący regionów, burmistrzowie oraz demokratycznie wybrani przedstawiciele regionów, powiatów i miast z 27 państw członkowskich UE.

Europejski Komitet Regionów ma na celu zbliżenie obywateli do Unii Europejskiej. Dzięki jego działalności władze lokalne i regionalne państw członkowskich mogą zabierać głos w sprawach opracowywanego prawa unijnego, które może wpływać na miasta, powiaty i regiony.

Członkowie Europejskiego Komitetu Regionów muszą być wyłonieni w demokratycznych wyborach lub sprawować mandat polityczny w kraju pochodzenia. Na co dzień żyją i pracują w swoim mieście, powiecie lub regionie, co pozwala im doskonale rozumieć potrzeby i obawy swoich wyborców. Są ich głosem w procesie podejmowania decyzji i tworzenia prawa unijnego, a jednocześnie informują ich o bieżących procesach zachodzących w Unii Europejskiej.

Ze składem osobowym reprezentantów ZPP można zapoznać się na stronie internetowej ZPP: www.zpp.pl w sekcji *Delegaci ZPP w różnych gremiach > Gremia międzynarodowe > Europejski Komitet Regionów*. Bezpośredni link: <https://www.zpp.pl/artikul/60-komitet-regionow-ue-kr>

Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE) w Izbie Władz Lokalnych

Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (Congress of Local and Regional Authorities, CLRAE) jest organem doradczym Komitetu Ministrów, reprezentującym władze lokalne i regionalne państw Rady Europy. Od 1994 roku Kongres funkcjonuje jako organ stały, zbierający się dwa razy do roku na sesjach w Strasburgu. Obecnie Kongres liczy 648 członków – 324 przedstawicieli państw członkowskich i ich 324 zastępców. Liczba mandatów dla każdego państwa członkowskiego Rady Europy jest taka sama jak w Zgromadzeniu Parlamentarnym. Polska dysponuje 12 miejscami dla przedstawicieli oraz 12 miejscami dla ich zastępców. Reprezentanci muszą posiadać mandat wynikający z wyborów lokalnych.

Głównym celem Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy jest promocja demokracji lokalnej i regionalnej oraz wzmacnianie znaczenia samorządu terytorialnego. Szczególną wagę przywiązuje do realizacji zasad określonych w Europejskiej Karcie Samorządu Lokalnego.

Kongres wspiera decentralizację, regionalizację oraz współpracę transgraniczną między regionami, powiatami i miastami państw członkowskich. Zapewnia także udział władz lokalnych i regionalnych w pracach Rady Europy.

Najważniejsze zadania Kongresu:

- ✓ ocena sytuacji demokracji lokalnej – Kongres regularnie przeprowadza wizyty monitorujące, analizując realizację założeń Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego,
- ✓ dialog z rządami państw członkowskich – zachęca je do większego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w proces decyzyjny,
- ✓ obserwacja wyborów lokalnych i regionalnych – pełni rolę obserwatora, oceniając przestrzeganie zasad demokratycznych,
- ✓ ocena przestrzegania zasady subsydiarności – analizuje, czy decyzje są podejmowane na najniższym możliwym poziomie władzy.

Kongres wspiera także tworzenie narodowych stowarzyszeń, działających na rzecz interesów władz lokalnych w polityce krajowej. Angażuje się w rozwój współpracy transgranicznej, dialog międzykulturowy i promowanie zrównoważonego rozwoju lokalnego.

Ze składem osobowym reprezentantów ZPP można zapoznać się na stronie internetowej ZPP: www.zpp.pl w sekcji *Delegaci ZPP w różnych gremiach > Gremia międzynarodowe > Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE) w Izbie Władz Lokalnych*. Bezpośredni link: <https://www.zpp.pl/artykul/61-kongres-wladz-lokalnych-i-regionalnych-europy-clrae-w-izbie-wladz-lokalnych>

Europejska Konfederacja Władz Lokalnych Szczebla Pośredniego (CEPLI asbl)

Europejska Konfederacja Władz Lokalnych Szczebla Pośredniego (CEPLI) to pierwsza europejska konfederacja skupiająca krajowe stowarzyszenia reprezentujące władze lokalne szczebla pośredniego (powiaty) z sześciu krajów europejskich: Belgii, Francji, Niemiec, Włoch, Polski i Rumunii. W jej skład wchodzi również dwie europejskie sieci władz lokalnych: Arco Latino oraz Partenalia.

CEPLI reprezentuje krajowe stowarzyszenia oraz europejskie sieci władz lokalnych, współpracujące w celu: zwiększenia udziału władz lokalnych szczebla pośredniego w europejskim procesie decyzyjnym; reprezentowania ich interesów na poziomie europejskim, zwłaszcza w odniesieniu do unijnego prawodawstwa; tworzenia bezpośredniego dialogu z instytucjami odpowiedzialnymi za programy i polityki terytorialne oraz z innymi europejskimi stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi; wzmacniania spójności i przejrzystości działań na terytorium europejskim; ułatwiania współpracy między władzami lokalnymi szczebla pośredniego oraz realizacji wspólnych projektów europejskich; ustanowienia stałej wymiany informacji i dobrych praktyk między społecznościami lokalnymi.

Ze składem osobowym reprezentantów ZPP można zapoznać się na stronie internetowej ZPP: www.zpp.pl w sekcji *Delegaci ZPP w różnych gremiach > Gremia międzynarodowe > Europejska Konfederacja Władz Lokalnych Szczebla Pośredniego (CEPLI asbl)*. Bezpośredni link: <https://www.zpp.pl/artukul/63-europejska-konfederacja-wladz-lokalnych-szczebla-posredniego-cepli-asbl>

Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR)

Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR) została założona w 1951 roku przez grupę burmistrzów z Europy, a później rozszerzyła swoje działania na powiaty i regiony. Obecnie jest największą organizacją zrzeszającą lokalne i regionalne władze w Europie. Jej członkami jest ponad 60 krajowych stowarzyszeń miast, gmin i regionów z 41 krajów, co łącznie reprezentuje około 100 000 przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych.

CEMR działa na rzecz lokalnych i regionalnych samorządów oraz demokracji. Organizacja dąży do kształtowania przyszłości Europy, zachęcając lokalne i regionalne podmioty do wpływania na prawo i politykę europejską oraz do wymiany doświadczeń na poziomie lokalnym i regionalnym.

CEMR angażuje się w wiele dziedzin, w tym: rynek pracy, energię, środowisko, równe szanse, zarządzanie i przyszłość UE, społeczeństwo informacyjne, demokrację lokalną i regionalną, współpracę północ-południe, usługi publiczne i zamówienia publiczne, politykę regionalną, sprawy społeczne, zrównoważony rozwój, miasta partnerskie, transport oraz politykę dotyczącą miast i wsi.

Komitety i grupy robocze CEMR starają się wpływać na projekty unijnych aktów prawnych, aby zapewnić uwzględnienie interesów i potrzeb władz lokalnych i regionalnych od początku do końca procesu legislacyjnego w Unii Europejskiej.

Ze składem osobowym reprezentantów ZPP można zapoznać się na stronie internetowej ZPP: www.zpp.pl w sekcji *Delegaci ZPP w różnych gremiach > Gremia międzynarodowe > Rada Gmin i Regionów Europy (CEMR)*. Bezpośredni link: <https://www.zpp.pl/artukul/62-rada-gmin-i-regionow-europy-cemr>

I Zaangażowanie ZPP w wybrane inicjatywy i wydarzenia

Aktywność Związku Powiatów Polskich jest niezwykle szeroka, jednak warto w szczególny sposób podkreślić kilka działań podejmowanych przez ZPP. Ich znaczenie wynika z konkretnego wpływu – choć nie zawsze bezpośredniego i natychmiastowego – na codzienne funkcjonowanie samorządów powiatowych.

Opis wybranych działań ZPP został przedstawiony w ramach poniższych obszarów tematycznych.

Administracja publiczna i bezpieczeństwo obywateli

Październikowe posiedzenie Zespołu ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli KWRiST

17 października 2025 r. odbyło się posiedzenie Zespołu ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. W porządku obrad znalazły się trzy projekty aktów prawnych, jednak największe emocje wzbudził projekt uchwały Rady Ministrów zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026.

Impulsem do podjęcia prac nad zmianami w Programie Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej było zidentyfikowanie w początkowej fazie realizacji Programu kwestii utrudniających szybkie i efektywne wydatkowanie przewidzianych w nim środków.

Stwierdzono m.in., że aktualnie ilość asortymentu (np. pojazdów straży pożarnej) przeznaczonego do zakupu jest nieproporcjonalnie niska do przeznaczonych środków oraz że Program nie reguluje szczegółowo na jakich zasadach powinien następować podział łącznej puli środków na poszczególne obszary (6 głównych obszarów zadaniowych).

Nowelizacja w pierwotnym kształcie przewiduje możliwość zakupu większej ilości sprzętu, jeżeli pozwalają na to wolne środki; precyzuje zapisy dotyczące procesu opiniowania inwestycji realizowanych przez wojewodów poprzez wskazanie, że opiniowaniu podlegają inwestycje budowlane oraz zakupy inwestycyjne o wartości powyżej 50 tys. zł; uszczegóławia opis zadań do realizacji w obszarze dotyczącym edukacji i szkoleń; uzupełnia zapisy dotyczące realizacji zadań o charakterze obronnym, finansowanych (zgodnie z art. 155 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej) w ramach Programu OLiOC jako infrastruktury podwójnego wykorzystania, powiązanej z realizacją Narodowego Programu Odstraszania i Obrony „Tarcza Wschód” oraz zwiększa możliwości przesuwania części środków między działaniami nie tylko w obszarach 1 i 2, ale również 3.

Propozycje i skargi

Zastrzeżenia do projektu uchwały zgłosiło kilka korporacji samorządowych, w tym pięć uwag sformułował Związek Powiatów Polskich.

Zgodnie z propozycją ZPP, strona rządowa uznała za zasadne dodanie w obszarze 2 zadania polegającego na dostosowaniu infrastruktury lotnisk aeroklubów do działań na okoliczność różnych sytuacji kryzysowych. Jak argumentował Związek, lotniska aeroklubów, ze względu na swoje rozmieszczenie i charakter infrastruktury, mogą odgrywać istotną rolę w systemie reagowania kryzysowego. Dostosowanie ich do potrzeb operacyjnych w sytuacjach nadzwyczajnych zwiększy elastyczność i szybkość działań służb ratowniczych i obrony cywilnej organów ochrony ludności.

Pozostałe uwagi korporacji nie zostały uwzględnione.

Pierwszym postulatem było skreślenie zapisu stanowiącego, aby proces wdrażania przez wojewodów postanowień i zapisów Programu wymagał uzgodnienia z właściwym miejscowo przedstawicielem Brygady Obrony Terytorialnej.

- Po pierwsze, taki zapis tylko spowolni realizację Programu, który – jak pokazują doświadczenia z 2025 r. – jest poważnym problemem we wdrażaniu Programu na poziomie wojewódzkim. Po drugie siły zbrojne mają już dzisiaj wpływ na wdrażanie programu przez wojewodów. Działania te są bowiem opiniowane przez wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego, w którym zasiadają wyznaczeni przez Ministra Obrony Narodowej przedstawiciele Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (art. 14 ust. 10 ustawy o zarządzaniu kryzysowym). Po trzecie, to wojewoda jest terytorialnym organem ochrony ludności. Uzgodnienie w prawie administracyjnym wiąże organ, od którego wymagane jest uzyskanie uzgodnienia. Wprowadzenie wymogu uzgodnienia działań podejmowanych przez wojewodów w ramach Programu z przedstawicielem sił jest jawnie sprzeczne z duchem ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej. Po czwarte zwracamy uwagę, że działania ochrony ludności wykraczają poza działania obronne państwa realizowane przez siły zbrojne – przekonywali eksperci Działu Monitoringu Prawnego i Ekspertyz Biura Związku Powiatów Polskich.

Dyrektor Departamentu Ochrony Ludności i Zarządzania Kryzysowego w MSWiA **Michał Pawłowski** nie podzielił tego zdania. *- Uwaga ta jest niezasadna, bowiem już przepisy ustawy o zarządzaniu kryzysowym mówią o tym, że w posiedzeniach zespołu może uczestniczyć przedstawiciel sił zbrojnych. To jest tylko uszczegółowienie. Nie wymagamy uzgodnień z Wojskami Obrony Terytorialnej. Po prostu przedstawiciele tych jednostek będą brali udział w posiedzeniach wojewódzkich zespołów zarządzania kryzysowego. Już MON ich do tego zadysponował i przeprowadził szkolenia tych osób, aby wiedzieli jak opiniować zgłaszane inwestycje – mówił.*

W odpowiedzi mec. **Adrian Pokrywczyński** wskazał, że zgłoszona uwaga nie została zrozumiana zgodnie z intencją organizacji.

- To nie jest tak, że my lobbujemy udział WOT-u w wojewódzkim zespole zarządzania kryzysowego, tylko Państwo w programie dopisują kwestie uzgodnienia, więc de facto rozróżniają wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego od jeszcze uczestnika w postaci WOT-u. I to może być rozumiane jako jakaś procedura uzgadniająca i stosowana przez wojewódzki zespół oddzielnie z WOT-em. Państwo sami mówią, że zgodnie z ustawą o zarządzaniu kryzysowym, co jest prawdą, jest przedstawiciel sił zbrojnych. Skoro więc jest przedstawiciel sił zbrojnych, to po co jeszcze wpisywać w program uzgadnianie tego z WOT-em. (...) to jest niepotrzebne, bo będzie budzić wątpliwości interpretacyjne, a jestem pewien, że ktoś w końcu wymyśli, że bez zgody WOT-u, nie można czegoś zrobić, gdzie my wskazujemy, że po to są organy ochrony ludności, by ten program realizować. A wojewoda jest takim organem – mówił.

Kolejnym postulatem była rezygnacja z zapisu o obowiązku zakupu czujek dymu oraz tlenku węgla do prowadzenia akcji edukacyjno-profilaktycznych. Zdaniem ZPP, nie jest to konieczne do prowadzenia akcji edukacyjnych, gdyż obsługa czujki jest prosta i nie wymaga instruktażu. Jednocześnie zakup i montaż czujek dla celów profilaktycznych dla prywatnych osób wykracza poza charakter zadań wynikających z ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej. Takie zastrzeżenia kierowały również inne korporacje. Strona rządowa uznała je jednak za niezasadne, twierdząc, że ochrona przeciwpożarowa stanowi element ochrony ludności i że profilaktyka względem zagrożeń związanych z tlenkiem węgla wymaga działań edukacyjnych, które mogą być prowadzone łącznie z prezentacją sposobu prawidłowego montażu czujek.

ZPP oponował także przed wprowadzeniem obowiązku finansowania działań „promujących realizację zadań ochrony ludności i obrony cywilnej”, uznając, że obecny zapis w Programie o finansowaniu filmów, podręczników czy instruktarzy edukacyjno-szkoleniowych jest wystarczający, a proponowana zmiana może tworzyć pole do nadużyć i finansowania zadań nie mających realnych korzyści dla budowy społecznej odporności.

Strona rządowa wyjaśniła, że przepis ma charakter doprecyzowujący i został wprowadzony w związku z wątpliwościami powstającymi w przypadku działań mających cechy z pogranicza działań edukacyjnych i promocyjnych (np. prowadzenie stron internetowych lub akcji informacyjnych).

Związek – z uwagi na pilność realizacji inwestycji w innych, bardziej zaniedbanych obszarach oraz lakoniczność uzasadnienia projektu uchwały – postulował także rezygnację z dodania w projekcie zadania: „Budowa ośrodków lub miejsc szkolenia jako infrastruktury podwójnego wykorzystania na potrzeby szkoleniowe ochrony ludności i obrony cywilnej oraz pododdziałów wojskowych – w tym szczególnie jednostek WOT”. Zdaniem Organizacji należy założyć, że zarówno Straż Pożarna jak i WOT posiadają obecnie zaplecze służące do prowadzenia działań szkoleniowych.

W odpowiedzi, przedstawiciel resortu poinformował, że propozycja została wprowadzona na wniosek Ministra Obrony Narodowej, a zapis pozwoli na tworzenie infrastruktury podwójnego zastosowania.

Mec. **Adrian Pokrywczyński** – w imieniu ZPP – podtrzymał uwagi organizacji, raz jeszcze argumentując jej stanowisko.

- *Odnosnie budowy zaplecza szkoleniowego, cały czas obracamy się – przypominam – w obronie cywilnej. Obrona cywilna zakłada, że to nie są obiekty wojskowe. W razie wojny, jeżeli będzie wykorzystywana przez jednostki zmilitaryzowane, a taką jednostką militarną jest WOT (...) taki obiekt stanie się celem. A my chyba tego nie chcemy. Ostatnio byłem na konferencji w Akademii Pożarniczej. "Podwójne wykorzystanie" to chodzi nie o to, że jest ochrona ludności i obronna, cel obronny, tylko o to, że to jest ochrona ludności, a zazwyczaj, na co dzień jest wykorzystywany do czegoś innego. I to nam powiedzieli Finowie, którzy mają bardzo duże doświadczenie w tym obszarze. Oni nie mówili, że będzie korzystać z tego wojsko. Nie. Podwójne wykorzystanie polega na czymś innym – przekonywał.*

Jedną z istotniejszych uwag zgłoszonych przez pozostałe korporacje była propozycja Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, by – w przypadku wydatków, dla których konieczne jest zastosowanie procedur przetargowych zgodnie z ustawą – Prawo zamówień publicznych – środki mogły być wydatkowane i rozliczone do 30 października roku następnego.

Jak powiedział **Michał Pawłowski**, resort nie poprze tego rozwiązania. - *Propozycja nie może być na tę chwilę przyjęta, ponieważ zmiana dotyczyłaby też następnego roku budżetowego 2026 – mówił. – Mogę Państwu przekazać, że planujemy nowelizację Ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej i pewne zwolnienia realizacji zakupów usług i robót budowlanych z ustawy o Prawach zamówień publicznych, co powinno przełożyć się na sprawną realizację zadań.*

W dalszej dyskusji nad projektem nie brakowało krytycznych głosów ze strony samorządowej.

- *Albo zabierzcie całą Ustawę o ochronie ludności i obronie cywilnej samorządom do wykonywania i dajcie ją służbom, typu Straż Pożarna, wojsko, Policja, MON itd., i wtedy będziemy mieć przynajmniej jasność, dlaczego to tak jest i wiemy kto za to odpowiada, i my w ogóle nie musimy się do tego mieszać, albo jeżeli mamy być w tym procesie, mamy brać udział w tym wszystkim: w tych zakupach, w tym osłanianiu mieszkańców itd., to traktujcie nas poważnie – mówił Prezydent Miasta Częstochowy **Krzysztof Matyjaszczyk**. – Bo niestety, ale wszystkie dotychczasowe działania pokazują pewien obraz. Jest on następujący: kasa idzie i służy na finansowanie służb podległych np. MSWiA. Mówimy tu o Straży Pożarnej, która bierze grosz ze środków, które są na ten cel przeznaczone. Ewentualnie rzucają też tam takie rzeczy, których nie rozumiemy, jak te czujki. (...) Nam brakuje pieniędzy w systemie, żeby kupować te rzeczy, które są rzeczywiście potrzebne samorządom. My jesteśmy blokowani, żeby z tych pieniędzy nie kupować rzeczy, które są zapotrzebowane i dowiadujemy się w trakcie gry właściwie, że się zmienia zasady (...) Po co to wszystko? Jeżeli chcecie te wszystkie pieniądze przerzucić na finansowanie swoich służb, to wyłaczcie z tego samorządy. A jeżeli mamy w tym systemie być, to traktujmy się poważnie.*

Krzysztof Matyjaszczyk przypomniał również o problemie związanym z terminowym wydatkowaniem środków oraz propozycję samorządów, by pewne wydatki traktować jako wydatki niewygasające.

- *(...) to jest odpowiedź, którą my zgłaszaliśmy do wnioskodawców już miesiące temu i ona byłaby wtedy do zastosowania. Za chwilę ona będzie nie do zastosowania z prostego powodu: nikt nie podpisze z nami umowy, jeżeli my mamy zamiar rozstrzygnąć przetarg za tydzień albo miesiąc, że wykona to zadanie do*

końca roku, bo to jest kryminał, jeżeli wie, że nie jest w stanie wykonać tego do końca roku i potem nie zgodzi się na aneks przesuwający na przyszły rok, no bo ktoś kiedyś może przyjść z kontrolą i powiedzieć: A dlaczego ty podpisałeś, że 15 dni po podpisaniu umowy wykonasz zadanie, jak wiadomo że wykonanie tego zadania trwa trzy miesiące, a nie trzy tygodnie? Dlatego jeżeli mamy zamiar się spieszyć, spieszmy się w taki sposób, żeby to jeszcze było możliwe do zastosowania. My mówiliśmy np. o tych tematach wydatków niewygasających parę miesięcy temu. One już są na granicy, a za chwilę będzie już za późno na to, żeby nawet z nich skorzystać – mówił.

Mariusz Marszał ze Związku Gmin Wiejskich RP, popierając wypowiedź **Krzysztofa Matyjaszczyka**, podkreślił negatywne stanowisko organizacji względem rozwiązań resortu.

- (...) My nie jesteśmy w stanie wydatkować środków tak, jak zostało to nałożone na JST. Warunkowaliśmy wykonywanie zadań nałożonych na JST uruchomieniem finansowania i to w sposób taki, żeby pozwoliło w czasie rozłożyć te zadania. Na ten moment nie mamy takiej możliwości; doskonale Państwo wiecie. Prosimy o spotkanie z wojewodami. Prosimy o spotkanie z przedstawicielami MON-u. Normalnie, w normalnych warunkach, potrafilibyśmy uzasadnić pewnego rodzaju oczekiwania. Natomiast, nie ma dialogu – mówił.

Marek Wójcik ze Związku Miast Polskich poinformował, że podczas każdego spotkania z Ministrem Finansów przypomina o potrzebie przeniesienia środków na przyszły rok, jednak apel ten pozostaje bezskuteczny.

- (...) jest tysiąc różnych sposobów na załatwienie tej kwestii, nawet zamiana tego na dotację celową na realizację zadania własnego JST jest możliwa czy ta moja propozycja przekazania tego samorządom w formie subwencji. Obydwa te rozwiązania mogłyby też uchronić nas od takiego zarzutu, że przenoszenie tych środków na przyszły rok wpłynie na wysokość długu publicznego, ale na razie po stronie Ministra Finansów nie widać woli (...) Nie wiem czy Państwo wiecie, ale mamy termin w naszych umowach z wojewodami na 19 grudnia. To jeszcze skraca nam termin na wykonanie tych projektów (...) także jest prośba o to, żeby rzeczywiście przeaneksować te umowy do 31 grudnia (...); o to, aby jeszcze negocjować z wojewodami kwestie zmiany tego terminu – mówił.

Krzysztof Matyjaszczyk zwrócił się z prośbą o pominięcie w rozmowach o terminie wojewodę śląskiego, który wpisał samorządom w umowach termin realizacji „do 31 grudnia”.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji **Tomasz Szymański** zapewnił, że strona rządowa nie pozostaje obojętna na kwestie zgłaszane przez samorządy. Nie przedstawił jednak żadnych konkretnych rozwiązań.

- Współ z MON-em oczywiście identyfikujemy te problemy i – proszę mi wierzyć – to jest jeden z podstawowych naszych formatów działań w kontekście zmiany sposobu finansowania czyli tak zwanych "niewygasów". Jesteśmy naprawdę w stałym kontakcie z Ministerstwem Finansów i Gospodarki i wiemy że to jest jedna z kluczowych kwestii, ale na tym etapie nic więcej Państwu nie mogę powiedzieć (...) – mówił.

Jak poinformowali przedstawiciele resortu, dokument nie jest ostateczną wersją projektu, a jego opiniowanie przebiega w szczególnym trybie – na podstawie art. 156 Ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej. Zespół ustalił, że opinia wiążąca zostanie wydana na dodatkowym posiedzeniu Zespołu, pod warunkiem wyrażenia zgody przez Współprzewodniczących KWRiST oraz dostarczenia stronie samorządowej przez MSWiA pisemnej odpowiedzi na zgłoszone uwagi.

Pomoc dla repatriantów

W porządku obrad znalazł się projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów” (RD328).

*- Jeżeli chodzi o wprowadzone zmiany, konieczne w związku z nowym brzmieniem ustawy o repatriacji, one odnoszą się z jednej strony do potrzeby uwzględnienia zmian w wypłacie jednorazowej pomocy finansowej dla repatriantów, czyli przeniesienie tego zadania ze starostów na pełnomocnika rządu ds. repatriacji, czyli w efekcie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – referowała Dyrektor Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji w MSWiA **Monika Prus**. – W związku z tym należało dostosować treść rozporządzenia, jeżeli chodzi o występowanie o środki z rezerwy właśnie z uwzględnieniem tej zmiany. Kolejna zmiana ma charakter bardziej techniczny, czyli uporządkowania terminologii. Doprecyzowano różnicę w ustawie między pojęciem „członek rodziny repatrianta” i „członek rodziny kandydata na repatrianta”. I to był główny powód też, dla którego pojawiła się potrzeba wydania od początku tego rozporządzenia – pojęcie „członka rodziny kandydata na repatrianta” w określonych miejscach zastąpiło pojęcie „członka rodziny repatrianta”.*

Spośród korporacji samorządowych jedyną, techniczną uwagę do projektu zgłosił Związek Województw RP. Ostatecznie nie została ona uwzględniona. Ponieważ etap zgłaszania uwag, nie został jeszcze zamknięty, Zespół zarekomendował pozytywną opinię do przedstawionej wersji projektu, z zastrzeżeniem, że do 28 października strona rządowa dostarczy jego ostateczną wersję.

Inne sprawy omawiane na posiedzeniu

Ze względu na brak ostatecznej wersji dokumentu, Zespół tymczasowo odstąpił od formułowania rekomendacji do projektu ustawy o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz ustawy o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (UDER 82). Jest to akt o charakterze deregulacyjnym i spowoduje, że nie wszystkie informacje, które pracodawca będzie przekazywał związkom zawodowym będą musiały mieć formę pisemną. Przepisy dopuszczają również formę dokumentową i elektroniczną. Projekt nie budzi kontrowersji, a korporacje samorządowe nie zgłaszały do niego uwag.

Marek Wójcik zwrócił się z prośbą do MSWiA o kontakt z Ministerstwem Finansów i Gospodarki w sprawie wysokości tzw. rezerwy kryzysowej, będącej w dyspozycji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, zapowiadając przy tym, że sam prawdopodobnie będzie zabiegał o to, by Minister Finansów wypowiedział się w tej sprawie na posiedzeniu plenarnym KWRiST.

- Rezerwa w tym roku wynosi 3,4 mld, natomiast w przyszłym, tak de facto, będziemy mieli do dyspozycji 1,1 mld. (...) ona jest za mała na przyszły rok, bo z tego co wiem, w tym roku 3,4 mld, dalej MSWiA chciało 2,5 mld, Ministerstwo Finansów dało 1,8, z tego 160 mln zablokowało na czynność, na którą MSWiA nie będzie miało wpływu, dalej blisko 500 mln jest już zakontraktowane na te projekty, które dotyczą powodzi z września ub. roku. W związku z tym też są zablokowane. Czyli zostaje de facto 1,1 mld tak na okrągło. A ponieważ te świadczenia z tej rezerwy są takie, że my usuwamy skutki klęsk żywiołowych czasem przez wiele, wiele lat, wobec tego, tak naprawdę, należy nam się tylko modlić o to, żeby nie było jakiegś dużej katastrofy, ponieważ inaczej tego 1,1 mld na pewno nie wystarczy – mówił.

Druga kwestia zgłoszona przez **Marka Wójcika** dotyczyła wygaszania mandatów radnych w związku z zarzutami, że nie mieszkają na stałe w danej gminie.

- Sprawa jest na tyle poważna, że w kilku miejscach w Polsce, w tej chwili, dzieją się rzeczy nieprawdopodobne: dochodzenia dziennikarskie, prowokacje, wywiady z sąsiadami, donosy – mówił. – To zaczyna nabierać takiego niebezpiecznego wymiaru, a ta kwestia nie jest taka jasna. Natomiast proszę sobie wyobrazić, co się zacznie dziać zaraz w polskich samorządach, jak wszyscy będą teraz dociekali, próbowali udowodniać, że ktoś w danym miejscu na stałe nie mieszka. To nieprawdopodobnie zakłóci nam normalne funkcjonowanie organu stanowiącego, nie mam wątpliwości. Także, prosimy Państwa o to, żeby zastanowić się nad tą kwestią. Jeżeli potrzebne są jakieś zmiany ustawowe, to być może trzeba je podjąć (...).

Michał Cyrankiewicz-Gortyński z Unii Metropolii Polskich ponowił wniosek z lipca o informację na temat prac grupy roboczej dotyczącej straży gminnych i miejskich, która – jak wspomniał – we wrześniu odbyła kolejne spotkanie.

Kolejne październikowe posiedzenie Zespołu ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli KWRiST

20 października 2025 r. odbyło się dodatkowe posiedzenie Zespołu ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w całości poświęcone opiniowaniu projektu uchwały Rady Ministrów zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025-2026. Była to kontynuacja dyskusji Zespołu z ostatniego posiedzenia.

Na poprzednim spotkaniu MSWiA uwzględniło kilka spośród zgłoszonych przez korporacje samorządowe uwag. W przypadku Związku Powiatów Polskich była to zgoda na dodanie w obszarze 2 zadania polegającego na dostosowaniu infrastruktury lotnisk aeroklubów do działań na okoliczność różnych sytuacji kryzysowych.

Mec. **Adrian Pokrywczyński** z ZPP wyraził zawód z powodu odrzucenia pozostałych propozycji, zgłoszonych przez organizację. Dotyczyły one rezygnacji z: 1) zapisu stanowiącego, aby proces wdrażania

przez wojewodów postanowień i zapisów Programu wymagał uzgodnienia z właściwym miejscowo przedstawicielem Brygady Obrony Terytorialnej; 2) zapisu o obowiązku zakupu czujek dymu oraz tlenu węgla do prowadzenia akcji edukacyjno-profilaktycznych; 3) zapisu o finansowaniu działań „promujących realizację zadań ochrony ludności i obrony cywilnej” oraz 4) wprowadzenia zadania: „Budowa ośrodków lub miejsc szkolenia jako infrastruktury podwójnego wykorzystania na potrzeby szkoleniowe ochrony ludności i obrony cywilnej oraz pododdziałów wojskowych – w tym szczególnie jednostek WOT.”.

- Nie jesteśmy zadowoleni z odpowiedzi – mówił. – Przede wszystkim tych dotyczących WOT-u i budowy budynków czy budowli podwójnego przeznaczenia. Naszym zdaniem jest tam za duża ingerencja MON-u. A co do udziału przedstawiciela WOT-u w zespole zarządzania kryzysowego, to tak jak powtarzaliśmy, tego nie trzeba regulować w Programie, bo udział przedstawiciela sił zbrojnych reguluje Ustawa o zarządzaniu kryzysowym. W dodatku używa się tu sformułowania „uzgodnienie”, co powoduje, że będzie bardzo duży problem interpretacyjny. No i de facto słowo „uzgodnienie” w prawie administracyjnym oznacza uzyskanie zgody na podejmowanie pewnych działań. Więc z naszej perspektywy jest to nie do przyjęcia.

Co do obowiązku zakupu czujek dymu oraz tlenu węgla do prowadzenia akcji edukacyjno-profilaktycznych, Zastępca Dyrektora Biura ZPP dr **Grzegorz Kubalski** podkreślił, że organizacja nie neguje sensowności realizacji programów ukierunkowanych na montaż czujek, jednak tego typu zadanie nie powinno być realizowane w ramach systemu ochrony ludności.

- Jeżeli popatrzymy na sens Ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, to celem tej ustawy było i jest budowanie zbiorowej odporności na wypadek wystąpienia zagrożenia zewnętrznego, zarówno w rozumieniu jakiejś katastrofy naturalnej, jak i ewentualnie działań podmiotów trzecich – argumentował. – W tym momencie, kwestia związana z zakupem czujników dymu i związana z prowadzeniem edukacji w tym zakresie absolutnie nie mieści się w tym obszarze. (...) jeżeli mamy kłopoty z zapewnieniem podstawowych rzeczy na potrzeby systemu ochrony ludności i obrony cywilnej, wydatkowanie środków w ramach Programu na czujki dymu jest po prostu marnotrawieniem środków.

Ostatecznie MSWiA zgodziło się na pewne ustępstwo jedynie co do pierwszej uwagi ZPP.

- Wykreślamy to uzgodnienie z WOT-em na poziomie wojewódzkich zespołów zarządzania kryzysowego, natomiast przypominam, że w programie cały czas jest obowiązek uzyskania opinii MSWiA w uzgodnieniu z MON-em – mówił przedstawiciel strony rządowej. – Z Ustawy o zarządzaniu kryzysowym wynika, że w wojewódzkich zespołach zarządzania kryzysowego biorą udział przedstawiciele sił zbrojnych, w związku z tym chcieliśmy pewną rzecz przenieść troszeczkę niżej, żeby już na etapie wojewódzkich zespołów zarządzania kryzysowego, które opiniują te inwestycje budowlane, inwestycje drogowe, sprzęty i urządzenia, przedstawiciel sił zbrojnych brał udział w weryfikacji tych zgłaszanych przez gminy i powiaty inwestycji; żeby przewodniczący wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego mógł z pełną świadomością podpisać protokół tych uzgodnień i przesłać do nas, do opinii. Więc tak czy inaczej siły zbrojne biorą udział w tych wojewódzkich zespołach zarządzania kryzysowego. Wykreślimy WOT. Siły zbrojne i tak tam będą. Więc to nie jest uzgodnienie z MON-em, tylko opiniowane.

Resort zgodził się również z propozycją **Marka Wójcika** ze Związku Miast Polskich, dotyczącą dostosowywania do działań na okoliczność różnych sytuacji kryzysowych także infrastruktury lotnisk lokalnych.

Ostateczne rozstrzygnięcie Zespołu było złożone.

Zespół wydał w imieniu KWRiST pozytywną opinię wiążącą do projektu z uwagami zgłaszanymi przez Związek Powiatów Polskich i kilkoma postulatami dotyczącymi m.in. nowelizacji Ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej oraz zdaniem odrębnym ZPP, który wyraził kategoryczny sprzeciw wobec pozytywnej opinii do projektu.

*- My programowo nie zgadzamy się na mieszanie środków, które są przeznaczone na ochronę ludności i które są przewidziane na siły zbrojne – mówił dr **Grzegorz Kubalski**, wymieniając argumenty za taką decyzją. – Pierwszy powód ma charakter systemowy. Zgodnie z tym, co Państwo nam konsekwentnie tłumaczyliście przy uchwalaniu ustawy, w momencie zewnętrznego zagrożenia, Siły Zbrojne mają pierwszeństwo względem ochrony ludności, jeżeli chodzi o dostęp do sprzętu, personelu itd. Oznacza to, że jeżeli tworzymy cokolwiek, co ma służyć zarówno ochronie ludności, jak i siłom zbrojnym, to w praktyce oznacza, że w przypadkach gdy mamy do czynienia z sytuacją krytyczną, my tego nie będziemy mogli wykorzystać do ochrony ludności, a jeżeli już, to w drugiej kolejności.*

Po drugie, pamiętajmy o tym, że system ochrony ludności i siły zbrojne z punktu widzenia przepisów międzynarodowych mają zupełnie inny charakter. (...) Jeżeli mówimy o kwestii ochrony ludności cywilnej, to mamy do czynienia z konwencjami międzynarodowymi odnośnie ochrony takiej ludności i w tym momencie ewentualne działania zbrojne przeciwko ludności cywilnej stanowią potencjalnie zbrodnie wojenną. Jeżeli my próbujemy tworzyć, tak jak to Pan Minister powiedział, wolny magazyn dla sił zbrojnych i dla ochrony ludności, to to oznacza, że taki magazyn de facto jest wyłączony spod ochrony konwencji i może być zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego w warunkach [...] zniszczony wraz ze wszystkimi zasobami służącymi ochronie ludności.

Po trzecie, my doskonale zdajemy sobie sprawę z tego, że w obecnych uwarunkowaniach bezpieczeństwa, siły zbrojne mają ogromny apetyt na wszelkie środki publiczne, jakie mogą pozyskać, mówiąc o tym, że to jest niezbędne dla bezpieczeństwa państwa. Część tych wydatków jest co najmniej dyskusyjna, (...) Natomiast (...), jeżeli my będziemy wprowadzać pewne precedensy, mówiące o tym, że ze środków programu ochrony ludności finansujemy albo współfinansujemy działania sił zbrojnych, to będzie to prowadziło tylko i wyłącznie do dalszej eskalacji żądań ze strony sił zbrojnych. A ponieważ ta pula jest ograniczona, to każde roszczenie ze strony sił zbrojnych wiąże się z ograniczeniem środków dla systemu ochrony ludności, który to system przede wszystkim oparty jest na samorządzie terytorialnym. (...)

Wreszcie, my tu przecież nie mówimy o tym, że w ramach ośrodka, który powstanie, a który służy ochronie ludności, ma on być również udostępniony jednostkom WOT, żeby się ćwiczyły w zakresie ochrony ludności i wsparcia ochrony cywilnej, ale wpisujemy, że taki ośrodek potencjalnie ma służyć szkoleniu pododdziałów wojskowych, a to jest zupełnie inna sprawa niż to, że następuje włączenie wojsk obrony terytorialnej

w ewentualne wsparcie obrony cywilnej. (...) Nasza uwaga ma charakter systemowy, bo połączenie w ramach jednego obszaru ochrony ludności i sił zbrojnych odbędzie się w przypadkach zagrożenia militarnego ze szkodą dla ludności cywilnej, a my na to zgodzić się nie możemy.

Postulaty, dotyczące m.in. nowelizacji Ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, które zgłosiła strona samorządowa przy okazji opiniowania projektu uchwały, wymienił **Marek Wójcik**:

- Po pierwsze, środki niewygasające na rok 2025; po drugie, zwolnienie nas z obowiązków dotyczących zamówień publicznych w stosunku do niektórych przedsięwzięć wynikających z Programu; po trzecie, uwzględnienie potrzeb jednostek samorządu terytorialnego, o których mówiliśmy wyraźnie podczas posiedzeń, także plenarnych, mianowicie chociażby środki transportu czy środki komunikacji. Po czwarte, ogromna prośba o to, abyśmy nauczeni tegorocznym doświadczeniem, otrzymywali decyzję o tym, na co będziemy mogli wydać środki i aby także kwestie samych środków finansowych zostały rozstrzygnięte wcześniej; moim zdaniem nie później niż w połowie roku; to się moim zdaniem także da zrobić. I w tym punkcie dotyczącym naszych potrzeb uwzględniam także tę uwagę, która dotyczy skali środków dla jednostek samorządu terytorialnego, bo ten WOT stał się takim elementem przesuwanym w obie strony, w zależności od tego, kto tego przesuwania dokonywał, raz w stronę wojska, raz w stronę jednostek samorządu terytorialnego. (...) Ostatnia sprawa: nie możemy doczekać się rozporządzenia schronowego. Prace nad tym trwają gigantycznie długo, co z pewnością nie ułatwi nam wszystkim budowy schronów.

Na koniec spotkania **Mariusz Marszał** ze Związku Gmin Wiejskich RP zwrócił się do przedstawicieli MSWiA o organizację spotkania przedstawicieli strony samorządowej, MON-u oraz wojewodów.

ZPP w sprawie projektu ustawy o ochronie ludności

Projekt nowelizacji ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, przygotowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, wzbudził sprzeciw Związku Powiatów Polskich. Samorządy zarzuciły rządowi brak spójności, pośpiech i oderwanie od praktyki, a także to, że projekt nie odpowiada na kluczowe wyzwania, z jakimi mierzą się dziś powiaty i gminy. Zdaniem ZPP, ustawa w obecnym kształcie nie tylko nie ułatwi wykonywania zadań z zakresu ochrony ludności, lecz może jeszcze bardziej skomplikować system, który i tak od miesięcy boryka się z brakiem jasnych zasad wydatkowania rządowych dotacji.

Związek wprost podkreślił, że najpilniejszym problemem, jaki należało rozwiązać, jest prawidłowe i efektywne wydatkowanie środków z Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej (OLiOC). Projekt – zdaniem samorządów – ten aspekt całkowicie pomija. „Zamiast skupiać się na zmianach organizacyjnych, trzeba było wreszcie uregulować kwestie praktyczne – sposób rozliczania dotacji, ich celowość i zakres wykorzystania. Tego w projekcie zabrakło” – czytamy w opinii ZPP. Jednocześnie Związek zaapelował, by dalsze prace nad ustawą prowadzić w trybie zwykłym, z szerokimi konsultacjami, „bo na refleksję i poprawki wciąż jest czas”.

Niejasne definicje, pośpieszna legislacja i groźba chaosu

Związek Powiatów Polskich ostrzegł, że wiele przepisów projektu narusza zasady przyzwoitej legislacji. Wskazał na niejasne definicje, brak przepisów przejściowych i ryzyko konfliktów kompetencyjnych między organami ochrony ludności. Szczególnie został skrytykowany pomysł dodania do ustawy nowych, nieprecyzyjnych pojęć, takich jak „miejsce przydatne do tymczasowego ukrycia ludności”. Samorządowcy zapytały wprost: czym takie obiekty miałyby się różnić od istniejących miejsc doraźnego schronienia, jakie warunki techniczne miałyby spełniać i kto miałby odpowiadać za ich wyposażenie? *„W praktyce to tworzenie nowej kategorii obiektów bez żadnego uzasadnienia i definicji”* – ocenił ZPP.

Niepokój budzi również planowane ograniczenie częstotliwości szkoleń dla osób wykonujących zadania z zakresu ochrony ludności. Według ZPP, po latach zaniedbań i w obliczu rosnących zagrożeń, coroczne szkolenia są niezbędne, a zamiast je ograniczać, należałoby zmodernizować ich program. Związek zasugerował, by programy szkoleń koncentrowały się na praktycznych aspektach funkcjonowania administracji w sytuacjach kryzysowych i w warunkach konfliktu zbrojnego.

Zagrożenie dla inwestycji i bałagan w kompetencjach

Szczególnie ostro samorządy skrytykowały przepisy dotyczące procesu inwestycyjnego. ZPP zaalarmował, że proponowane zmiany w art. 94 i nowy art. 95a mogą doprowadzić do blokady inwestycji budowlanych w całym kraju. Wskazał, że wprowadzenie obowiązku uzgadniania „zamierzeń budowlanych” z wójtem, starostą lub wojewodą – pojęcia w ogóle nieznanego w prawie budowlanym – stworzy dodatkowe biurokratyczne bariery i niejasności. *„Nie wiadomo, kto ma inicjować uzgodnienia, na jakim etapie mają się odbywać i jakie będą konsekwencje ich braku. Taki przepis to prosta droga do sporów kompetencyjnych i paraliżu inwestycji”* – podkreśla ZPP, proponując jego całkowite wykreślenie.

Równie poważne zastrzeżenia budzi brak *vacatio legis* i przepisów przejściowych. Samorządy przypominają, że wiele gmin i powiatów jest już na zaawansowanym etapie projektowania nowych budynków użyteczności publicznej. Nagłe wejście w życie nowych wymogów bez okresu przejściowego mogłoby zatrzymać trwające postępowania o pozwolenie na budowę, generując ogromne straty finansowe.

Finansowe nieporozumienia i pozorne wsparcie

Jednym z najpoważniejszych zarzutów wobec projektu jest kwestia finansowania. ZPP ostro skrytykował propozycję umożliwiającą finansowanie ze środków ochrony ludności instytucji takich jak Policja, Straż Graniczna czy SOP. *„To próba tworzenia wrażenia, że państwo przeznacza więcej pieniędzy na system ochrony ludności, podczas gdy faktycznie środki te trafią do służb, które już mają własne budżety”* – stwierdził Związek. W ocenie samorządów, takie zabiegi to manipulacja budżetowa, która w dłuższej perspektywie uderzy w lokalne organy ochrony ludności, zmniejszając ich realny udział w finansowaniu działań ratowniczych i prewencyjnych.

Związek zwrócił również uwagę, że część przepisów dotyczących Programu OLiOC ma charakter „martwy”. Program nie określa bowiem bezpośrednich wydatków dla konkretnych jednostek samorządu, a realne decyzje o podziale środków zapadają dopiero na poziomie wojewody. *„Nowelizacja pozbawia samorządy wpływu na kształt i finansowanie Programu, a Komisję Wspólną Rządu i Samorządu – jakiejkolwiek kontroli nad jego realizacją”* – ostrzega ZPP.

Apel o powrót do rzetelnej legislacji

Samorządy oczekują, że rząd wsłucha się w głos praktyków, którzy na co dzień odpowiadają za reagowanie w sytuacjach kryzysowych. Bo jak zauważają przedstawiciele powiatów, bez ich udziału i realnego wzmocnienia finansowego system ochrony ludności pozostanie tylko na papierze.

Październikowe posiedzenie plenarne Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego

29 października 2025 r. odbyło się posiedzenie plenarne Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Rozpoczęło się ono uroczystym akcentem wręczenia nagrody XXII edycji Konkursu „Samorządu Terytorialnego” im. Profesora Michała Kuleszy na najlepszą książkę z zakresu samorządu terytorialnego. Laureatem konkursu, za monografię pt. „Rola Trybunału Konstytucyjnego w kształtowaniu zasad finansowania samorządu terytorialnego w Polsce na tle orzecznictwa sądów konstytucyjnych wybranych państw Europy Środkowo-Wschodniej”, został dr **Bartłomiej Ślęmp**.

W części merytorycznej Komisja podjęła istotne dla samorządów tematy, dotyczące m.in.: monitoringu wdrażania ustawy o dochodach JST, programu „Wyjście z klasą”, wysokości dochodu powiatów i miast na prawach powiatu ze sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa na rzecz użytkowników wieczystych czy nadużywania prawa w zakresie dostępu do informacji publicznej.

Obradom przewodniczyli Prezydent Wodzisławia Śląskiego **Mieczysław Kieca** oraz Wiceminister Spraw Wewnętrznych i Administracji **Tomasz Szymański**.

Związek Powiatów Polskich reprezentowali Prezes Zarządu **Andrzej Płonka**, Dyrektor Biura **Rudolf Borusiewicz** oraz jego Zastępca dr **Grzegorz Kubalski**.

Strona samorządowa ponownie wyraziła chęć spotkania z Prezesem Rady Ministrów. Do spotkania jednak jak dotąd nie doszło.

W ostatnim czasie Premier odbył rozmowę z przedstawicielami „Ruchu Samorządowego TAK! dla Polski”. Strona samorządowa poczytuje to jako otwartość na dialog z samorządami. Chce jednak, by był on pełny, reprezentatywny i prowadzony z udziałem wszystkich korporacji samorządowych, reprezentowanych w KWRiST.

- *Panie Premierze, samorząd nie szuka sporu, lecz współodpowiedzialności. Wierzimy, że tylko w bezpośrednim dialogu możliwe jest wypracowanie rozwiązań, które zapewnią równowagę pomiędzy zadaniami, jakie realizują gminy, powiaty, województwa a środkami, którymi dysponują, rozumiejąc trudną sytuację budżetu państwa. By jednak dialog ten mógł być prowadzony, konieczna jest w nim obecność Pana Premiera. W imieniu strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego zapraszamy Pana Premiera do stołu rozmowy. Niech to będzie spotkanie, które umocni zaufanie i pokaże, że Polska samorządna to wspólne dzieło rządu i lokalnych wspólnot* – odczytywał apel strony samorządowej Prezydent **Mieczysław Kieca**, zapowiadając, że w ciągu najbliższych dwóch dni, pismo zostanie przekazane na ręce Wiceministra **Tomasza Chęcińskiego** oraz do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Najważniejszym tematem, który ma zostać podjęty w rozmowach z Szefem Rządu są finanse JST.

Wyjście z klasą

Dr **Grzegorz Kubalski** podniósł temat programu Ministerstwa Edukacji Narodowej pn. „Wyjście z klasą”, którego celem jest dofinansowanie jednodniowych wyjść uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych do instytucji kultury i nauki. Choć sama idea wydaje się słuszna, jego realizacja – zdaniem samorządów – pozostawia wiele do życzenia. Główny problem polega na tym, że o środki mogą starać się, obok miast na prawach powiatu, wyłącznie powiaty – nie tylko w odniesieniu do prowadzonych przez siebie szkół ponadpodstawowych, ale również wszystkich szkół podstawowych na swoim terenie, prowadzonych przez gminy. To zaś rodzi biurokratyczny chaos.

- *Program jest kuriozalny z tego względu, że de facto dając bardzo mało czasu – bo do końca roku – wymyśla konieczność specyficznych metod współpracy między powiatem a jednostkami organizacyjnymi gmin: szkołami podstawowymi, co – biorąc pod uwagę realia czasowe – jest w praktyce bardzo trudne do osiągnięcia. Pomijając już fakt, że z punktu widzenia ustrojowego jest momentami wątpliwe* – ocenił **Grzegorz Kubalski**.

Przypominając, że przedsięwzięcie zostało uruchomione bez konsultacji z przedstawicielami organizacji samorządowych, zwrócił się z pytaniem o powód takiej decyzji i o możliwość przeprowadzenia pilnych zmian w programie.

Do sprawy odniósł się Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej **Henryk Kiepusa**.

- *Wyniknęły problemy interpretacyjne czy starosta może realizować zadania dla uczniów szkół gminnych. Ja jeszcze dzisiaj to konsultowałem i dzisiaj wyjdzie z Ministerstwa taki komunikat interpretujący tę sytuację. Departament komunikacji, czyli Ministerstwo Edukacji, stoi na stanowisku, że uczniowie szkół gminnych również są mieszkańcami powiatu. Jako zadanie zlecone, nie własne, powiat może ze środków Ministra realizować te zadania dla swoich mieszkańców, którzy są uczniami szkół podstawowych. Też miałem taką wątpliwość, ale taka jest interpretacja, potwierdzona również przez wydział prawny – przekazał.*

Zaznaczył przy tym, że problem nie dotyczy powiatów grodzkich, które realizują jednocześnie zadania gmin i powiatów oraz są organami prowadzącymi dla szkół podstawowych i średnich.

Grzegorz Kubalski skomentował *ad vocem*, że wypowiedź wiceministra nie rozwiewa wątpliwości, a wręcz wskazuje na brak wiedzy departamentu prawnego Ministerstwa co do zarówno ustaw ustrojowych, ustaw kompetencyjnych, jak i tych związanych z finansami publicznymi.

Prace analityczne zamiast prac legislacyjnych

Na posiedzenie niczym bumerang wrócił problem sygnalizowany przez samorządy już od kilku miesięcy, a dotyczący wysokości dochodu powiatów i miast na prawach powiatu ze sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa na rzecz użytkowników wieczystych. Od pewnego momentu, w niektórych regionach, naliczany jest on w wysokości 5%, w innych – praktyka pozostała przy 25%. Na ostatnim posiedzeniu plenarnym Podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii **Tomasz Lewandowski** zapewniał, że trwają prace legislacyjne w kierunku ujednolicenia przepisów w tym zakresie, a informację o tym, na którą stronę przechyli się szala, przekaże w ciągu najbliższych dwóch tygodni. Teraz, w przesłanym piśmie, jak również podczas posiedzenia plenarnego, poinformował, że prace legislacyjne zostały wstrzymane na rzecz prac analitycznych. Powodem są finanse.

(...) wprowadzenie zmian w zakresie struktury dochodów jednostek samorządu terytorialnego powinno być poprzedzone gruntowną, wieloaspektową analizą skutków finansowych regulacji, w szczególności poprzez zbadanie skali transakcji, z których wpływ stanowi źródło prowizji powiatów z tytułu realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej oraz wielkości spodziewanego ubytku w budżecie państwa – czytamy w korespondencji.

W czasie spotkania potwierdził, że resort oczekuje aktualnie na stosowne informacje od wojewodów oraz pierwsze rozstrzygnięcia sądowe, które ukażą sposób interpretacji przepisów przez sądy.

Dr **Grzegorz Kubalski** zauważył, że plan Ministerstwa oznacza, że problem pozostanie nierozwiązany przez kilka kolejnych lat.

- Bądźmy świadomi tego, że jeżeli Państwo zamierzacie czekać na pierwsze rozstrzygnięcia sądów, to – biorąc pod uwagę, że jeżeli którykolwiek z Powiatów będzie miał rozstrzygnięcie negatywne dla siebie, to wniesie apelację, a jeżeli Prokuratura czy wojewoda niekorzystne dla siebie, to wówczas też wniesie apelację, oraz obecny stan wymiaru sprawiedliwości – oznacza to, że przez najbliższe 3 albo 4 lata nic nie będzie zrobione – szacował.

Wyraził jednocześnie stanowczy sprzeciw wobec takiego sposobu zajęcia się tą sprawą.

- To, co tutaj usłyszeliśmy i przeczytaliśmy w piśmie, pokazuje, w jaki sposób Rząd podchodzi do samorządu. My mówimy tutaj o rzeczy oczywistej. Na etapie zmiany legislacyjnej, która dotyczyła przekształcania użytkownika wieczystego w prawo własności, zadawaliśmy na Komisji Wspólnej pytanie, czy to będzie

więzało się ze spadkiem udziału powiatów w dochodach. Ówczesnie zostało powiedziane: nie, przepisy są tak skonstruowane, żeby 25-procentowy odpis był zachowany. Co więcej, tego typu sygnalizacja znalazła się w ówczesnym uzasadnieniu do projektu ustawy. My tę ustawę wówczas zaopiniowaliśmy pozytywnie, ufając Rządowi – owszem, może poprzedniemu – że ta deklaracja, która pada tutaj, jest poważną deklaracją, po czym w wykonaniu osób pełniących funkcje ministerialne w nowym Rządzie, podobno bardziej prosamorządowym, słyszymy, że to, co było ówczesnie uzgodnione na Komisji Wspólnej, ma być przedmiotem analiz i rozważania, bo może wiązać się ze zbyt dużym ubytkiem w budżecie państwa. (...) My kategorycznie z tego typu postawieniem sprawy się nie zgadzamy i będziemy zastanawiać się nad tym, jakie działania przeciwko administracji rządowej w tym zakresie podejmiemy – zapowiedział.

Ustawa o dochodach JST

Strona samorządowa wystąpiła z wnioskiem o jak najszybsze rozpoczęcie prac nad monitoringiem wdrażania ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Jak poinformował **Mieczysław Kieca**, ze wstępnej analizy materiałów dotyczących planowanych dochodów podatkowych na rok 2026 przekazanych JST przez Ministerstwo Finansów wynika, że 149 jednostek samorządu terytorialnego (w tym 14 województw, 13 powiatów ziemskich, 4 miasta na prawach powiatu i 118 gmin) będzie mogło liczyć na niższe kwoty niż w roku bieżącym, a w bardzo wielu innych przypadkach, prognozowany wzrost będzie niższy, niż 4 punkty procentowe.

*- Samorząd terytorialny musi planować w cyklu dłuższym niż cykle miesięczne. Przed nami bardzo ważne wyzwania, które wspólnie ustalaliśmy: absorpcja funduszy zewnętrznych, wykorzystanie środków z Krajowego Planu Odbudowy i wiele zadań rozwojowych, na które liczą lokalne wspólnoty. Bez stabilnego spojrzenia na cały system, bez korekty systemu, tam, gdzie to możliwe, w czasie rzeczywistym, bez danych źródłowych, które naszym analitykom i skarbnikom dadzą możliwości odpowiedzenia na pytania: co się stało w kondycji JST rok do roku? Jakie są możliwości? Gdzie idziemy? Planowanie wieloletnie jest po prostu fikcją. Dlatego dziś to nie tylko wniosek, ale także konkretne propozycje. W duchu partnerskim chcemy przystąpić do szybkiego monitoringu ustawy wprowadzonej rok temu w obszarach, które są możliwe – mówił **Mieczysław Kieca**.*

Propozycje te przedstawił Sekretarz Strony Samorządowej **Marek Wójcik**.

- Po pierwsze, uprzejmie prosimy o przekazanie nam jak najszybciej danych źródłowych stanowiących podstawę do wyliczenia dochodów jednostek samorządu terytorialnego na rok 2026. Po drugie, chcielibyśmy prosić, abyście Państwo znaleźli sposób i środki na to, by zagwarantować wszystkim samorządom terytorialnym wzrost dochodu, rok do roku, w wysokości nie mniejszej niż 4 procent. Po trzecie, prosimy o to, abyście Państwo jak najszybciej przekazali nam informację – na razie niemającą wymiaru formalnego, rzecz jasna, dopóki nie zostanie przyjęta ustawa budżetowa na rok 2026 – o tym, na jakie środki mogą liczyć samorządy terytorialne z tej rezerwy 1,4 mld zł na wyrównanie ubytków w PIT i CIT za lata 2024 i 2025 – wymieniał.

Ostatnim postulatem było rozpoczęcie prac nad monitorowaniem ustawy o dochodach JST już w listopadzie bieżącego roku, podczas specjalnie zwołanego posiedzenia Zespołu do Spraw Systemu Finansów Publicznych i etapowe kontynuowanie tych prac – do końca 2025 roku dyskusja miałaby dotyczyć kształtowania dochodów na rok 2026 oraz inwentaryzacji kwestii wymagających korekt; etap drugi i trzeci, w roku 2026, polegałyby na analizie danych i jak najszybszym sprecyzowaniu potencjalnych zmian legislacyjnych, które mogłyby służyć do przygotowania projektu nowelizacji ustawy o dochodach, w taki sposób i w takim terminie, żeby mogła zostać uchwalona nie później niż w trzecim kwartale 2026 roku.

W odpowiedzi Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów **Hanna Majszczyk**, zapewniła, że każda wprowadzona ustawa podlega analizom. Ministerstwo będzie starało się dokonać monitoringu ustawy o dochodach JST wcześniej, niż w połowie przyszłego roku, kiedy to upływa ostateczny termin na jego dokonanie.

Co do udostępnienia bazy danych, na podstawie których zostały dokonane wyliczenia, wiceminister przypominała, że dane zostały zamieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Finansów. Informacja o podziale kwoty 1,4 mld zł zostanie natomiast przekazana po uchwaleniu nowelizacji ustawy o dochodach JST, będącej obecnie przedmiotem prac w parlamencie.

- Jeżeli chodzi o wieloletnie prognozy samorządów, to na rok 2026 80% samorządów dostanie dochody większe, niż zakładało w swoich wieloletnich prognozach wcześniej. To jest absolutnie zweryfikowane i te dochody będą wyższe (...) - mówiła.

Wyjaśniała także, że znaczna część różnic, na które wskazują samorządy, wynika z perturbacji alokacji dochodów z podatku CIT na 2025 rok. Tymczasem, wyliczając dochody na przyszły rok, resort finansów za podstawę bierze prawidłowe kwoty, a nie te, które w roku poprzednim zostały jednostkom zawyżone.

- Trzeba pamiętać, że jeżeli ktoś dostał więcej środków, to nie może tego liczyć jako bazy, bo dostał coś, co do czego my nie oczekujemy zwrotu – zostawiamy te środki w jednostkach samorządu terytorialnego – ale nie może mówić jednostka, że jest to spadek. To były środki, które nienależnie zostały tej jednostce przypisane.

W odpowiedzi **Marek Wójcik** podkreślił, że dane opublikowane na stronie nie są wystarczające dla samorządów. *- Nam potrzebne są dane źródłowe, będące podstawą do wyliczenia naszych potrzeb. (...) Mamy sporo wątpliwości i tu nie chodzi tylko o te samorządy, które mają stosunkowo niewielki wzrost albo nawet spadek tych dochodów rok do roku. Generalnie widać wyraźnie, że część z tych danych może budzić pewne wątpliwości co do ich prawidłowości.*

Temat udostępnienia danych będzie prawdopodobnie kontynuowany na posiedzeniu Zespołu do Spraw Systemu Finansów Publicznych.

Dostęp do informacji publicznej

Samorządy chcą wprowadzenia do Ustawy o dostępie do informacji publicznej instrumentu nadużycia prawa dostępu do informacji publicznej.

Mec. **Natalia Krupa** z Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych przyznając, że ustawa o dostępie do informacji publicznej jest filarem jawności życia publicznego w Polsce, zwróciła uwagę na to, że jej stosowanie coraz częściej staje się narzędziem nadużyć, nie tylko obciążając administrację, ale i wypaczając samą ideę prawa do informacji.

- Problem ten szczególnie dotyczy jednostki samorządu terytorialnego, ale i – chcę to bardzo mocno podkreślić – nie ogranicza się tylko do nich. Z podobnym zjawiskiem zmagają się bowiem wszystkie instytucje publiczne, ministerstwa, urzędy centralne, sądy i wiele innych. Mówimy więc o problemie wspólnym, systemowym – przekonywała, podając obrazujące go przykłady.

- Miasto Gliwice było adresatem wniosków o dostęp do informacji publicznej od tego samego wnioskodawcy. Jeden wniosek liczył sobie 800 pytań na 54 stronach A4, a drugi 99 pytań na 5 stronach A4 – wymieniała. – (...) Wszystkie jednostki samorządu terytorialnego bywają natomiast adresatami tzw. wniosków masowych, z których treści wynika, że odpowiedź ma służyć celom komercyjnym, np. o planowanych zakupach lub wdrożeniach, których celem jest uzyskanie danych o potencjalnym zapotrzebowaniu jednostki i wykorzystanie ich w działalności handlowej wnioskodawcy. (...) W jednej z gmin wpływało kilkadziesiąt wniosków rocznie od przedsiębiorcy zbierającego informacje na własny portal o domenę zbliżonej do domeny strony internetowej gminy. Domena zarabiała na reklamach, a przedsiębiorca na tej stronie internetowej publikował odpowiedzi urzędu na wnioski przedsiębiorcy. I finalnie coś, co może obecnie niepokoić najbardziej: coraz częściej pojawiają się wnioski o dostęp do informacji publicznej dotyczącej obszarów ochrony ludności, obronności cywilnej i zarządzania kryzysowego.

Jak informowała prawniczka, sądy administracyjne zaczęły dostrzegać zjawisko nadużycia prawa do informacji publicznej. Brak jest jednak wyraźnej podstawy prawnej, na którą organ mógłby się powołać, odmawiając udostępnienia informacji w przypadku gdy prawo to jest nadużywane. Dlatego też strona samorządowa postuluje wprowadzenie do ustawy przepisu, który pozwoliłby na odmowę udostępnienia informacji, gdy wniosek np. ma charakter uporczywy, powtarzający się, nadmierny, służy celom komercyjnym lub sprawie indywidualnej wnioskodawcy, a także gdy dotyczy informacji, których ujawnienie mogłoby zagrażać bezpieczeństwu lub skuteczności działań związanych z ochroną ludności.

Temat zostanie podjęty na posiedzeniu Zespołu do Spraw Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli.

Spadające procenty w ustawie o asystencji

Marek Wójcik zaapelował w sprawie dotyczącej Ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami. Opiniowany przez KWRiST projekt zawierał postanowienie o 5% środków

przeznaczonych na obsługę zadania, co było powodem negatywnego zaopiniowania dokumentu.

- *Wskazywaliśmy na to, że nowe obowiązki, które otrzymują przede wszystkim samorządy powiatowe – i to obowiązki rozliczne – będą wiązały się z koniecznością zatrudniania dużej liczby nowych osób, wprowadzaniu pewnych czynności o charakterze administracyjnym. Także, będą generowały konieczność wydawania środków finansowych – wspominał.*

Tymczasem w dalszym procedowaniu pula środków została zmniejszona.

- *Nasze ogromne zdziwienie wzbudziło to, że Rada Ministrów rozpatrywała projekt, w którym tę skalę jeszcze zmniejszono do 4%. Stanowczo protestujemy. Po pierwsze, w związku z nieuprawnionym zaniżeniem środków na obsługę tego zadania, a po drugie z procedowaniem.*

Ostatecznie, **Marek Wójcik** zwrócił się z prośbą o zmianę zapisu na etapie dalszych prac legislacyjnych.

- *Rozumiemy wszystkie problemy związane z niedostatkiem środków finansowych. Natomiast nie zgadzamy się na to, żeby udawać, że wprowadzamy zadanie, z góry wiedząc, że ono będzie nie do zrealizowania – skonkludował.*

Brak bonu – brak ryczałtu

Nie ma dobrych wieści dla gmin, które od 3 listopada przyjmują wnioski mieszkańców o wypłatę bonu ciepłowniczego. W związku z obsługą zadania mogą liczyć na razie na ryczałt jedynie od wydanych decyzji pozytywnych w tej sprawie (3%).

- *Niestety ustawa ignoruje fakt, że wiele gmin będzie wydawało kilkadziesiąt razy więcej decyzji negatywnych niż pozytywnych, bo mieszkańcy nie będą mieli świadomości, że nie przysługuje im świadczenie. (...) Są takie gminy, w których ani jeden mieszkaniec nie otrzyma świadczenia – nie z powodu zbyt wysokich dochodów, ale np. dlatego, że w tej gminie nie ma ciepła systemowego – wyjaśniał **Marek Wójcik**, proponując wprowadzenie ryczałtu od decyzji negatywnej w wysokości 60 zł za wniosek.*

Prezydent Ciechanowa **Krzysztof Kosiński**, dzieląc się swoim doświadczeniem, zwrócił uwagę na to, że samorządy, w których żaden mieszkaniec nie będzie mógł otrzymać bonu ciepłowniczego, są zmuszone do dezinformowania mieszkańców.

- *Ja już musiałem podpisać dwa zarządzenia w sprawie wyznaczenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie do obsługi oraz wypłaty bonu ciepłowniczego – tak jest nazwane zarządzenie, mimo tego, że tej wypłaty nie będę realizował. To zarządzenie pojawiło się na BIP-ie i już mieszkańcy mają świadomość, że będzie jakiś bon ciepłowniczy w mieście, w którym wiemy, że go nie będzie. Kolejne zarządzenie, które też musiałem podpisać: w sprawie upoważnienia do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłaty bonu ciepłowniczego – to jest tytuł zarządzenia. Więc strona samorządowa jest teraz zobligowana do tego, żeby dezinformować w tej sprawie mieszkańców i wprowadzać totalny chaos informacyjny.*

W odpowiedzi Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Energii **Konrad Wojnarowski** poinformował, że resort na bieżąco monitoruje sytuację związaną z realizacją świadczenia, jednak na obecnym etapie trudno jest przewidzieć zwiększenie środków finansowych przeznaczonych na jego obsługę.

- Stoimy na stanowisku, że ewentualne podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia rozwiązań gwarantujących jednostkom samorządu terytorialnego dodatkowe środki na pokrycie kosztów wydawania wspomnianych decyzji będzie uzależnione od wyników ewaluacji funkcjonowania mechanizmów wsparcia w postaci bonu za pierwszy okres funkcjonowania bonu, czyli w pierwszym kwartale roku 2026 oraz – co myślę, jest tutaj najistotniejsze – od decyzji Ministra Finansów i Gospodarki w zakresie możliwości finansowania budżetu państwa. – mówił. – Warto też dodać, że obowiązujące rozwiązania w zakresie zwrotu kosztów obsługi wypłat bonu ciepłowniczego dla jednostek samorządu terytorialnego są tożsame z tymi, które funkcjonowały w ramach ustawy o bonie energetycznym i obejmują finansowanie zadań związanych z przyznawaniem świadczenia, natomiast nie przewidują odrębnego finansowania decyzji orzekających o odmowie jego przyznania. (...) W wielu gminach, na terenie których funkcjonują systemy ciepłownicze, stosujące ceny ciepła nieprzekraczające 170 zł za GJ netto, mieszkańcy są informowani o braku konieczności składania tychże wniosków. Podobna sytuacja ma miejsce w gminach, gdzie nie funkcjonuje żaden system ciepłowniczy i w związku z tym w znacznej części jednostek samorządu terytorialnego nie występuje istotne obciążenie administracyjne związane z wydawaniem tych decyzji, co uzasadnia na ten moment przynajmniej brak uwzględnienia tych kosztów w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej. Natomiast, oczywiście, tak jak powiedziałem na początku, istotna będzie tutaj ewaluacja i decyzja Ministra Finansów i Gospodarki w zakresie możliwości finansowania.

Taka odpowiedź nie mogła zyskać aprobaty samorządów. **Marek Wójcik** przypomniał, że procedując ustawę z pominięciem opinii Komisji Ministerstwo naruszyło ustawę o KWRiST, a teraz prawdopodobnie łamie także Konstytucję, gdyż zlecanie zadań samorządom powinno wiązać się z przekazaniem im adekwatnych środków na ich realizację. Sekretarz wskazał dwie rezerwy, z których środki mogłyby być przeznaczone na sporny cel. Prognozuje również, że ponad 880 mln zł zarezerwowane na wypłatę bonu nie zostanie wydane w całości, gdyż liczba osób spełniających kryteria nie będzie duża.

W krytycznym tonie wypowiedział się także **Grzegorz Kubalski**.

- Gdy pytaliśmy o to, na jakim etapie jest prawidłowa wycena tychże zadań, nie tylko tych nowych, ale i poprzednich, usłyszeliśmy z ust przedstawicieli Ministerstwa Finansów, że generalnie zajmują się tym poszczególne resorty – które nie widzą potrzeb właściwego przekalkulowania poszczególnych rzeczy, skoro teraz ze strony właściwego ministerstwa słyszymy, że właściwie wszystko zależy od tego, jaką decyzję podejmie Minister Finansów. Ja w takim razie wracam do deklaracji złożonej przez Ministra Finansów Andrzeja Domańskiego, że rok 2025 będzie rokiem uczciwego przekalkulowania kosztów zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (...) Prosimy o przedstawienie przed kolejnym posiedzeniem dokładnej korespondencji, jaka toczyła się między ministerstwami, odpowiedzi ministerstw, wskazania osób, które uznały, że nie ma potrzeby w przypadku wszystkich zadań zleconych administracji rządowej dokonać ponownego przeliczenia rzeczywistych kosztów. (...) Gdyby były wątpliwości, problemy, przypominam, że jest to informacja publiczna. W związku z czym, jeżeli Państwo nam tego nie przedstawicie, wystąpimy o to w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej – zapowiedział.

Dalsze prace nad nowelizacją Prawa wodnego

Na posiedzeniu kontynuowano temat dotyczący projektu ustawy o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz ustawy – Prawo wodne (UD48).

Na wstępie głos zabrał Prezes Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie” **Paweł Sikorski**, który w imieniu przedsiębiorstw negatywnie ocenił projekt.

Strona samorządowa ustosunkowała się z kolei do pisma skierowanego do niej przez Ministerstwo Infrastruktury, w którym to – zgodnie z ustaleniami poczynionymi na posiedzeniu Zespołu do Spraw Energii, Klimatu i Środowiska – resort przekazał propozycje zmian przepisów w zakresie czterech kwestii.

Co do wydłużenia *vacatio legis* dla przepisów dotyczących taryfy progresywnej, Ministerstwo Infrastruktury zaproponowało wejście w życie przepisów na dzień 1 stycznia 2027 r. Strona samorządowa wnosila z kolei, aby było to 18 miesięcy od daty wejścia w życie ustawy.

- Jeżeli po rozmowach – bo to też toczyło się na Zespole; była rozbieżność – jest konieczność wskazania konkretnej daty, to prosimy o zaproponowanie konkretnej daty, która zbliżałaby się do tego terminu – komentował Mieczysław Kieca.

Co do zapewnienia możliwości wykorzystania danych uzyskanych z deklaracji składanych na potrzeby taryfy progresywnej w celu kontroli tzw. deklaracji odpadowych, w zakresie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych – Ministerstwo Infrastruktury założyło dodanie przepisu przewidującego możliwość przetwarzania przez organy gminy danych osobowych uzyskanych z taryf progresywnych na potrzeby weryfikacji deklaracji składanych na potrzeby deklaracji odpadowych. Strona samorządowa przyjęła to rozwiązanie z aprobatą.

Trzecia propozycja – dodania przepisu zakładającego zwiększenie wskaźnika, od którego wprowadzany jest wymóg dokonania uzgodnienia z organem regulacyjnym projektu taryfy, o średnią inflację z trzech ostatnich lat poprzedzających okres zatwierdzenia nowej taryfy, nie spotkał się z uznaniem samorządów.

- Wniosek strony samorządowej jest taki, aby ten przepis zmienić i by był zapisany w taki sposób, aby do tej kwoty, nazwijmy ją bazową 15%, dodać nie średnią, a sumę inflacji z 3 lat poprzedzających złożenie wniosku taryfowego – mówił Mieczysław Kieca. – I ostatnia rzecz, dotyczy analizy możliwości zapisania taryfy progresywnej, ale odwróconej, czyli pierwsza stawka metra sześciennego obejmuje niezbędne koszty związane z dostarczaniem 1 m³ wody, a potem następuje progresja (...)

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury **Przemysław Koperski** zwrócił się z prośbą o sformalizowanie stanowiska przez stronę samorządową, do którego następnie Ministerstwo się ustosunkuje.

- *Pierwszy wniosek w 100% został uwzględniony. Rozważenie stworzenia wspólnej bazy odpadowej i wodnej to jest bardzo dobry kierunek i te nasze propozycje poszły w tę stronę. Wydaje się, że również nie będzie żadnego problemu, żeby zmodyfikować *vacatio legis* i zamiast sztywnej daty wpisać 18 miesięcy, ale jeszcze to przedyskutujemy z naszymi legislatorami. Tak naprawdę pozostają 2 elementy do rozważenia – skomentował.*

Strona samorządowa nie zgodziła się na upoważnienie właściwego Zespołu do wydania opinii wiążącej. Oczekuje na przekazanie przez Ministerstwo zaktualizowanej wersji projektu.

Inne sprawy poruszone na posiedzeniu

Prezes Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego prof. **Paweł Swianiewicz** przedstawił prezentację pt. „Najnowsze badania i opracowania Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego”. Wszystkie gotowe analizy publikowane są na stronie Instytutu: Analizy i opinie - Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego.

Dr **Grzegorz Kubalski** poinformował, że parlament uchwalił w ostatnim czasie zniesienie odpłatności za dostęp do rejestru cen nieruchomości. Ponieważ Konstytucja przewiduje rekompensatę dla JST w przypadku zmian w systemie dochodów (w tym przypadku mowa o uszczerbku w finansach powiatów i miast na prawach powiatu na zadaniach związanych z geodezją), oczekuje odpowiedzi na pytanie o to, kiedy i w jakiej formie ta rekompensata nastąpi.

Marek Wójcik zwrócił się z prośbą do wiceministra MSWiA **Tomasza Szymańskiego**, aby w projekcie ustawy o likwidacji barier utrudniających funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego, uwzględnione zostały normy wynikające z art. 165 ust. 2 i art. 166 Konstytucji.

- *Chodzi o przeniesienie na grunt ustaw zasady samodzielności samorządu terytorialnego, zdefiniowanej właśnie w Konstytucji, poprzez wprowadzenie zarówno w ustawie o samorządzie gminnym, ustawie o samorządzie powiatowym, jak i ustawie o samorządzie województwa zapisów stanowiących uszczegółowienie definicji tych zadań. I taką propozycję też przekazujemy – aby zakres zadań własnych samorządu był określony w ustawach szczegółowych, natomiast o sposobie tych realizacji, żeby mogły decydować odpowiednie organy tych samorządów. Proponujemy także, w określonych przypadkach, odstępstwo od tej reguły. Wtedy, kiedy przemawia za tym ważny interes państwa – wyjaśnił.*

Burmistrz Kowala **Eugeniusz Gołembiewski** przypomniał o postulacie nowelizacji Ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

- *Głównie chodzi o to, żeby ustawa inaczej traktowała zwykłe zwłoki, a inaczej zwłoki spopielone. Obecnie jest tu znak równości i chcąc pochować spopielone zwłoki należy zachować – w zależności od tego, w jakim to jest miejscu – odległość 150 m bądź 50 m, chociaż wszyscy zgodzimy się co do tego, że zwłoki spopielone pod względem sanitarnym są neutralne. Przypomnę – i bardzo serdecznie proszę Pana Ministra Szymańskiego – powstał przecież projekt tej ustawy i wystarczy wyjąć z niej chociażby ten jeden zapis*

ustalony z Głównym Inspektoratem Sanitarnym, żeby w przypadku chowania zwłok spopielonych, była zachowana odległość 20, a nie 150 czy 50 m od domu – powiedział.

W odpowiedzi na wniosek Ministra Finansów i Gospodarki o wskazanie kandydata na członka Rady do Spraw Przeciwdziałania Unikaniu Opodatkowania strona samorządowa zadeklarowała przekazanie nazwiska kandydata w ciągu 10 dni.

Na wniosek Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o wskazanie kandydata na członka Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych strona samorządowa wskazała: **Bernadetę Skóbel, Annę Bańkowską oraz Dorotę Potejko.**

KWRiST upoważniła właściwy Zespół do wydania opinii wiążącej do projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie podziału rezerwy celowej budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”. Jak przekazała Dyrektor Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji w MSWiA **Monika Prus**, dokument jest po uzgodnieniach międzyresortowych i zmieni się w stosunku do wersji, którą zna Komisja – resort uwzględni uwagi wojewodów dotyczące wpisania do rozporządzenia urealnionych terminów przekazywania dotacji jednostkom samorządu terytorialnego na zadania wykonywane ze środków rezerwy celowej i budżetu państwa „Pomoc dla repatriantów”.

Komisja wstrzymała się z opiniowaniem projektu Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu do 2030 r. z perspektywą do 2040 r. do czasu otrzymania ostatecznej wersji projektu.

KWRiST rozpatrzyła pozytywnie następujące wnioski:

- ✓ wniosek Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o wyrażenie zgody na upoważnienie Zespołu ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej do wydania opinii wiążącej do projektu dokumentu pn. Informacja o funkcjonowaniu spółdzielni socjalnych działających na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych za okres 2022- 2024;
- ✓ wniosek Zarządu Województwa Podkarpackiego o wyrażenie zgody na upoważnienie Zespołu ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa do wydania opinii wiążącej do projektu dokumentu pn. . „Program aktywizacji gospodarczo-turystycznej województwa podkarpackiego poprzez promocję cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów łąkowo-pastwiskowych z zachowaniem bioróżnorodności w oparciu o naturalny wypas zwierząt gospodarskich i owadopylność – „Podkarpacki Naturalny Wypas” – na lata 2026 - 2030;
- ✓ wniosek Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej o wyrażenie zgody na upoważnienie Zespołu do Spraw Międzynarodowych Unii Europejskiej i Polityki Regionalnej do wydania opinii wiążącej KWRiST do projektu Ustawy o zasadach realizacji planu społeczno-klimatycznego;
- ✓ Wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie proponowanych zmian dot. wprowadzenia nowego zawodu technik aranżacji florystycznych.

KWRiST rozpatrzyła negatywnie następujące wnioski:

- ✓ wniosek Ministra Infrastruktury o pilne zaopiniowanie projektu ustawy o zmianie ustawy o rejestracji jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m oraz ustawy o bezpieczeństwie morskim (UD 305) – KWRiST upoważniła właściwy Zespół do wydania opinii wiążącej;
- ✓ wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o pilne rozpatrzenie projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej oraz o zmianie niektórych innych ustaw;
- ✓ wniosek Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej o wyrażenie zgody na upoważnienie Zespołu do Spraw Międzynarodowych Unii Europejskiej i Polityki Regionalnej do wydania opinii wiążącej KWRiST do projektu dokumentu rządowego pn. Strategia Rozwoju Polski do 2035 r.

KWRiST zaopiniowała pozytywnie następujące projekty:

- ✓ projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie wyrażenia zgody na przedłożenie Komisji Europejskiej drugiej aktualizacji zestawu celów środowiskowych wód morskich;
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie kwalifikacji w zakresie geologii;
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowego sposobu sporządzania, aktualizacji i przekazywania programu naprawczego oraz szczegółowego zakresu i formatu informacji zawartych w tym programie (MZ 1812);
- ✓ projekt ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (UD 213) (Ministerstwo Zdrowia);
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniający rozporządzenie w sprawie kursów uprawniających do pracy na stanowisku dyspozytora medycznego i wojewódzkiego koordynatora ratownictwa medycznego oraz kursu doskonalącego dla dyspozytora medycznego (MZ 1821);
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie kosztów, których wysokość nie jest zależna od parametrów wskazanych w art. 118 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (MZ 1824);
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu zadań wojewódzkiego koordynatora ratownictwa medycznego (MZ 1809);
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie Krajowego Funduszu Szkoleniowego (Nr 75 w wykazie prac legislacyjnych Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej);
- ✓ projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zasad gospodarki finansowej Funduszu Pracy (projekt umieszczony w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów pod numerem RD229);
- ✓ projekty Programów Regionalnych (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu):
 - a) „Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Adopcji na lata 2026–2030”,
 - b) „Wielkopolskiego Programu Wspierania Osób Starszych na lata 2026–2030”,
 - c) „Wielkopolskiego Programu Wspierania Osób z Ograniczoną Sprawnością na lata 2026–2030”,
 - d) „Wielkopolskiego Programu Wspierania Osób z Doświadczeniem Migracji na lata 2026–2030”,
 - e) „Wielkopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2026–2030”, w tym:
 - ✓ „Ramowego Programu Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej”,
 - ✓ „Ramowego Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc Domową”,
 - ✓ „Ramowego Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla Osób Stosujących Przemoc Domową”.

- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie akredytacji kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych;
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie rozliczania dotacji celowej na dofinansowanie funkcjonowania branżowych centrów umiejętności;
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze energetyka;
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli;
- ✓ projekt zarządzenia Prezesa Rady Ministrów zmieniającego zarządzenie w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego;
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie wydawania orzeczeń i opinii przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych;
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie zmiany rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu danych zawartych w deklaracjach podatkowych i w ewidencji w zakresie podatku od towarów i usług (nr 1042);
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie zaliczenia gmin oraz miast do jednego z czterech okręgów podatkowych (WPL 1033).

KWRiST wydała negatywną opinię do projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie województwa i innych ustaw (UD271) – ze względu na regulowanie kwestii Wojewódzkich Zespołów Koordynacji do spraw polityki umiejętności (WZK) w ustawie o samorządzie województwa oraz niezagwarantowanie samorządom województw odpowiednich środków na realizację zadania.

Dwukadencyjność niezgodna z Konstytucją – samorządy popierają zmiany w Kodeksie wyborczym

Strona samorządowa Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego opowiedziała się jednoznacznie za przywróceniem pełni praw wyborczych wójtom, burmistrzom i prezydentom miast. W oficjalnym stanowisku przekazanym 29 października 2025 r. Klubowi Parlamentarnemu Polskiego Stronnictwa Ludowego, samorządowcy wyrazili poparcie dla projektu ustawy (druk nr 1529) znoszącej ograniczenie dwóch kadencji dla organów wykonawczych w samorządzie.

Według KWRiST, wprowadzony w 2018 roku limit kadencyjności był „bezprecedensową ingerencją w prawo obywateli do czynnego i biernego udziału w życiu publicznym”, sprzeczną z zasadami Konstytucji RP. Samorządowcy powołują się przede wszystkim na artykuł 60, gwarantujący obywatelom równy dostęp do służby publicznej, oraz artykuł 31 ust. 3, który dopuszcza ograniczanie praw tylko w sytuacjach uzasadnionych bezpieczeństwem państwa lub ochroną praw innych osób.

„Ograniczenie to nie znajdowało w momencie wprowadzenia i nie znajduje do dziś uzasadnienia w żadnym z konstytucyjnych celów (...) nie służy ani bezpieczeństwu, ani porządkowi publicznemu, ani ochronie praw innych obywateli” – czytamy w dokumencie podpisanym przez współprzewodniczącego KWRiST, **Mieczysława Kieczę**.

Samorządowcy podkreślają, że demokracja lokalna opiera się na wolnej woli wyborców, a nie na administracyjnym ograniczeniu ich prawa do wyboru liderów, którzy cieszą się zaufaniem mieszkańców. Ich zdaniem sztuczne skracanie możliwości sprawowania funkcji prowadzi nie do demokratyzacji, lecz do osłabienia lokalnych wspólnot poprzez zrywanie ciągłości skutecznego przywództwa.

W stanowisku znalazło się też jednoznaczne poparcie dla proponowanych zmian: *„(...) popieramy projekt, który wycofuje przepisy dotyczące limitu kadencji. Samorząd terytorialny – jako fundament polskiej demokracji – wymaga wzmocnienia, stabilności i poszanowania zasady pomocniczości, a nie centralnego ograniczania praw zarówno wyborców, jak i wybieranych”*.

Dyskusja o dwukadencyjności od lat budzi emocje. Zwolennicy ograniczenia podkreślają potrzebę odświeżania lokalnych elit i przeciwdziałania „zabetonowaniu” władzy, natomiast przeciwnicy – w tym liczne środowiska samorządowe – widzą w tym naruszenie swobody obywatelskiej i ingerencję w decyzje wspólnot lokalnych.

Stanowisko KWRiST wpisuje się w coraz wyraźniejszy nurt powrotu do idei pełnego samostanowienia społeczności lokalnych. Jeśli projekt uzyska poparcie w parlamencie, kolejne wybory samorządowe będą dawały prawo wyboru tych samych liderów – bez ustawowych ograniczeń.

ZPP w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie Kodeksu wyborczego

31 października 2025 r. Związek Powiatów Polskich przedstawił swoje stanowisko wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie Kodeksu wyborczego. Choć samorządowcy chwalą ideę wprowadzenia sekretarzy w obwodowych komisjach wyborczych, to jednocześnie zwracają uwagę, że projekt – w obecnym kształcie – wymaga kilku istotnych poprawek. W przeciwnym razie, jak ostrzegają, może on przynieść więcej problemów niż korzyści.

Profesjonalizacja komisji – tak, ale nie w takim kształcie

Związek Powiatów Polskich nie ma wątpliwości, że pomysł wprowadzenia funkcji sekretarza w komisjach wyborczych jest krokiem w dobrym kierunku: *„To może przyczynić się do większego profesjonalizowania działania komisji i usprawnić proces liczenia głosów”* – czytamy w piśmie skierowanym do **Dariusza Salamończyka**, Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu RP.

Samorządowcy podkreślają, że powołanie sekretarzy to rozwiązanie potrzebne i rozsądne, bo w praktyce to gminy odpowiadają za organizację wyborów i logistyczną obsługę komisji. Jednak – jak zaznacza ZPP – w projekcie pojawia się kilka nieścisłości, które mogą utrudnić jego skuteczne wdrożenie.

Więcej elastyczności w wyborze sekretarzy

Pierwsza z kluczowych uwag dotyczy tego, kto w ogóle może zostać sekretarzem komisji. Według projektu, katalog kandydatów jest zbyt wąski i nie uwzględnia wielu osób posiadających odpowiednie kompetencje.

ZPP proponuje, by do grupy potencjalnych sekretarzy dopuścić także prawników, notariuszy, pracowników sądów, czy osoby z dorobkiem naukowym w dziedzinie prawa wyborczego lub ustroju państwa: *„Skoro sekretarzem może być nauczyciel, to tym bardziej ktoś z wykształceniem prawniczym czy administracyjnym ma ku temu predyspozycje”* – argumentują samorządowcy.

Taka zmiana, jak podkreśla Związek, pozwoliłaby gminom swobodniej dobierać kandydatów i współpracować z uczelniami czy samorządami zawodowymi, które dysponują wiedzą o funkcjonowaniu systemu polityczno-prawnego.

Limit wieku

Kontrowersje budzi też proponowany limit wieku sekretarzy – 65 lat. Związek Powiatów Polskich nie kryje zastrzeżeń. Taki wymóg, zdaniem ZPP, jest nie tylko nieuzasadniony, ale wręcz dyskryminujący: *„Osoby po 65. roku życia są często w pełni sił, a do tego posiadają ogromne doświadczenie zawodowe i organizacyjne”* – podkreśla ZPP. W dodatku w dużych miastach, gdzie liczba komisji jest ogromna, wyłączenie tej grupy wiekowej może poważnie utrudnić obsadzenie wszystkich funkcji.

Samorządowcy postulują więc skreślenie limitu wieku lub znaczące jego podniesienie, wskazując, że utrzymanie obecnego rozwiązania byłoby nie tylko niepraktyczne, ale i sprzeczne z zasadą równego traktowania.

Niewyjaśniona rola wójta

Kolejna wątpliwość dotyczy procedury powoływania sekretarzy przez wójta, burmistrza czy prezydenta miasta. Związek Powiatów Polskich zwraca uwagę, że projekt nie precyzuje, jak dokładnie ma wyglądać ten proces.

Czy wójt ma wskazywać tylu kandydatów, ilu jest komisji, czy może zgłosić ich więcej? Czy wskazuje konkretnych sekretarzy do konkretnych komisji, czy tylko tworzy listę, z której wybiera komisarz wyborczy? A co w sytuacji, gdy nie uda się zebrać wymaganej liczby kandydatów?

ZPP domaga się, by ustawa jasno określała te kwestie, bo jak ostrzegają – w obecnej formie mogą one powodować „chaos interpretacyjny i paraliż organizacyjny”. Samorządowcy proponują też wprowadzenie „trybu awaryjnego”, który pozwoliłby uzupełniać braki kadrowe w sytuacjach wyjątkowych.

Pieniądze mogą wywołać niepotrzebne emocje

Ostatni punkt stanowiska ZPP dotyczy kwestii wynagrodzenia sekretarzy. Projekt zakłada, że sekretarz otrzyma 130% diety przewodniczącego komisji wyborczej. I to – zdaniem samorządowców – może wywołać społeczne kontrowersje: *„W przekazie publicznym może to zostać odebrane jako mechanizm wynagradzania swoich, skoro to wójt będzie miał wpływ na wybór sekretarzy, a ich dieta będzie wyższa niż przewodniczących”* – ostrzega Związek.

Dlatego samorządowcy sugerują, by zrównano wysokość diety sekretarza i przewodniczącego, co miało by uspokoić nastroje i zapobiec podejrzeniom o faworyzowanie „urzędowych” członków komisji.

Gotowość do współpracy

Na zakończenie swojego stanowiska Związek Powiatów Polskich deklaruje pełną gotowość do współpracy w dalszym procesie legislacyjnym. Jak podkreślają samorządowcy, ich uwagi nie są wyrazem sprzeciwu wobec idei reformy, lecz próbą jej ulepszenia: *„Nasze propozycje mają na celu usunięcie wątpliwości i wzmocnienie efektywności rozwiązania, które samo w sobie jest potrzebne i wartościowe”* – napisano w piśmie.

Samorządowy głos rozsądku

Opinia Związku Powiatów Polskich wpisuje się w szerszą debatę o konieczności profesjonalizacji procesu wyborczego w Polsce. Wprowadzenie sekretarzy w komisjach to krok, który może realnie poprawić jakość i przejrzystość pracy tych organów.

ZPP jednak przypomina, że dobre prawo to nie tylko dobre intencje, ale też precyzyjne zapisy i świadomość realiów, w jakich samorządy muszą działać. Jeśli postulaty Związku zostaną uwzględnione, reforma może stać się nie tylko symboliczną zmianą, lecz rzeczywistym wzmocnieniem wiarygodności i sprawności procesu wyborczego w Polsce.

Finanse publiczne

Październikowe posiedzenie Zespołu ds. Systemu Finansów Publicznych KWRiST

27 października 2025 r. odbyło się posiedzenie Zespołu do Spraw Systemu Finansów Publicznych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Omawiane tematy dotyczyły m.in. środków Funduszu Pracy, podziału rezerwy na uzupełnienie dochodów JST w 2025 r. oraz nowelizacji ustawy o samorządzie województwa.

Obniżenie środków Funduszu Pracy w planie finansowym na rok 2026

Na wniosek Związku Powiatów Polskich podjęta została dyskusja w temacie znacznego obniżenia środków Funduszu Pracy w planie finansowym na rok 2026, przeznaczonych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Kwota na aktywizację bezrobotnych zmniejszy się o ponad 40% (tj. 1,5 mld zł), co – zdaniem powiatowych urzędów pracy – utrudni realizację ich ustawowych zadań.

*- W tym roku weszła w życie nowa ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia, która rozszerzyła działanie Publicznych Służb Zatrudnienia, w tym powiatowych urzędów pracy (...). Przyjęcie tej ustawy było wskazywane w KPO jako kamień milowy w ramach reformy „Efektywne instytucje na rzecz rynku pracy”. Jak mamy zrealizować reformę? Jak mamy efektywnie pracować, jeżeli mamy obniżone środki? – pytała wprost mec. **Bernadeta Skóbel**.*

Temat był podnoszony już 10 października, na posiedzeniu Zespołu do Spraw Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej. Wówczas to z informacji przekazanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wynikało, że Ministerstwo Finansów nie wyraziło zgody na większą pulę środków. Teraz głos w pierwszej kolejności zabrał Dyrektor w Departamencie Funduszy MRPiPS **Rafał Wójcik**.

- Sam kamień milowy zakładał wdrożenie ustawy. Ta ustawa została wdrożona. Jeżeli chodzi o oceny skutków regulacji, które były wykazywane przy procedowaniu tej ustawy, to nie zakładały one zwiększenia limitu wydatków na działania aktywizacyjne. Zakładały, że te działania będą wprowadzane w ramach limitu, który jest co roku ustalany w ramach ustawy budżetowej, więc naturalne jest, że zmniejszenie limitu powoduje to, że trzeba w inny sposób podejść do realizacji tych działań, które do tej pory były wdrażane. Pojawiły się nowe instrumenty, które mogą być oferowane bezrobotnym. Zakładam, że urzędy pracy też będą musiały po prostu efektywniej zastanawiać się, które instrumenty będą najlepsze, będą najefektywniejsze, będą przy mniejszych wydatkach pozwalały na aktywizację większej liczby bezrobotnych. (...) Natomiast wiemy, że wszyscy, nie tylko nasz resort, mierzył się z tym, że budżet musiał być spięty przy pewnych założeniach, no i stąd ta zmiana limitu na przyszły rok – tłumaczył.

Zastępca Dyrektora w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej w Ministerstwie Finansów **Iwonna Kulikowska** zauważyła, że w przypadku Funduszu Pracy środki będą niższe, w stosunku do ubiegłego roku, jednocześnie w przypadku innych funduszy, jak Fundusz Solidarnościowy, zakładane kwoty są wyższe.

- Jeżeli chodzi o Fundusz Pracy, mamy nie tylko zadania obligatoryjne, ale również zadania fakultatywne i zadania aktywne rynku pracy. (...) Dodatkowo mogę zauważyć, że jeżeli jest przestrzeń taka, że te wydatki mogą być zwiększane, to mamy ten instrument za zgodą Ministra Finansów i następnie w komisji do spraw budżetu istnieje możliwość, jeżeli będą takie warunki w przyszłym roku, zmiany tej sytuacji i ewentualne zwiększenie wydatków Funduszu Pracy; oczywiście przy akceptacji, wnioskowaniu dysponenta tego funduszu, czyli ministra właściwego do spraw pracy – mówiła.

Przedstawiciele Związku Powiatów Polskich krytycznie skomentowali wypowiedzi strony rządowej.

- Dla mnie wdrożenie reformy nie polega na tym, że się formalnie przyjmuje ustawę, a później nie planuje się środków na jej realizację albo planuje się ją w wysokości, o której z góry wiadomo, że nie będzie wystarczająca do tego, żeby te zadania zrealizować – mówiła **Bernadeta Skóbel**. – Mowa o tym, że możemy w inny sposób wydawać środki. Oczywiście, że możemy, tylko też musimy patrzeć na to, jakie formy pomocy realizowane w ramach ustawy o rynku pracy czy wcześniej ustawy o promocji są efektywne i którymi są zainteresowane osoby bezrobotne, czy którymi są zainteresowani przedsiębiorcy, którzy potencjalnie tych bezrobotnych czy osoby poszukujące pracy będą zatrudniać. To jest podstawowa kwestia. Tutaj nie mówimy o obniżeniu środków o 2%, tylko o 40%. (...)

- Jeżeli Państwo robicie reformę i ogłaszacie, że będzie rozszerzany zakres działalności powiatowych urzędów pracy na kolejne grupy beneficjentów, po czym wycinacie Państwo środki w stosunku do tego, co było, to oznacza to, że cała reforma była robiona tylko i wyłącznie na pokaz (...). W związku z tym zdecydowanie to nie jest właściwy kierunek – ocenił dr **Grzegorz Kubalski**.

Konkludując, **Rafał Wójcik** zapewnił, że MRPiPS będzie nadal monitorowało sytuację na rynku pracy, także w kontekście ewentualnego wnioskowania o zwiększenie limitu.

Marek Wójcik zaproponował by temat wrócił na początku drugiego kwartału na posiedzenie Zespołu ds. Finansów Publicznych.

Rekompensata dla powiatów i miast na prawach powiatu

Ważnym tematem była propozycja podziału rezerwy na uzupełnienie dochodów JST w 2025 r., w zakresie dotyczącym kwestii błędnych szacunków kwot w OSR.

Do 229 powiatów i 16 miast na prawach powiatu – których dochody, obliczone na podstawie ustawy o dochodach JST i o wysokości których jednostki zostały poinformowane pismami Ministra Finansów z 31 stycznia 2025 r., są niższe od wstępnych szacunkowych kwot, wyliczonych na podstawie projektu ustawy skierowanego do rozpatrzenia przez Radę Ministrów w lipcu 2024 r. – ma trafić łącznie 469.202.132,50 zł (439.673.119,69 zł – powiaty, 29.529.012,81 zł – miasta na prawach powiatu).

Związek Powiatów Polskich jako pierwszy zwrócił uwagę na te rozbieżności – jeszcze w ubiegłym roku. Od tamtej pory ZPP konsekwentnie prowadził rozmowy z Ministerstwem Finansów, przedstawiając argumenty i dane potwierdzające skalę problemu.

Jak podkreślają przedstawiciele samorządów, Związek Powiatów Polskich wykazał się w tej sprawie skutecznym i konstruktywnym lobbingiem – działając w duchu partnerskiego dialogu, ale stanowczo broniąc interesów swoich członków.

Zgodnie z pismem wiceminister **Hanny Majszczyk** z 23 października 2025 r., środki te zostaną przekazane z rezerwy budżetowej, w części dotyczącej art. 34 i 35 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

*- Podział proponowanej rezerwy na uzupełnienie dochodów jest efektem realizacji zobowiązania, pewnej obietnicy Ministerstwa Finansów, która zmierzała do wyrównania samorządom tej różnicy w dochodach ustalonych formalnie na rok 2025, zgodnie z ustawą o dochodach, a wstępnymi i szacowanymi kwotami z OSR-ów. (...) Porównujemy kwoty z konsultacji roboczych z tymi faktycznymi kwotami, które zostały naliczone na 2025 rok. Nie ma to związku z nowelizacją ustawy o dochodach i aktualizacją bazy CIT-u i potrzeb oświatowych, z tą ustawą, która jest teraz procedowana w Sejmie – tłumaczył Dyrektor Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego w Ministerstwie Finansów **Marek Wiewióra**.*

W przeciwieństwie do pozostałych członków strony samorządowej Związek Województw RP sprzeciwił się takiemu sposobowi wyliczania proponowanych kwot.

*- Uważam, że jeżeli mamy wypłacać jakiejkolwiek rekompensaty, bez względu na to, kogo dotyczą, powinno się je odnosić do kwot, które są właściwe – tłumaczył **Paweł Adamczyk**. – Jeżeli Ministerstwo Finansów mówi w chwili obecnej, że właściwe są kwoty, które dotyczą naliczonych dochodów z tytułu CIT i skorygowanych automatycznie danych, które dotyczą poszczególnych potrzeb finansowych, i następuje korekta tych danych na 2025 rok, to wydaje się, że racjonalnym – z punktu widzenia pewnej logiki – jest odnoszenie tych skutków w zakresie wejścia zmian ustawy albo ewentualnie też skutków odnośnie OSR-u w stosunku do danych, które są właściwe. Jeżeli oczywiście mówimy, że to, co dostaliśmy na 2025 rok, mimo wszystko, nie do końca było właściwie naliczone. (...) To nie chodzi o to, że jestem przeciwny podziału rezerwy na poszczególne samorządy, żeby to było jasne. (...) Wydaje mi się jednak, że jeżeli nie chcemy ciągnąć jakichkolwiek błędów, to podział tej rezerwy powinien zostać skalkulowany w odniesieniu do danych zaktualizowanych.*

Przeciwko wyrażeniu negatywnej opinii do propozycji Ministra Finansów i Gospodarki wystąpił **Grzegorz Kubalski**.

- Rozumiem dążenie do tego, żebyśmy próbowali wyjść na poziom, który jest poziomem całkowicie jasnym i oczywistym, ale na ten moment chodzi o to, żebyśmy zamknęli problem błędu popełnionego w ubiegłym roku – argumentował. – W oparciu o te same dane i te same determinanty dwa wyliczenia, zrobione pierwszy raz na potrzeby OSR-u, drugi raz po uchwaleniu ustawy, różniły się znacząco w przypadku niektórych

powiatów o kilkanaście milionów złotych. Biorąc pod uwagę wysokość budżetów powiatów, to jest kwota znacząca. Nie dało się wówczas na etapie początku roku ustalić, w którym przypadku ewentualnie występowały błędy i skąd się wzięła rozbieżność między poszczególnymi wyliczeniami. W związku z tym, zgodnie z zasadą poszanowania ustaleń, które wynikały z tego, co przedstawiło Ministerstwo Finansów na poziomie OSR-u, zostało przyjęte, że dokonujemy rozliczenia, takiego, że te jednostki, które miały wyższą kwotę naliczoną w OSR, a później miały ją obniżoną, będą miały tą kwotę wyrównaną po to, by rozwiązać problem „grzechu pierwotnego” całego wyliczenia. (...) Na ten moment należy rozwiązać problem błędu, który był w roku ubiegłym, a dopiero potem zastanawiać się nad przyszłością.

Ponieważ pozostałe organizacje samorządowe poparły to stanowisko, Zespół wydał opinię pozytywną ze zdaniem odrębnym Związku Województw RP, argumentowanym sprzeciwem wobec przyjętej metodologii wyliczania środków.

Przy tej sposobności **Marek Wójcik** zapowiedział, że podczas najbliższego posiedzenia plenarnego zwróci się z prośbą, w imieniu strony samorządowej, o pełną informację w jaki sposób zostały wyliczone środki na 2026 rok oraz zapowiedział, że podczas spotkań, na których będą analizowane te dane, będzie również dokonywana szczegółowa analiza mechanizmu naliczania środków dla samorządów na rok 2025. Zapytał także o szczegóły dotyczące wykorzystania pozostałych środków z części rezerwy pozostającej w gestii Ministra Finansów i Gospodarki, które zgodnie z zapowiedzią mają zostać przeznaczone na zadania z obszaru oświaty. Kwota ta wynosi 38.597.318,88 zł.

*- Jesteśmy na etapie wstępnych konsultacji z Ministerstwem Edukacji co do podziału, ale mamy tutaj taki wstępny pomysł, żeby uzupełnić te środki dla tych samorządów, które otrzymają z tej puli tych 220 mln, którą wykorzystuje Ministerstwo Edukacji, w tej części dotyczącej wzrostu zadań oświatowych; żeby zwiększyć ten procent dofinansowania – poinformował **Marek Wiewióra**.*

Marek Wójcik zwrócił się z prośbą do strony samorządowej o przemyślenie tej kwestii i jak najszybsze przekazanie ewentualnych uwag.

Środki na WZK bez waloryzacji

Na wniosek Związku Województw RP na posiedzeniu stanął temat projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie województwa oraz niektórych innych ustaw.

Dokument był już przedmiotem dyskusji Zespołu do Spraw Edukacji, Kultury i Sportu (pozytywna rekomendacja z uwagami) oraz Zespołu do Spraw Ustroju Samorządu, Obszarów Miejskich i Metropolitalnych (negatywna rekomendacja). Kością niezgody pomiędzy stroną samorządową a Ministerstwem Edukacji Narodowej jest wprowadzenie do ustawy o samorządzie województwa, będącej aktem o charakterze ustrojowym, przepisów prawa materialnego, dotyczących Wojewódzkich Zespołów Koordynacji do spraw polityki umiejętności (WZK). Niezadowolenie samorządów budzi również kwestia finansowa, w tym brak waloryzacji kwoty dotacji celowej przeznaczonej na funkcjonowanie WZK.

Na spotkaniu **Marek Wiewióra** poinformował, że Ministerstwo Finansów prowadziło z Ministerstwem Edukacji Narodowej robocze konsultacje odnośnie projektu i zgłosiło pewne uwagi. Ostateczne stanowisko ma zająć po przesłaniu przez MEN końcowej wersji projektu.

Z kolei Dyrektor Departamentu Innowacji i Rozwoju w Ministerstwie Edukacji Narodowej **Tomasz Kulasa** powiedział, że termin przekazywania środków jest właściwie niezależny od Ministerstwa. Jedynym pomysłem na jego przyspieszenie byłoby skrócenie o miesiąc terminu na przekazywanie sprawozdań do wojewodów przez marszałków województw. Resort nie jest również w stanie zapewnić w ustawie waloryzacji kwoty przekazywanych kwot. Deklaruje jednak, że będzie starać się pozyskać dodatkowe środki na prowadzenie działalności przez WZK w ramach innych realizowanych projektów.

Pozostałe sprawy

Zespół zarekomendował pozytywną opinię do projektu rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki w sprawie zmiany rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu danych zawartych w deklaracjach podatkowych i w ewidencji w zakresie podatku od towarów i usług (nr 1042).

Zespół odstąpił od opiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (UD116) oraz projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (UD 314) do czasu otrzymania wersji dokumentów po uzgodnieniach międzyresortowych.

W sprawie projektu rozporządzenia Ministra Finansów i Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie zaliczenia gmin oraz miast do jednego z czterech okręgów podatkowych (WPL 1033) Zespół zadecydował, że jeżeli do kolejnego dnia otrzyma informację z Ministerstwa, że projekt po zakończeniu uzgodnień międzyresortowych pozostał niezmienny, ostateczna opinia zostanie wydana na najbliższym posiedzeniu plenarnym.

W sprawach różnych **Paweł Adamczyk** podjął dyskusję o dochodach z PIT-u i CIT-u, a **Dariusz Giza** zwrócił się z pytaniem dotyczącym ewentualnej korekty potrzeby wyrównawczej oraz pozostałych potrzeb w 2027 roku.

Jacek Brygman ze Związku Gmin Wiejskich RP poruszył kwestie tzw. „niewygasów” w kontekście Ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej. Ze względu na inne obowiązki na posiedzeniu nie była obecna Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów **Hanna Majszczyk**. Swoją wiedzę w tej sprawie podzielił się **Marek Wójcik**:

- Przedstawiciele Ruchu Samorządowego spotkali się z Panem Premierem, który powiedział stanowczo, że żadnego przesuwania środków nie będzie. Chcę też poinformować, że są samorządy, które odmawiają podpisania umowy z wojewodą albo ograniczają tę umowę tylko i wyłącznie od tego, co są w stanie zrobić do końca tego roku.

Marek Wójcik zapowiedział także, że strona samorządowa zwróci się z prośbą o pilną rozmowę na temat monitorowania ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz że na najbliższym posiedzeniu plenarnym poruszy temat Ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, której strona samorządowa nie będzie w stanie odpowiednio zrealizować.

Marek Wiewióra zapewnił, że Ministerstwo Finansów ma świadomość ważności i pilności spraw związanych z analizą i ewaluacją ustawy o dochodach JST.

- Ministerstwo Finansów na bieżąco, w miarę możliwości, prowadzi te analizy, natomiast też nie będzie z tą oceną czekać do ostatniego terminu, czyli do czerwca 2026 roku. Na pewno ta analiza będzie po zakończeniu roku 2025; nie w czerwcu, ale też pewnie nie w styczniu. Oczywiście też myślę, że strona samorządowa będzie prezentować w międzyczasie swoje analizy, takie częściowe czy dotyczące poszczególnych rozwiązań. Myślę, że będzie się ucierać ostateczny kształt tego dokumentu oceniającego nową ustawę o dochodach przede wszystkim po zakończeniu tego roku – skonkludował.

Opinia ZPP wobec poselskiego projektu nowelizacji ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych

Związek Powiatów Polskich przedstawił krytyczną opinię wobec poselskiego projektu nowelizacji ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych, podkreślając, że choć cel zmian może wydawać się społecznie uzasadniony, to ich skutki finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego mogą być bardzo poważne. W piśmie skierowanym do Sejmu RP, Związek zwrócił uwagę, że projektowane rozwiązania prowadzą do znaczącego uszczuplenia dochodów gmin i miast na prawach powiatu, bez żadnych propozycji rekompensaty.

Zrozumienie intencji, ale brak systemowego podejścia

Związek Powiatów Polskich w swoim stanowisku przyznał, że z perspektywy obywateli podniesienie limitów kwot zwolnień od podatków może być postrzegane jako krok w dobrym kierunku. Wskazano bowiem, że z biegiem lat realna wartość pieniądza ulega obniżeniu, a inflacja oraz wzrost wynagrodzeń uzasadniają weryfikację dotychczasowych progów podatkowych. W szczególności dotyczy to sprzedaży rzeczy ruchomych, gdzie obecne limity nie przystają do realiów rynkowych.

Jednocześnie ZPP podkreślił, że takie zmiany muszą być analizowane w szerszym, systemowym kontekście. Podatek od czynności cywilnoprawnych stanowi bowiem istotne źródło dochodów gmin oraz miast na prawach powiatu, a projekt nie przewiduje żadnych mechanizmów, które zrekompensowałyby spadek wpływów z tego tytułu. Co więcej, autorzy projektu wprost przyznają, że ubytek dochodów samorządów może wynieść nawet kilkaset milionów złotych rocznie, lecz nie wskazują żadnych konkretnych rozwiązań łagodzących ten efekt – poza ogólnym stwierdzeniem, że zmiana „pobudzi wzrost gospodarczy”.

Zwiększenie kwoty wolnej od podatku dla pożyczek

Kolejnym punktem krytyki jest propozycja zwiększenia kwoty wolnej od podatku w zakresie pożyczek. Związek Powiatów Polskich zwrócił uwagę, że transakcje pożyczkowe to zupełnie inna kategoria niż sprzedaż rzeczy ruchomych i że rozszerzanie zwolnień podatkowych w tej sferze może sprzyjać rozwojowi szarej strefy. Zamiast tego – jak argumentował ZPP – państwo powinno raczej wzmacniać instytucjonalny system kredytowo-pożyczkowy, który pozostaje pod kontrolą i nadzorem organów regulacyjnych.

Zwiększanie kwot wolnych dla pożyczek prywatnych może nie tylko ograniczyć wpływy budżetowe, ale także zwiększyć ryzyko nadużyć finansowych i nieformalnych przepływów kapitału.

Uderzenie w samorządy lokalne

ZPP przypominał, że środki z podatków i opłat, w tym z PCC, są bezpośrednio przeznaczone na realizację zadań publicznych – od bieżącej obsługi mieszkańców, po utrzymanie administracji i inwestycje lokalne. Każde zmniejszenie dochodów w tym obszarze oznacza konieczność ograniczenia zakresu usług lub podniesienia innych opłat lokalnych.

Związek zwrócił uwagę, że władze państwowe od lat nie dokonują waloryzacji szeregu opłat administracyjnych, co jeszcze pogłębia problem. ZPP przytoczył szereg przykładów obrazujących, jak bardzo oderwane od realiów gospodarczych są obowiązujące dziś stawki:

- Opłata skarbową za sporządzenie aktu małżeństwa wynosi 84 zł – niezmienną od 2006 r.
- Pozwolenie na broń dla osoby fizycznej kosztuje 242 zł – również bez zmian od 2006 r.
- Opłata za pełnomocnictwo to zaledwie 17 zł – od niemal dwóch dekad bez aktualizacji.
- Zezwolenia na sprzedaż alkoholu mają bazową stawkę niezmienną od 2002 r.
- Opłata za interpretację indywidualną w prawie przedsiębiorców to 40 zł – kwota stała od 2018 r.
- Opłaty komunikacyjne: za prawo jazdy (100 zł), dowód rejestracyjny (54 zł), czy tablice rejestracyjne (80 zł) – niezmienną od odpowiednio 2013, 2003 i 2000 roku.

Jak zauważył Związek, przy obecnych kosztach pracy, utrzymania urzędów i inflacji, te stawki nie przystają do realiów ekonomicznych, a ich zamrożenie przez kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt lat, osłabia finansową stabilność samorządów.

Kolejne zwolnienia – kolejne ubytki

Związek Powiatów Polskich przypominał również, że dopiero w 2023 roku wprowadzono istotne zwolnienie w ramach PCC – dotyczące zakupu tzw. „pierwszego mieszkania”. Choć rozwiązanie to miało ułatwić wejście młodych ludzi na rynek nieruchomości, to w praktyce oznaczało poważne straty dla budżetów miast na prawach powiatu, sięgające w niektórych przypadkach nawet milionów złotych.

ZPP podkreślił, że proponowane kolejne zmiany w ustawie mogą jeszcze bardziej pogłębić ten trend.

Apel o równowagę i systemowe myślenie

„Dopóki za zmianami w podatkach nie będą szły odpowiednie rozwiązania ze strony państwa, chociażby częściowo rekompensujące straty samorządów, nie możemy poprzeć postulatów takich jak te, które są proponowane w opiniowanym projekcie” – czytamy w piśmie podpisanym przez prezesa Związku, **Andrzeja Płonkę**.

ZPP zaapelował do ustawodawcy o zachowanie równowagi między interesem obywateli a stabilnością finansową samorządów. Związek podkreślił, że każda zmiana fiskalna – nawet ta z pozoru drobna – powinna być elementem spójnej polityki finansowej państwa, a nie jednorazowym gestem, który może podważyć zdolność samorządów do realizacji podstawowych usług publicznych.

Edukacja, kultura i sport

Październikowe posiedzenie Zespołu ds. Edukacji, Kultury i Sportu KWRiST

21 października 2025 r. odbyło się posiedzenie Zespołu do Spraw Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Zespół zarekomendował opinie do dziesięciu dokumentów, w tym dotyczących doradztwa zawodowego i kompetencji poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Rozliczanie dotacji celowej na dofinansowanie branżowych centrów umiejętności

Ministerstwo Edukacji Narodowej przychyliło się do uwagi Związku Powiatów Polskich do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie rozliczania dotacji celowej na dofinansowanie branżowych centrów umiejętności. Dokument jest aktem wykonawczym do ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych i wprowadza obowiązek składania przez JST do wojewody, który udzielił dotacji, rocznego rozliczenia dotacji celowej na dofinansowanie funkcjonowania BCU. Określa także wzór formularza tego rozliczenia.

ZPP stanowczo sprzeciwił się wprowadzeniu w projekcie obowiązku zwracania przychodów od środków ulokowanych na rachunkach bankowych JST, pochodzących z dotacji, co było w planach MEN-u. Organizacja zwróciła uwagę na to, że takie żądanie nie znajduje poparcia w obowiązujących przepisach, a środki te stanowią dochód JST. W odpowiedzi resort, usunął z projektu negowany przepis.

Po tej zmianie Zespół zarekomendował pozytywną opinię do projektu.

WZK i spór o ich miejsce w przepisach prawa

Innym ważnym tematem był projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie województwa i innych ustaw (UD271).

Celem projektowanej ustawy jest realizacja kamienia milowego A43G dla reformy A3.1. „Kadry dla nowoczesnej gospodarki: poprawa dopasowania umiejętności i kwalifikacji do wymogów rynku pracy”, w ramach KPO. Akt przewiduje zmiany w ustawie o samorządzie województwa, polegające m.in. na dodaniu zapisu, zgodnie z którym „Województwo planuje, koordynuje, monitoruje i ewaluje działania na rzecz rozwoju umiejętności mieszkańców województwa i promowania idei uczenia się przez całe życie, w tym kształcenia i szkolenia zawodowego”; jak również rozszerzeniu zakresu strategii rozwoju województwa o kwestie związane z rozwojem umiejętności mieszkańców i promowaniem idei uczenia się przez całe życie. Projekt przewiduje przy tym dodanie do ustawy rozdziału 3a, który reguluje funkcjonowanie Wojewódzkich Zespołów Koordynacji do spraw polityki umiejętności (WZK). Nowelizacja obejmie także ustawę – Prawo oświatowe oraz ustawę o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Zgodnie z KPO, kamień milowy A43G musi zostać zrealizowany w terminie do dnia 31 grudnia 2025 r.

Projekt został przedstawiony KWRiST już w sierpniu. Naczelnik wydziału **Maciej Lasota** z Ministerstwa Edukacji Narodowej zreferował co zmieniło się od tamtego czasu.

- Pierwsza rzecz to jest domknięcie konsultacji z Ministerstwem Finansów – wymieniał. – Tu byliśmy w stanie zgodzić się z Ministrem Finansów co do sposobu finansowania Wojewódzkich Zespołów Koordynacji w postaci dotacji celowej, znaleźć źródło tego finansowania w postaci rezerwy budżetu państwa poz. 45 i określić limity finansowania dla poszczególnych województw w oparciu o liczbę mieszkańców i liczbę szkół prowadzących kształcenie zawodowe na terenie danego województwa. (...) Nastąpiły też dwie bardzo istotne zmiany. Po pierwsze, początkowo skłanialiśmy się w kierunku przeniesienia części przepisów materialnych, dotyczących funkcjonowania WZK na grunt prawa oświatowego, jednak po dalszej analizie przepisy te wróciły tam, gdzie były w wersji projektu, który był kierowany do opiniowania i uzgodnień. W tej chwili większość tych przepisów nadal jest w projekcie zmiany do ustawy o samorządzie województwa. (...) I trzecia rzecz, dosyć istotna dla konstrukcji tego projektu, to, że ostatecznie nie przychyłiliśmy się do postulatu, który zgłaszał resort rodziny, pracy i polityki społecznej, mianowicie, aby Wojewódzkie Zespoły Koordynacji opiniowały niezasadność kształcenia w danym kierunku w pierwszej instancji, natomiast opinia Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy, żeby była opinią drugiej instancji. Tak jak w wersji kierowanej do uzgodnień, Wojewódzkie Zespoły Koordynacji mają być tutaj drugą instancją w przypadku, kiedy Wojewódzka Rada Rynku Pracy wydałaby opinię o braku zasadności kształcenia w danym zawodzie.

Związek Powiatów Polskich zgłosił kilkanaście uwag do nowej wersji projektu, z których kilka zostało całościowo bądź częściowo uwzględnione. Resort zgodził się m.in. na doprecyzowanie, że WZK jest organem opiniodawczo-doradczym zarządu województwa, a nie tylko działającym przy zarządzie województwa oraz na pozostawienie samorządom województw swobody w określaniu częstotliwości dokonywania aktualizacji strategii rozwoju województwa.

- *My podtrzymujemy nasze uwagi – mówił **Piotr Majoch** ze Związku Powiatów Polskich odnosząc się do zastrzeżeń, odrzuconych przez Ministerstwo. – (...) W szczególności chciałem zwrócić uwagę na tę o numerze 5, którą przesłaliśmy, czyli potrzebę włączenia bloku przepisów z rozdziału 3a do Prawa oświatowego, dlatego, że dostaliśmy wcześniej wiadomość zwrotną, że nasza uwaga zostanie uwzględniona w tym zakresie, natomiast mimo wszystko widzimy, z aktualnego projektu, że to nie nastąpiło. A my po prostu bronimy w pewnym sensie takiej legislacyjnej poprawności. Nie chcemy, aby ustrojowe ustawy dotyczące samorządu województwa czy – w dalszej perspektywie czasowej – innych jednostek samorządu terytorialnego, były zaśmiecane branżowymi – tak naprawdę – przepisami, które nie mają takiego znaczenia z perspektywy ustroju, w tym przypadku ustroju województwa.*

Podobnie wypowiadał się **Rafał Cieślik** ze Związku Województw RP.

- *Dodanie całego rozdziału 3a w tym zakresie nie powinno się ostać – mówił. – I to też jakby w kontekście samego chociażby § 26 Rozporządzenia w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, zgodnie z którym w przepisach ustrojowych zamieszcza się w szczególności przepisy o zadaniach i kompetencjach organów lub instytucji, ich formie prawnej i organizacji i sposobu ich finansowania, obsadzania oraz jakim podmiotom one podlegają albo jakie podmioty sprawują nad nim nadzór. Ustawa o samorządzie województwa jest właśnie taką ustawą ustrojową, a więc właściwym aktem prawnym dla tych kwestii zasadniczych. Natomiast kwestie dotyczące chociażby funkcjonowania WZK powinny być regulowane w innych aktach.*

Kontynuację dyskusji w tym zakresie pozostawiono na posiedzenie Zespołu ds. Ustroju Samorządu, Obszarów Miejskich i Metropolitalnych. Tymczasem Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu zarekomendował pozytywną opinię do projektu z uwagami, zgłaszanymi przez korporacje samorządowe, a nieuwzględnionymi w projekcie.

Doradztwo zawodowe w warunkach współczesności

W porządku obrad znalazł się również projekt rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego – aktu wykonawczego do ustawy – Prawo oświatowe.

Projekt ma na celu dostosowanie obecnie obowiązujących przepisów dotyczących doradztwa zawodowego do warunków współczesności, m.in. poprzez włączenie branżowych centrów umiejętności w działania doradcze szkół, wykorzystanie narzędzi analitycznych dotyczących rynku pracy, zwiększenie udziału rodziców w procesie doradczym czy zacieśnienie współpracy szkół z pracodawcami w zakresie opracowywania programu realizacji doradztwa zawodowego.

Najwięcej zastrzeżeń do projektu miał Związek Województw RP. Swoje uwagi zgłosił także Związek Powiatów Polskich (1- wskazanie, że współpraca szkół z lokalnymi lub regionalnymi pracodawcami, izbami gospodarczymi lub przedstawicielami branż w zakresie opracowywania programu realizacji doradztwa zawodowego powinna być dobrowolna; 2-zastąpienie obowiązku zapewnienia przez szkoły dostępu uczniom i ich rodzicom do cyfrowych narzędzi doradztwa zawodowego na obowiązek informowania uczniów i rodziców, że takie narzędzia istnieją; 3-dostosowanie projektu do potrzeb uczniów kształcących się

w szkołach specjalnych.) oraz – tożsame z dwiema pierwszymi uwagami ZPP – Śląski Związek Gmin i Powiatów (Miasto Tychy).

W odpowiedzi na przekazane propozycje przedstawiciel resortu poinformował, że zapis o zapewnianiu dostępu do cyfrowych narzędzi zostanie przeformułowany, tak by jednoznacznie wskazywał, że szkoła ma jedynie zapoznawać uczniów i rodziców z tymi narzędziami. Co do współpracy szkół z wymienionymi podmiotami przy opracowywaniu programu realizacji doradztwa zawodowego, wyjaśnił intencję wnioskodawcy:

- Zależy nam na tym, by te działania doradcze były podejmowane we współpracy z pracodawcami, co nie oznacza stricte, że chodzi o realizację tego programu doradztwa zawodowego w praktyce – tłumaczył. – Chodzi o to, by pracodawcy też mieli wpływ na proces przygotowania samego programu na dany rok szkolny. (...) W naszej ocenie przygotowanie takiego programu, czyli – podkreślam – opracowanie go, nie oznacza konieczności ponoszenia dodatkowych nakładów finansowych. Bo to może być równie dobrze kwestia konsultowania, informowania o istniejących zakładach pracy na terenie danego powiatu. Więc naszym zdaniem, nie należy mylić tego z kwestią samej realizacji programu we współpracy z pracodawcami. (...) Tutaj należy to wyraźnie rozgraniczyć.

Przedstawiciel resortu zapowiedział także, że już kolejnego dnia zostanie uruchomiony ogólnopolski program doskonalenia doradców zawodowych dla poszczególnych szkół, realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Pierwsze szkolenia będą kierowane do doradców na terenie województwa mazowieckiego, kolejne – wielkopolskiego itd.

Powstaje także katalog nowych zawodów, dostępnych dla uczniów z niepełnosprawnościami.

- Zawodów nie stygmatyzujących – podkreślał pracownik Ministerstwa – ale o dość nawet atrakcyjnych nazwach, np. asystent ogrodnicy. Tak, by z jednej strony, było zainteresowanie także rodziców wyborem kształcenia w takich zawodach, ale też tak, by nie zniechęcać samych uczniów, np. nazwami takimi jak „pomocnik ogrodnika” czy „pomocnik kucharza”. Ten katalog już w tej chwili powstaje. Pierwsze propozycje są już zgłoszone.

Zespół zarekomendował pozytywną opinię do projektu.

O kompetencjach poradni

Taką samą rekomendację uzyskał projekt rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie wydawania orzeczeń i opinii przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Projektowana regulacja m.in. rozszerza zakres kompetencji wszystkich poradni, uprawniając je do wydawania orzeczeń we wszystkich obszarach kształcenia specjalnego, w tym w odniesieniu do dzieci i uczniów: niesłyszących, słabosłyszących, niewidomych, słabowidzących oraz z autyzmem, w tym zespołem Aspergera. Ma to umożliwić zwiększenie dostępności poradni dla rodziców i ich dzieci, skracając czas

oczekiwania na przyjęcie i wydanie orzeczenia oraz uzyskanie adekwatnego wsparcia dostosowanego do indywidualnych potrzeb osób objętych pomocą.

- Proponujemy w tym rozporządzeniu dużo większą współpracę z placówkami oświatowymi, szkołami i przedszkolami, bo to przecież tam dzieci funkcjonują, tam przebywają i to tak naprawdę szkoły mają bardzo dużą wiedzę na temat tego, jak dziecko funkcjonuje w danej rzeczywistości – mówiła przedstawicielka resortu.

Podczas posiedzenia Ministerstwo odniosło się do uwag zgłoszonych przez Związek Powiatów Polskich.

MEN zgodziło się na redukcję zakresu informacji podawanych przy składaniu wniosku o wydanie orzeczenia lub opinii, uwzględniając, że poradnie mają dostęp do tej dokumentacji; zrezygnowało z możliwości wydawania orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania na okres całego etapu edukacyjnego, jak również z dołączania do wniosku o wydanie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na rodzaj niepełnosprawności zaświadczenia lekarskiego zawierającego rozpoznanie wydane przez lekarza specjalistę w dziedzinie medycyny odpowiedniej ze względu na chorobę lub problem zdrowotny skutkujący wystąpieniem danego rodzaju niepełnosprawności i wyniki badań oraz wydłużył termin na przeprowadzenie oceny funkcjonowania dziecka lub ucznia przez zespół przed wydaniem orzeczenia lub opinii do 10 dni.

Odnosnie przepisu wskazującego osoby, które z głosem doradczym będą mogły uczestniczyć w posiedzeniach zespołu wydającego orzeczenia i opinie, Ministerstwo nie uwzględniło postulatu dookreślenia i zawężenia pojęcia „inne osoby” lub oddania decyzji do dopuszczenia takich osób przewodniczącemu zespołu. Zdaniem ZPP należy mieć na względzie, iż czynności podejmowane przez zespół są objęte klauzulą poufności i istnieje obawa, że niektóre osoby dołączane na wniosek rodziców, nie będą dawać należytej rękojmi spełnienia związanych z tym wymogów.

W odpowiedzi, resort zapewnił, że wszystkie osoby, uczestniczące w posiedzeniu zespołu są zobowiązane do zachowania poufności.

- Jest taki przepis wprost, a ponadto, są to tylko te osoby, które w opinii rodzica ucznia czy samego pełnoletniego ucznia mogą wnieść jakieś istotne informacje z punktu widzenia oceny potrzeb ucznia, czyli potem lepszej jakości dokumentu wydanego przez zespół orzekający, lepszego rozstrzygnięcia w sprawie, o którą wnioskuje właśnie rodzic ucznia czy uczeń – tłumaczyła przedstawicielka Ministerstwa.

Resort odrzucił również uwagę dotyczącą wątpliwości, której szkole należy wysłać orzeczenie w przypadku zmiany progu edukacyjnego, np. w sytuacji gdy uczeń kończący szkołę podstawową dopiero w okresie wakacji pozna wynik rekrutacji.

W odpowiedzi na postulat uzupełnienia zapisów o procedurze postępowania przewodniczącego zespołu orzekającego w przypadku braku podpisu drugiego rodzica na wniosku lub w przypadku braku oświadczenia, Ministerstwo zaproponowało dopisanie klauzuli o odpowiedzialności karnej za przekazywanie nieprawdziwych informacji, w przypadku rodzica, który składa oświadczenie.

Resort nie zgodził się na rezygnację z wymogu składania podpisów wszystkich członków zespołu wraz z przewodniczącym na wydawanych egzemplarzach orzeczenia. - *Niestety, nie mogliśmy tej uwagi uwzględnić. Mamy jasne stanowisko radców prawnych, że nie jest to możliwe z punktu widzenia Kodeksu postępowania administracyjnego. Ale myślę, że pracując nad tymi docelowymi rozwiązaniami, będziemy mieć na uwadze, żeby zaproponować jakieś rozwiązanie na poziomie ustawy, które będzie prowadzić do połączenia takiej konieczności. Niestety nie możemy zrobić tego na poziomie rozporządzenia.*

Zmianie nie ulegnie także wykaz niepełnosprawności, w którym stosuje się określenie „autyzm, w tym Zespół Aspergera”.

- *W nowych rozwiązaniach już tego określenia nie będzie – zapowiedziała przedstawicielka resortu. – Natomiast w tej chwili takie mamy przepisy, dotyczące organizacji kształcenia specjalnego, z którymi musi być spójne rozporządzenie. No i jednocześnie należy wskazać, że ta obecna klasyfikacja, czyli ICD-10, będzie jeszcze obowiązywać z tego, co wiemy z Ministerstwa Zdrowia, co najmniej 2 lata.*

Przedstawicielka resortu zapowiedziała także wydanie przez MEN poradnika dedykowanego m.in. członkom zespołów orzekających, ułatwiającego stosowanie nowych przepisów.

Pozostałe sprawy

Zespół zarekomendował pozytywne opinie do:

- ✓ projektu rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie Ministra Edukacji w sprawie akredytacji kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych;
- ✓ projektu rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze energetyka;
- ✓ projektu rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli;
- ✓ projektu zarządzenia Prezesa Rady Ministrów zmieniającego zarządzenie w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw uczenia się przez całe życie i Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji;
- ✓ pisma Ministerstwa Infrastruktury w sprawie włączania do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK) kwalifikacji wolnorynkowej „Operowanie bezzałogowymi, zdalnie sterowanymi i autonomicznymi pojazdami podwodnymi (ang. ROV Operator)”;;
- ✓ pisma Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie proponowanych zmian dotyczących wprowadzenia nowego zawodu technik aranżacji florystycznych.

Na wniosek Unii Metropolii Polskich **Małgorzata Mostek-Łączyńska** z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przedstawiła informację na temat prac legislacyjnych nad nowelizacją ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

- Zebraliśmy ponad 800 uwag od szeroko rozumianej strony społecznej, zarówno twórców indywidualnych, różnych organizacji pozarządowych, ale też innych organizacji samorządowych i również Państwa uwagi, które były zgłaszane wcześniej, są włączone do tej całej procedury analizy i weryfikacji. Uwagi zostały podzielone na 10 bloków tematycznych. Jesteśmy w tej chwili mniej więcej w siódmym, ósmym. Zgodnie z zapowiedziami, jesienią, będziemy Państwu ponownie przedstawiać projekt do konsultacji, żebyście Państwo zobaczyli te wszystkie zmiany i te wszystkie nasze propozycje i będziemy wpisywać go do rządowego wykazu prac legislacyjnych wraz z uzasadnieniem – powiedziała.

Burmistrz **Anna Grygierek** zwróciła się z prośbą, by na kolejnym posiedzeniu został poruszony temat Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

Program „Wyjście z klasą”. ZPP zaleca działania optymalne i zgodne z przepisami

27 października 2025 r. Związek Powiatów Polskich skierował do starostów rekomendację dotyczącą realizacji rządowego programu „Wyjście z klasą”, prowadzonego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Organizacja zaleca, aby powiaty składały wnioski o udział w programie wyłącznie w odniesieniu do szkół, dla których są organem prowadzącym – bez włączania szkół gminnych.

Jak podkreśla ZPP, rekomendacja ta wynika z „czystej pragmatyki”. Włączenie do programu uczniów szkół gminnych wiązałoby się z koniecznością zawierania licznych porozumień z gminami, obejmujących kwestie organizacyjne, przekazywanie informacji, w tym danych osobowych uczniów i opiekunów, a także bieżącą kontrolę uczestnictwa w zajęciach realizowanych w ramach programu. ZPP zwraca uwagę, że każda z tych czynności wymaga czasu, którego – biorąc pod uwagę termin końcowy wydatkowania środków (31 grudnia 2025 r.) – po prostu zabraknie.

Istotnym problemem są także koszty administracyjne. Jak wskazuje Związek, środki przeznaczone na obsługę zadania są niewielkie i nie pokryją pracy osób odpowiedzialnych za realizację programu w sytuacji, gdy powiat miałby koordynować przedsięwzięcie również w szkołach prowadzonych przez gminy.

ZPP zwraca również uwagę na kwestie formalnoprawne. Aplikowanie do programów przez gminy za pośrednictwem powiatów nie jest rozwiązaniem typowym, a pracownicy samorządowi zgłaszają uzasadnione wątpliwości co do jego podstawy prawnej. Jak wskazano w piśmie, powiat wykonuje zadania o charakterze ponadgminnym, określone ustawowo. Program „Wyjście z klasą” skierowany do uczniów szkół gminnych wykracza poza kompetencje powiatu, co nie znajduje jednoznacznego umocowania w przepisach.

Wątpliwości budzi także sama natura przedsięwzięcia. Choć w komunikacie MEN nie pada sformułowanie „wycieczka szkolna”, to – jak podkreśla ZPP – wyjścia do instytucji kultury należy traktować jak wycieczki, co oznacza konieczność przestrzegania wymogów przewidzianych w rozporządzeniu z 25 maja 2018 r. Zgodnie z jego zapisami, organizatorem wycieczki jest szkoła, co przy włączeniu szkół gminnych ponownie komplikowałoby proces realizacji programu przez powiaty.

W ocenie Związku Powiatów Polskich, ryzyka związane z angażowaniem się powiatów w koordynację programu „Wyjście z klasą” dla szkół pozostających poza ich strukturą organizacyjną przeważają nad korzyściami. Dlatego – jak podsumowuje ZPP – ograniczenie realizacji programu wyłącznie do szkół prowadzonych przez powiat stanowi „jedyne rozsądne rozwiązanie” w obecnych warunkach.

ZPP ad vocem do komunikatu MEN w sprawie Programu „Wyjście z klasą”

29 października 2025 r. **Kacper Lawera**, Dyrektor Departamentu Komunikacji w Ministerstwie Edukacji Narodowej przekazał kolejne pismo do starostów, prezydentów miast, burmistrzów i wójtów dotyczące Programu „Wyjście z klasą”. Z treści tego pisma wynika, że po stronie resortu nie ma żadnej refleksji. Z tego względu ZPP pozwoliło sobie skomentować treść tego komunikatu.

Fragment komunikatu MEN

„Zarówno Komunikat w sprawie ustanowienia przedsięwzięcia pn. „Wyjście z klasą”, jak i umowa dotacyjna nie przewidują przekazywania środków finansowych pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, ani pomiędzy jednostką samorządu terytorialnego a szkołą. (...) Każde wyjście uczniów w ramach realizacji przedsięwzięcia powinno zostać udokumentowane w postaci faktur/rachunków wystawionych na Wnioskodawcę, tj. powiat lub miasto na prawach powiatu, a nie na szkołę”.

Komentarz ZPP

Tak. Wiemy o tym, że Program nie przewiduje przekazywania środków finansowych pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, co nie oznacza, że nie jest konieczne zawarcie porozumienia pomiędzy powiatem a gminą, jeżeli działaniami w ramach programu zostaliby objęci uczniowie tych szkół. Zawarcie takiego porozumienia jest konieczne z wielu powodów. Poniżej przedstawiamy najważniejsze:

- ✓ konieczność zabezpieczenia interesów finansowych powiatu, w przypadku rezygnacji danej szkoły, pomimo wstępnej deklaracji z wyjścia/wycieczki (przykład: powiat dokonał zakupu biletów do teatru, zamówił transport i wyżywienie, w ostatniej chwili szkoła gminna rezygnuje z udziału, w takiej sytuacji powiat odpowiada za nieprawidłowe wykorzystanie dotacji);
- ✓ konieczność zabezpieczenia przez szkołę opieki nad uczniami; z zaproponowanego w projekcie umowy przesłanej do powiatów wynika, że z dotacji powiat nie może ponosić kosztów zatrudnienia opiekunów, wysokość dotacji na koszty pośrednie również nie pozwala na sfinansowanie kosztów opieki nad uczniami;
- ✓ konieczność zagwarantowania przez powiat kontroli faktycznej realizacji przez szkołę wyjścia/wycieczki oraz uzyskania dodatkowych dokumentów, informacji i wyjaśnień od gminy/szkół gminnych; jest to konieczne z uwagi na fakt, że MEN zabezpieczył sobie możliwość przeprowadzenia kontroli i żądania dodatkowych dokumentów, informacji i wyjaśnień od powiatu biorącego udział w Programie;
- ✓ konieczność uregulowania kwestii organizacyjnych w tym współpracy ze szkołami;

- ✓ konieczność uregulowania kwestii przetwarzania danych osobowych uczniów i opiekunów.

Odnosnie fragmentu, że JST nie może przekazywać środków szkole, wątpliwości budzi fakt, że powiat nie może przekazać środków również własnej szkole, co potwierdza treść projektu umowy (zgodnie z §4 projektu umowy wszystkie dokumenty finansowo-księgowe winny być wystawione na wnioskujący powiat). Z art. 6 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym wynika, że powiat tworzy jednostki organizacyjne w celu wykonywania zadań publicznych. Z jakich powodów powiat w ocenie MEN nie mógłby zwiększyć planu wydatków własnej szkoły, po to żeby dyrektor tej szkoły zorganizował wyjście/wycieczkę uczniów nie wiadomo. Jest to szczególnie kuriozalne biorąc pod uwagę, że wszystkie jednostki budżetowe, w tym szkoły, objęte są centralizacją VAT.

Fragment komunikatu MEN

„Jedynym beneficjentem przedsięwzięcia jest powiat lub miasto na prawach powiatu, który realizuje zadanie zlecone, nie zaś zadanie własne. Nie można utożsamiać realizowania przez powiat przedsięwzięcia pn. „Wyjście z klasą” z obowiązkami wynikającymi z realizowania ustawowych zadań oświatowych. Są to dwa odrębne działania”.

Komentarz ZPP

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym. Zgodnie z art. 5 ust. 1 powiat może co prawda zawierać z organami administracji rządowej porozumienia w sprawie wykonywania zadań publicznych z zakresu administracji rządowej (przy czym wątpliwości budzi, czy umowę w sprawie realizacji programu, o którym mowa w art. 90w ustawy o systemie oświaty można zakwalifikować jako tego rodzaju porozumienie), niemniej jednak z art. 4 ust. 6 ustawy o samorządzie powiatowym wynika, że zadania powiatu nie mogą naruszać zakresu działania gmin. Przepisy oświatowe jasno określają kto jest organem prowadzącym dla szkół gminnych oraz jakie są zasady organizacji wycieczek oraz innych zajęć dydaktycznych w szkołach. Owszem powiaty i gminy mają możliwość współpracy przy realizacji zadań, ale tak jak wskazano wcześniej wymaga to odpowiedniego usankcjonowania.

Pobocznie Departament Komunikacji w Ministerstwie Edukacji Narodowej jest niekonsekwentny w przekazie, jeżeli chodzi o kwalifikowanie charakteru zadania (czy jest czy nie jest to zadanie zlecone). We wcześniejszych e-mailach kierowanych do powiatów Zastępca Dyrektora w tym samym Departamencie pisał: *„Powiat, który podpisze umowę z MEN finansuje z dotacji wyjścia uczniów uczęszczających do szkół na terenie swojego powiatu. Powiat wówczas realizuje dotację nie zaś zadanie własne lub zadanie zlecone”.*

Fragment komunikatu MEN

Uczniowie szkół z terenu powiatu, dla których organem prowadzącym lub organem rejestrującym jest gmina, ale również szkół artystycznych czy szkół niepublicznych, są jednocześnie, w ogromnej większości, mieszkańcami powiatu (...). Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym

(Dz. U. z 2024 r. poz. 107 i 1907) wprost wskazuje, że mieszkańcy powiatu tworzą z mocy prawa lokalną wspólnotę samorządową. Powiat jako wnioskodawca składa wniosek do MEN we własnym imieniu - na rzecz dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, będących uczniami szkół na terenie powiatu, nie zaś w imieniu szkół czy prowadzących je organów.

Komentarz ZPP

Art. 1 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym, zawiera definicję powiatu. Przepis ten nie stanowi podstawy prawnej do realizacji zadań publicznych wykraczających poza kompetencje powiatu. Jest to tak oczywista kwestia, że chyba nie wymaga szerszego komentarza. Pracownikom MEN – w celach edukacyjnych – polecamy lekturę komentarzy, stanowiska doktryny, organów nadzoru (wojewodów) i orzecznictwa sądów administracyjnych.

Fragment komunikatu MEN

„Do celów organizacyjnych w Systemie Informacji Oświatowej umożliwiliśmy powiatom, aby do udziału w przedsięwzięciu mogły zgłosić uczniów ze wszystkich szkół, które znajdują się na terenie powiatu”.

Komentarz ZPP

Kwestia przetwarzania danych osobowych też budzi wątpliwości. Czynność materialno-techniczna jaką jest udostępnienie danych w SIO nie stanowi dla powiatu podstawy prawnej przetwarzania danych osobowych. W projekcie umowy brak jest zapisów o powierzeniu przetwarzania danych osobowych przez administratora oraz warunków tego powierzenia. Pojawia się tylko zapis w §18, że wnioskodawca ponosi wyłączną odpowiedzialność za szkody powstałe w związku z realizacją zadania oraz, że jest zobowiązany do przetwarzania danych osobowych zgodnie z RODO oraz z ustawą o ochronie danych osobowych. Jak powiat ma przetwarzać dane uczniów ze szkół prowadzonych przez inne podmioty, zgodnie z prawem, jeżeli są wątpliwości prawne, czy w ogóle ma podstawę prawną do ich przetwarzania.

Fragment komunikatu MEN

„Również dla celów organizacyjnych propozycje zrealizowania celów przedsięwzięcia realizowane będą przez szkoły, do których uczęszczają mieszkańcy powiatu”.

Komentarz ZPP

Powyższe nie wynika ani z treści komunikatu ani z treści projektu umowy. Ponadto z wcześniejszej korespondencji kierowanej przez Departament Komunikacji w Ministerstwie Edukacji Narodowej do powiatów wynika, że przecież nie ma potrzeby zawierania żadnych porozumień ani z gminami ani ze szkołami.

Zresztą ten fragment komunikatu zaprzecza wcześniejszemu, że cyt. „nie można utożsamiać realizowania przez powiat przedsięwzięcia pn. „Wyjście z klasą” z obowiązkami wynikającymi z realizowania ustawowych zadań oświatowych. Są to dwa odrębne działania.”. Jeżeli są to odrębne od ustawowych zadania oświatowe to na jakiej podstawie w przedsięwzięcie mają być zaangażowane szkoły i ich nauczyciele.

Fragment komunikatu MEN

„Wiemy, że nie każdy uczeń z terenu powiatu będzie mógł skorzystać z udziału w przedsięwzięciu «Wyjście z klasą». Dlatego Ministerstwo Edukacji Narodowej nie narzuca sposobów realizacji przedsięwzięcia przez powiaty”.

Komentarz ZPP

Problem w tym, że MEN narzuca sposób realizacji przedsięwzięcia przez powiaty (brak możliwości podzlecenia zadania gminom, szkołom). Sam fakt, że na etapie zawierania umowy trzeba wskazać w załączniku nr 1 do umowy planowaną liczbę uczestników oraz wnioskowaną kwotę dofinansowania w podziale na każdą ze szkół jest problematyczny.

Fragment komunikatu MEN

„Znając potrzeby lokalnej społeczności jesteśmy przekonani, że do udziału w przedsięwzięciu powiaty w pierwszej kolejności zgłoszą uczniów tych szkół, którzy mają utrudniony dostęp do instytucji kultury i nauki.

Nie ma również żadnych przeszkód, aby to powiat z dotacji uzyskanej z MEN opłacił udział uczniów ze szkół prowadzonych przez gminę w warsztatach edukacyjnych lub wydarzeniach artystycznych zorganizowanych w gminnym ośrodku kultury lub miejscowym muzeum. Na podstawie już składanych wniosków do MEN oraz będąc w bezpośrednim kontakcie z przedstawicielami powiatów wiemy, że właśnie w ten sposób niektóre samorządy powiatowe będą realizować cele przedsięwzięcia.

Od zaangażowania i pomysłów przedstawicieli samorządów powiatowych oraz ich ścisłej współpracy z samorządami gminnymi zależy to, jak duża liczba młodych mieszkańców Państwa powiatów będzie mogła skorzystać z możliwości udziału w przedsięwzięciu”.

Komentarz ZPP

Abstrahując od moralizatorskiego tonu tego fragmentu, ZPP podkreśla, że przeszkodą w racjonalnym wydatkowaniu środków jest CZAS.

Czasu wymaga zawarcie z gminami porozumień, zawarcie umów z wykonawcami i instytucjami kultury oraz zorganizowanie wyjść/wycieczek. 19 grudnia to ostatni dzień, w którym takie wyjście/wycieczka będzie mogła być zorganizowana.

ZPP wychodzi z założenia, że środki publiczne powinny być wykorzystane efektywnie z pożytkiem dla uczniów. Chcielibyśmy szeroko włączyć szkoły gminne w realizację, ale warunki i termin realizacji Programu „Wychódź z klasą” na to nie pozwalają.

ZPP, w dniu 29 października 2025 r., skierowało do Ministra Edukacji Narodowej wniosek o dostęp do informacji publicznej, m.in. z pytaniami kto (z imienia i nazwiska) sprawdzał w MEN Program pod względem formalno-prawnym oraz czy i z jakimi JST konsultowane były założenia Programu.

ZPP w sprawie projektu nowelizacji Karty Nauczyciela

Do Sejmu trafił projekt nowelizacji Karty Nauczyciela, który – zgodnie z deklaracją autorów – ma prowadzić do wzrostu wynagrodzeń nauczycieli. Proponowane zmiany dotyczą m.in. art. 35 ust. 3e i 3f i zakładają, że nauczyciel otrzyma wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe również w sytuacji, gdy niezrealizowanie zajęć wynika z przyczyn od niego niezależnych, przy jednoczesnej gotowości do pracy. W takich przypadkach miałyby realizować inne zadania statutowe szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze.

Związek Powiatów Polskich w swojej oficjalnej opinii jednoznacznie odrzucił projekt, wskazując, że choć intencją ustawodawcy jest odpowiedź na „liczne apele” środowiska pedagogicznego, projekt pomija kluczowe kwestie finansowe i organizacyjne dotyczące organów prowadzących szkoły.

Uzasadnienie pozbawione kluczowych danych

Związek podkreślił, że uzasadnienie projektu nie zawiera podstawowych informacji pozwalających ocenić skutki finansowe nowych przepisów. Projektodawcy twierdzą, że zmiany będą się mieścić w ramach wynagrodzenia średniego określonego w art. 30 ust. 3 Karty Nauczyciela, jednak – zdaniem ZPP – nie znajduje to potwierdzenia w danych.

Związek przywołuje korespondencję między Ministerstwem Edukacji Narodowej a Ministerstwem Finansów, z której wynika, że jednostki samorządu terytorialnego już teraz wydają na wynagrodzenia nauczycieli znacznie więcej, niż nakazują im przepisy. W 2024 roku dopłaciły do systemu aż 4,9 miliarda złotych. Średnie wydatki JST na utrzymanie gwarantowanych pensji wyniosły od 108% do 111% ustawowych wartości, co oznacza, że system de facto nie jest finansowany przez państwo, lecz przez samorządy. W tej sytuacji stwierdzenie, że projekt nie wymaga nowych nakładów budżetowych, brzmi jak oderwanie od faktów. Tym bardziej że ogólna luka w finansowaniu oświaty sięga dziś nawet 50 miliardów złotych.

Analizy i ryzyko organizacyjne

ZPP podkreślił, że projekt nie zawiera rzetelnej analizy skutków finansowych dla jednostek samorządu terytorialnego, a odwołanie do „zagwarantowania przez państwo” środków na wzrost wynagrodzeń jest, w ocenie samorządów, oderwane od realiów. W uzasadnieniu zabrakło kluczowych informacji, takich jak

przeciętna liczba godzin nadwymiarowych realizowanych w szkołach, uśredniona liczba przypadków niezrealizowania zajęć z przyczyn niezależnych od nauczyciela czy roczne skutki finansowe nowych regulacji dla poszczególnych JST.

Wniosek: projekt nie jest gotowy do wdrożenia

Związek Powiatów Polskich podkreślił, że projekt zmian w Karcie Nauczyciela wymaga istotnych korekt i uzupełnień. Zdaniem ZPP brak rzetelnej analizy skutków finansowych, nieprecyzyjne rozwiązania organizacyjne i rozbieżność między deklaracjami projektodawców a realną sytuacją finansową samorządów sprawiają, że ustawa w obecnym kształcie nie powinna zostać wdrożona.

Infrastruktura, urbanistyka i transport

Październikowe posiedzenie Zespołu ds. Infrastruktury, Urbanistyki i Transportu KWRiST

22 października 2025 r. odbyło się posiedzenie Zespołu ds. Spraw Infrastruktury, Urbanistyki i Transportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Podjęte tematy dotyczyły udostępniania informacji przez starostwa na prośbę GIGiK i WINGiK, podziału rezerwy subwencji ogólnej, sprawozdania z przebiegu i wyników konsultacji projektów strategii rozwoju gminy i rozwoju ponadlokalnego oraz usprawnienia procesu inwestycyjnego.

Nadmierne obciążenia powiatowych wydziałów geodezji

Na wniosek Związku Powiatów Polskich podjęta została dyskusja dotycząca nadmiernego obciążenia powiatowych wydziałów geodezji na skutek licznych ankiet oraz zapytań kierowanych ze strony Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGiK), a także Wojewódzkich Inspektorów Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego (WINGiK).

*Powyższa prośba determinowana jest sygnałami, jakie nasza organizacja otrzymuje z powiatów, wedle których wydziały geodezji w starostwach ulegają intensywnemu obciążeniu w zakresie konieczności rozwiązywania ankiet, dokonywania analiz oraz udzielania odpowiedzi na zapytania, które są nagminnie przesyłane przez GUGiK oraz WINGiK – pisał Prezes Zarządu ZPP **Andrzej Płonka**. – Podkreślenia wymaga fakt, że wyżej wymienione zadania bardzo często zakreślają jedynie kilkudniowy termin na ich realizację, (...). Przedstawiciele powiatowych wydziałów geodezji zwracają również uwagę, że otrzymywane od GUGiK oraz WINGiK zapytania niejednokrotnie są zbieżne z wnioskami kierowanymi do poszczególnych starostw na podstawie przepisów o dostępie do informacji publicznej. Wspomniane praktyki, przekładają się na znaczne obciążenie danego wydziału geodezji, a w konsekwencji na ilość i jakość wykonywanych zadań ustawowych. Zdaniem strony samorządowej takie postępowanie organów nadrzędnych w stosunku do*

powiatowych służb geodezji i kartografii pod płaszczykiem realizacji zadań z zakresu nadzoru oraz kontroli stanowi nadużycie uprawnień ustawowych i w rzeczywistości ma na celu wyręczenie się pracą podległych sobie jednostek dla wykonania własnych celów, czego negatywne konsekwencje odczuwają przede wszystkim starostwa i mieszkańcy określonych powiatów.

Związek zwrócił się z prośbą o przedstawienie stronie samorządowej propozycji rozwiązania problemu.

Sprawę skomentował Główny Geodeta Kraju **Andrzej Żylis**, informując, że jakiś czas temu zostały poczynione pewne kroki w kierunku zmian w sposobie pozyskiwania danych.

- Jesteśmy już po rozmowach z wojewódzkimi inspektorami nadzoru geodezyjnego i kartograficznego, z którymi ustaliliśmy pewne zasady pozyskiwania informacji niezbędnych do sprawowania nadzoru od jednostek administracji geodezyjnej, w taki sposób, żebyśmy się my, jako Główny Urząd Geodezji i Kartografii i wojewódzcy inspektorzy nadzoru geodezyjnego i kartograficznego, nie dublowali – mówił. – To jest jeden ze sposobów, żeby tych pism i ankiet było mniej. Ale to też nie jest najważniejszy sposób zmiany sposobu tego pozyskiwania danych, bo chcielibyśmy – i to wdrażamy już coraz skuteczniej – opierać się mniej na ankietach i na pytaniach, a bardziej na danych pozyskiwanych z usług WFS. I myślę, że to będzie coraz bardziej rozbudowywane. (...) To jest oczywiście proces i nie można tego zrobić w 1-2 dni (...). Trzeba też powiedzieć, że Główny Urząd Geodezji i Kartografii i Główny Geodeta Kraju nie może być ślepy i głuchy i opierać się tylko na statystykach i pewnego rodzaju przypuszczeniach czy opiniach. My musimy też opierać się na twardych danych, jeżeli mamy prowadzić nadzór nad państwowym zasobem geodezyjnym i kartograficznym, który ten zasób prowadzą starostowie w ramach zadań rządowych. Musimy mieć realny wpływ na prowadzenie tego zasobu. W związku z tym, podjęliśmy szereg takich właśnie działań, aby przeważającym źródłem naszych danych były bezpośrednie dane z państwowego zasobu poprzez usługi sieciowe. Oczywiście nie wszystko da się zrobić na podstawie tych danych i pewnie te pytania jeszcze będziemy, oprócz oczywiście działań kontrolnych, zadawać powiatom, ale będzie ich – mam nadzieję, że już w bliskiej perspektywie czasu – relatywnie mniej.

Marek Wójcik ze Związku Miast Polskich zwrócił się z prośbą o rozbudowę systemu informatycznego, by pozyskiwanie danych mogło odbywać się bez większego udziału starostw, a także o możliwość wykorzystania w pełni środków na prowadzenie zasobu z rezerwy celowej.

- W ubiegłym roku to było zaledwie 1/3 rezerwy, którą mogliśmy wykorzystać na ten cel. Tylko tyle nam przyznano, mimo że wnioskowaliśmy o więcej. Nie wiem, jak będzie w tym roku. Mam nadzieję, że będzie to więcej – powiedział.

W odpowiedzi **Andrzej Żylis** zapewnił, że jako Główny Geodeta Kraju, zdaje sobie sprawę, że obecnie obowiązujący system – jeśli chodzi o strukturę organizacyjną służby geodezyjnej i kartograficznej – nie jest doskonały oraz że nie wie czy istnieje lepszy bądź czy jest realna możliwość jego zmiany.

Jedną z podstawowych wad tego rozwiązania jest to, że zawsze będzie problem taki, że organy rządowe będą podnosiły skuteczność państwa zadań, jako organów samorządowych, a organy samorządowe będą

podnosiły kwestie finansowania. I to się nigdy nie da wyważyć. W związku z tym, jedyne, o czym chciałbym Państwa zapewnić to, to, że będziemy robić wszystko, aby nasze działania nadzorcze nie były wykonywane „Państwa rękami”. Ale proszę też o takie zrozumienie: my nie możemy w urzędzie geodezji i kartografii tylko i wyłącznie opierać się na Państwa zapewnieniach. W związku z tym, musimy zmienić trochę, z naszej strony, pewnego rodzaju sposób pozyskiwania tych danych i cieszę się, że Państwo też podchodzą do tego w taki sposób, żeby jak najwięcej wykorzystywać te sposoby informatyczne; żeby Państwa tą pracą nie obciążać zbytnio – podsumował.

Szybsze inwestycje

W porządku obrad znalazł się projekt ustawy o usprawnieniu procesu inwestycyjnego w zakresie kluczowych inwestycji infrastrukturalnych (UD262).

Dokument określa rozwiązania usprawniające proces inwestycyjny poprzez wskazanie w nim kluczowych inwestycji infrastrukturalnych, obejmujących: transport drogowy, transport kolejowy, transport lotniczy, inwestycje przeciwpowodziowe, inwestycje z zakresu gospodarki morskiej oraz strategicznej infrastruktury energetycznej, w tym elektrowni jądrowej. Wymieniono w nim m.in. budowę elementów Kolejowego Systemu Ruchomej Łączności Radiowej (RMR), której inwestorem jest PKP PLK S.A. oraz budowę drogi krajowej nr 69 na odcinku Lubiatowo – droga ekspresowa S6, której inwestorem jest GDDKiA. Infrastruktura, której dotyczy projekt, ma bezpośredni wpływ na obronność, bezpieczeństwo i gospodarkę Rzeczypospolitej Polskiej, stąd – z uwagi na aktualną sytuację geopolityczną – zachodzi konieczność przyspieszenia realizacji inwestycji z nią związanych.

Akt jest po uzgodnieniach międzyresortowych, a Ministerstwo Infrastruktury analizuje otrzymane uwagi.

Związek Powiatów Polskich zgłosił do projektu dwa zastrzeżenia. Organizacja postulowała – po pierwsze – wydłużenie terminu na weryfikację wyników zgłoszonych prac geodezyjnych dotyczących inwestycji kluczowej przez organy Służby Geodezyjnej i Kartograficznej do 14 dni – ze względu na nadmierne obciążenie urzędów, brak odpowiedniego zaplecza kadrowego oraz wystarczających środków finansowych, które umożliwiłyby usprawnienie i optymalizację prac; po drugie – aby zamiast kontynuowania prac inwestycyjnych w miejscu, gdzie znaleziono zabytek, po okresie 5-dniowej bezczynności WKZ, wprowadzić regulacje, które w znacznym stopniu wywrą presję na WKZ w odniesieniu do dokonania oględzin miejsca odnalezienia zabytku, poprzez wprowadzenie chociażby sankcji personalnego ukarania osoby zajmującej dane stanowisko.

Ministerstwo w pisemnym stanowisku odrzuciło obydwie propozycje.

Zastrzeżenia zgłaszał także Związek Województw RP.

- Zasadniczo te uwagi można podzielić na dwa rodzaje zagadnień. Jedno z tych zagadnień dotyczy usprawnienia procedury związanej z uzyskiwaniem decyzji środowiskowej, a druga kategoria była związana z rozszerzeniem katalogu inwestycji kluczowych. Nasze uwagi – tych pięciu województw – tylko w niewielkim

*zakresie zostały uwzględnione, także tutaj nie ma jakiegś pełnej satysfakcji z naszej strony czy jest może tylko niewielkie zadowolenie – podsumowywał **Dariusz Ptaś**.*

Marek Wójcik, w imieniu Związku Miast Polskich, podkreślił, że w projekcie pominięte zostały inne lotniska o znaczeniu regionalnym, jak np. lotnisko we Wrocławiu, Szczecinie czy Poznaniu oraz że żadna ze wskazanych inwestycji nie została przewidziana we wschodnich województwach, w tym w województwie lubelskim. ZMP postulował także wydłużenie terminu na wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla wymienionych kluczowych inwestycji infrastrukturalnych.

Odnosnie braku inwestycji we wschodniej części kraju, przedstawiciel Ministerstwa Infrastruktury przypomniał, że w projekcie przewidziano inwestycje w Rzeszowie i Jasionce, a samo Województwo Lubelskie nie zgłaszało propozycji poszerzenia katalogu.

Dyskusja dotycząca projektu będzie kontynuowana na kolejnym posiedzeniu Zespołu, po przekazaniu stronie samorządowej wersji dokumentu po uzgodnieniach międzyresortowych i pisemnej odpowiedzi na uwagi ZMP. Zaproponowano również, by resort zwrócił się z wnioskiem do KWRiST o upoważnienie Zespołu do wydania opinii wiążącej.

Pozostałe sprawy

Na posiedzeniu kontynuowano dyskusję na temat wniosku Unii Metropolii Polskich w sprawie propozycji wydłużenia czasu na przygotowanie sprawozdania z przebiegu i wyników konsultacji projektów strategii – rozwoju gminy i rozwoju ponadlokalnego.

Przedstawicielka Ministerstwa Funduszy i Rozwoju Regionalnego poinformowała, że sam resort byłby w stanie przychylić się do propozycji jednak, by móc wnioskować o jakiekolwiek przedłużenie będzie musiała otrzymać od strony samorządowej konkretne uzasadnienie – powody proceduralne bądź wynikające z dotychczasowego doświadczenia z przygotowywania takich raportów – które przedłoży w Rządowym Centrum Legislacji.

Swój dalszy ciąg miała również dyskusja z wniosku UMP w sprawie nowych zasad podziału rezerwy subwencji ogólnej w 2026 r. **Wojciech Ostrowski**, Naczelnik w Departamencie Finansów Samorządu Terytorialnego w Ministerstwie Finansów poinformował, że resort finansów otrzymał już pismo od Ministra Infrastruktury w sprawie podziału i przygotowania kryteriów podziału rezerwy na uzupełnienie dochodów.

- Odnieśliśmy się do propozycji Pana Ministra. Jeżeli te uwagi zostaną wzięte pod uwagę przez Pana Ministra Infrastruktury, to mam nadzieję, że w najbliższym czasie – jako wspólne stanowisko dwóch resortów – wyjdzie z Ministerstwa Infrastruktury pismo, które proponuje konkretne kryteria podziału rezerwy na rok 2026 w obszarze drogi. (...) Z naszej strony, chcielibyśmy bardzo blisko korespondować z kryteriami, które były w latach ubiegłych.

W odpowiedzi na pytania, Naczelnik poinformował, że w propozycji zostały ujęte kryteria na drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowe w granicach miast na prawach powiatu. Jeżeli zaś chodzi o stolice województw, na ten moment takie osobne kryterium nie jest przewidziane.

W tym punkcie **Marek Wójcik** przypomniał o kwestiach istotnych dla ZMP.

- Nieustająco Związek Miast Polskich upomina się o art. 90. i o kontynuację w roku 2026 tej rezerwy zapisanej oddzielnie. (...) – wymieniał. – Nie powinno być tak, że powinniśmy być zdani, że tak powiem, na wolę różnych organizacji, wchodzących w stronę samorządową, bo te pieniądze należą się miastom na prawach powiatu. (...) będziemy walczyli o tą rezerwę, ale nawet jeżeli nie uda się tego zrobić teraz, przy okazji tej nowelizacji ustawy o dochodach, a będzie składana poprawka w tej sprawie poselska, (...) to będziemy na pewno domagali się tego w związku z monitorowaniem ustawy. Ten monitoring ma być do 30 czerwca przyszłego roku i będziemy się dopominali o to, żeby ta rezerwa była wydzielona. Ale także chcę powiedzieć, że – jestem głęboko przekonany, że strona samorządowa, choć to rzeczywiście na razie jest tylko moja prywatna opinia – będzie chciała także, aby z tych 2,215 mld zł część przeznaczyć na zadania drogowe inne, niż te, o których my teraz rozmawiamy przy okazji tej rezerwy. Bo także dotyczące np. gmin. W związku z tym, zastanówmy się, jak to rozwiązać, bo w tym roku przyłączyliśmy się do rządowego programu dróg, do konkursu, który organizują wojewodowie, ale dla wielu nie jest to akurat najlepsze rozwiązanie. Więc spróbujemy znaleźć jakiś kompromis w tej sprawie: kto mógłby poprowadzić ten nabór, na jakiej zasadzie? Bo my nie chcemy robić ruchu pt.: dobrze, z tej naszej rezerwy dołożymy do środków do konkursu organizowanego przez wojewodów, do rządowego programu, osłabiając w ten sposób wolę rządu dodawania odpowiedniej liczby pieniędzy na ten program (...) W związku z tym – o tym już mówię i kieruję to, co teraz powiem do naszych przyjaciół z organizacji samorządowych – te pieniądze powinny być dla miast na prawach powiatu. Dlatego w tym roku, w przypadku środków, które były przyznawane dla mniejszych samorządów, nie braliśmy pod uwagę, w tym „konkursie wojewodów”, miast na prawach powiatu, ale nie będziemy chcieli tego kontynuować w 2026 roku. Bo jeżeli miastom na prawach powiatu należą się pieniądze na zarządzanie drogami krajowymi i wojewódzkimi, to także powinny być partycypantem tej części dodatkowego wsparcia, które dotyczy wszystkich gmin. Bo to jest jakby zupełnie inny temat. Sygnalizuje to z wyprzedzeniem, prosząc o zrozumienie po stronie samorządowej.

Związek Powiatów Polskich w sprawie nowelizacji ustawy o rejestracji jachtów i innych jednostek pływających

Związek Powiatów Polskich w swojej opinii do projektu ustawy wskazał na poważne braki w zakresie definicji i odpowiedzialności organów. Najbardziej problematyczne – zdaniem samorządowców – jest to, kto ma ustalać, czy dana jednostka pływająca jest urządzeniem wodnym. Starostwa od 2018 roku nie zajmują się już kwestiami wodnoprawnymi, więc nie mają kompetencji ani kadry, by wydawać takie rozstrzygnięcia. ZPP zaproponował więc, by to wnioskodawca – składając wniosek o rejestrację – dołączał oświadczenie, że jego jednostka nie jest urządzeniem wodnym.

Wątpliwości budzi też użyte w projekcie pojęcie „eksploatacja”. Brak jego definicji powoduje, że może być ono rozumiane zarówno jako użytkowanie jednostki na wodzie, jak i wykonywanie napraw, przeglądów czy konserwacji. Tak szeroka interpretacja może prowadzić do sporów administracyjnych, dlatego – jak podkreślił ZPP – konieczne jest wprowadzenie jednolitego, precyzyjnego określenia tego terminu.

Praktyka urzędów kontra niedoprecyzowane przepisy

Związek zwrócił uwagę, że część proponowanych rozwiązań nie uwzględnia praktyki pracy w starostwach. Przykładem jest brak określenia, jakiego rodzaju „wezwania” dotyczy obowiązek właściciela jednostki do udzielenia odpowiedzi, by uniknąć wykreślenia z rejestru. Brak precyzji może powodować powstawanie luk prawnych i umożliwiać omijanie przepisów.

Samorządowcy ostrzegli też przed konsekwencjami związanymi z masowym wykreślaniem tzw. jednostek biernych, często należących do cudzoziemców. Egzekwowanie grzywien i decyzji wobec właścicieli, których adresy do doręczeń to adresy pełnomocników, może być w praktyce niemożliwe.

Równie palącym problemem jest kwestia przechowywania nieodebranych lub zwróconych dokumentów rejestracyjnych. W wielu starostwach zalegają one latami, zajmując miejsce i obciążając administrację. ZPP zaapelował o wprowadzenie przepisów pozwalających na ich legalną utylizację po określonym czasie. To, zdaniem samorządów, prosty krok, który mogłby znacząco odciążyć urzędy.

Finanse i odpowiedzialność: samorzady chcą uczciwego podziału środków

Związek Powiatów Polskich krytycznie ocenił również propozycję nowego podziału środków z tytułu opłat za potwierdzanie ważności dokumentów rejestracyjnych. Projekt zakłada, że wpływy mają być dzielone po połowie między budżet państwa a powiat lub związek sportowy. ZPP sprzeciwił się takiemu rozwiązaniu, wskazując, że to właśnie powiaty wykonują zasadniczą część pracy administracyjnej – od przyjmowania wniosków po potwierdzanie ważności dokumentów. Obecny projekt, w ocenie Związku, jest niesprawiedliwy i nie odzwierciedla rzeczywistego wkładu powiatów w system.

Samorządowcy zwrócili również uwagę na konieczność doprecyzowania terminów proceduralnych – np. jasnego określenia, kiedy zaczyna się bieg terminu na uzupełnienie braków wniosku. ZPP przyjął stanowisko, że termin powinien być liczony od dnia doręczenia, a nie od nadania pisma przez urząd. To rozwiązanie gwarantuje stronie realny udział w postępowaniu i eliminuje ryzyko naruszenia prawa do obrony.

Nowoczesne rozwiązania i apel o dialog z rządem

ZPP podkreślił, że system rejestracji jednostek pływających wymaga nie tylko zmian prawnych, ale też technicznych. Dlatego samorzady proponują rozbudowę systemu informatycznego REJA24 o funkcję automatycznych powiadomień o zbliżających się terminach ważności dokumentów. Takie rozwiązanie – stosowane w innych obszarach administracji – mogłoby znacząco poprawić efektywność pracy urzędów i obsługi obywateli.

Wśród postulatów znalazła się też propozycja pozostawienia możliwości rejestracji starszych jednostek pływających, których dokumentacja zaginęła lub została zniszczona. W wielu przypadkach to jachty o wartości historycznej lub sentymentalnej, które nie powinny być wykluczane z systemu.

Podsumowując swoje stanowisko, Związek Powiatów Polskich zaapelował o pogłębiony dialog z Ministerstwem Infrastruktury i o realne uwzględnienie głosu samorządów w procesie legislacyjnym. Ustawa o rejestracji jachtów jest potrzebna, ale musi być napisana tak, by działała w praktyce – nie tylko w teorii. Dopiero wtedy możliwe będzie stworzenie systemu, który będzie jednocześnie przejrzysty, efektywny i przyjazny dla obywateli.

Ochrona zdrowia i polityka społeczna

Spotkanie przedstawicieli Związku Powiatów Polskich z kierownictwem Ministerstwa Zdrowia oraz NFZ

16 października 2025 r. podczas posiedzenia Zarządu Związku Powiatów Polskich w siedzibie Narodowego Funduszu Zdrowia odbyło się kluczowe spotkanie przedstawicieli Związku z kierownictwem Ministerstwa Zdrowia oraz NFZ, poświęcone aktualnym wyzwaniom systemu ochrony zdrowia i przyszłości szpitalnictwa powiatowego w Polsce. W rozmowach uczestniczyli członkowie Zarządu i Komisji Rewizyjnej ZPP, a także przewodniczący konwentów powiatów. Ze strony rządowej w spotkaniu wzięli udział: minister zdrowia **Jolanta Sobierańska-Grenda**, prezes NFZ **Filip Nowak** oraz wiceprezes NFZ **Jakub Szulc**.

Spotkanie, które miało charakter roboczy i merytoryczny, było jednym z najważniejszych w ostatnich miesiącach forów dialogu między samorządami a resortem zdrowia. Dyskusja objęła szeroki zakres tematów – od finansowania świadczeń, przez ustawę o minimalnym wynagrodzeniu w ochronie zdrowia, po konsolidację szpitali i nowe kierunki reform systemowych.

Spotkanie otworzył **Andrzej Płonka**, prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich, witając minister **Jolantę Sobierańską-Grendę** i kierownictwo Funduszu. W swoim wystąpieniu podkreślił, że zdrowie to dziś najtrudniejszy obszar zadań samorządowych i że powiaty oczekują od państwa jasnych kierunków działania.

- Oczywiście, że problemów są dziesiątki – i wszystkich dziś nie rozwiążemy. Ale chcielibyśmy wiedzieć, czego się od nas oczekuje. Jak ma wyglądać konsolidacja? Jakie będą zasady finansowania i co w praktyce oznacza nowa ustawa o restrukturyzacji? – mówił **Andrzej Płonka**.

Prezes ZPP zwrócił też uwagę na lokalne uwarunkowania decyzji dotyczących szpitali. – *Każdy z nas żyje w innych realiach społecznych, z różnymi oczekiwaniami mieszkańców. Musimy zachować równowagę między racjonalnością finansową a poczuciem bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi* – podkreślał.

Trudna sytuacja finansowa systemu ochrony zdrowia

Na wstępie Minister Zdrowia **Jolanta Sobierańska-Grenda** podziękowała za zaproszenie i podkreśliła swoje osobiste doświadczenie związane z funkcjonowaniem szpitali w mniejszych ośrodkach. – *Znam i czuję Polskę powiatową. Tam stawiałam pierwsze kroki zawodowe, tam mierzyliśmy się z tymi samymi problemami. Zawsze powtarzałam, że w powiatach procesy restrukturyzacyjne przebiegały szybciej i bardziej odpowiedzialnie niż w dużych szpitalach wojewódzkich* – powiedziała.

Minister **Sobierańska-Grenda** zaznaczyła, że obecna sytuacja finansowa systemu ochrony zdrowia jest wyjątkowo trudna i wymaga pełnej transparentności w komunikacji. – *Nie możemy udawać, że nie ma problemów. Fakty są takie, że w tym roku NFZ faktycznie znalazł się na granicy wypłacalności. System jest przeciążony, a jego struktura wymaga przebudowy* – podkreśliła.

Szefowa resortu wskazała, że mimo rekordowych nakładów – przekraczających 6% PKB – środki są niewystarczające z powodu nadmiaru zobowiązań i kosztów wynikających z ustawy o minimalnym wynagrodzeniu. – *Ustawa zrobiła wiele dobrego – zwiększyła atrakcyjność zawodów medycznych, zahamowała emigrację kadr – ale czas zatrzymać spiralę, której system nie udźwignie. Rozmawiamy o zamrożeniu ustawy lub zmianie wskaźnika waloryzacji w powiązaniu z inflacją* – poinformowała Minister.

Racjonalizacja sieci szpitali i konsolidacja

Minister zwróciła uwagę, że Polska wciąż utrzymuje zbyt rozproszoną sieć szpitali i oddziałów, w tym wielu o niskim obłożeniu. – *Demografia jest nieubłagana – będzie nas mniej i będziemy starsi. Nie możemy utrzymywać oddziałów, które są puste. Konsolidacja jest konieczna – pozwala racjonalniej zarządzać personelem, ograniczać presję płacową i lepiej wykorzystywać inwestycje* – stwierdziła.

Jednocześnie przypomniała, że nowa ustawa, podpisana przez Prezydenta RP, daje samorządom realne narzędzia do przeprowadzania zmian. – *Decyzje pozostają po stronie właścicieli szpitali. Ministerstwo Zdrowia oraz NFZ są do dyspozycji, by wspierać samorządy w rozwiązywaniu problemów formalnych i finansowych* – zapewniła.

Finansowanie i inwestycje: 1 mld zł z Funduszu Medycznego i program oddłużeniowy

Minister poinformowała, że w najbliższym czasie uruchomiony zostanie nowy program inwestycyjny finansowany z Funduszu Medycznego, o wartości 1 miliarda złotych. – *Środki te będą przeznaczone na modernizację infrastruktury i zakup sprzętu, nie na utrzymywanie pustych łóżek. Program ma być prosty, otwarty i prorozwojowy – tak, aby rzeczywiście poprawiał jakość świadczeń* – podkreśliła.

Równocześnie resort prowadzi rozmowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego dotyczące programu oddłużeniowego dla szpitali. – *W przyszłym tygodniu spotykamy się z prezesem BGK. Przy wsparciu Ministerstwa Finansów chcemy ustalić zasady i kryteria skorzystania z mechanizmu oddłużeniowego. Nikt się z tego projektu nie wycofuje* – zapewniła minister.

Wsparcie dla menedżerów i profesjonalizacja zarządzania

Minister zwróciła uwagę na znaczenie profesjonalnego zarządzania w ochronie zdrowia i zapowiedziała uruchomienie nowego programu coachingowego dla dyrektorów szpitali. – *Dyrektorzy często podejmują niepopularne decyzje i ponoszą ich konsekwencje. Chcemy ich wesprzeć w procesach restrukturyzacyjnych – szkoleniowo, doradczo i organizacyjnie* – wyjaśniła.

Jednocześnie wskazała na potrzebę wzmocnienia roli menedżerów oraz racjonalizacji struktury zatrudnienia w szpitalach. – *W wielu placówkach liczba pracowników administracyjnych wzrosła nawet o 300%. To sygnał, że trzeba na nowo uporządkować strukturę i skoncentrować zasoby na działalności medycznej* – zaznaczyła.

Reformy systemowe: deregulacja, przesunięcia kompetencji, cyfryzacja

Minister poinformowała o planowanych działaniach deregulacyjnych i systemowych. – *Rozważamy likwidację stażu podyplomowego dla lekarzy – to rocznie 1,2 mld zł z budżetu. Kształcenie praktyczne mogłoby odbywać się w ramach 6. roku studiów medycznych. Chcemy również przesunąć część kompetencji pomiędzy zawodami: opiekunowie medyczni – pielęgniarki – lekarze. To niezbędne, by lepiej wykorzystać zasoby kadrowe* – zapowiedziała.

Wśród priorytetów resortu znalazła się także cyfryzacja systemu ochrony zdrowia. – *Wkrótce wejdzie w życie ustawa o e-rejestracji. To realna zmiana dla pacjentów i krok w stronę nowoczesnego systemu zarządzania dostępnością świadczeń. Zachęcam samorządy i dyrektorów szpitali do aktywnego wdrażania tych rozwiązań* – powiedziała.

Apel o współpracę ponad podziałami

Minister podkreśliła, że zdrowie powinno być sferą wolną od sporów politycznych. – *Zdrowie musi być apolityczne. Na szpitalnych łózkach leżą pacjenci o różnych poglądach – tam polityka nie istnieje. Musimy wspólnie budować koalicję dla zdrowia i podejmować decyzje w oparciu o racjonalne przesłanki, a nie emocje* – podsumowała.

System ochrony zdrowia wymaga dyscypliny finansowej i racjonalizacji świadczeń

Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia, **Filip Nowak**, podczas spotkania odniósł się do bieżącej sytuacji finansowej Funduszu oraz wyzwań stojących przed systemem ochrony zdrowia. Podkreślił konieczność odpowiedzialnego gospodarowania środkami i racjonalnego planowania świadczeń medycznych.

- *Pani Minister wspomniała, że Fundusz mówi, iż nie ma pieniędzy – i nagle one się pojawiają. Faktycznie w tym roku wielu mogło się zdziwić, bo w niektórych województwach – m.in. śląskim i mazowieckim – zaproponowaliśmy obniżenie kontraktów na ostatni kwartał* – powiedział **Filip Nowak**. Jak wyjaśnił, decyzja ta wynikała z rozbieżności między środkami pochodzącymi ze składki zdrowotnej a obowiązkami finansowymi NFZ.

Prezes zaznaczył, że decyzje te były podejmowane z poczucia odpowiedzialności i w ramach dyscypliny finansów publicznych. – *Mieliśmy jasny sygnał, że środków nie będzie. Jednak dzięki pojawieniu się tych funduszy mogliśmy dziś poinformować, że kontrakty ostatecznie nie zostaną obniżone* – podkreślił.

Nowak zaznaczył jednak, że aktualna sytuacja finansowa nie przypomina tej z czasów pandemii, gdy Fundusz dysponował znaczną poduszką finansową. – *Dodatkowe środki pozwalają utrzymać finansowanie do końca roku, w tym pokryć nadwykonania w obszarach nielimitowanych – porodów czy SOR-ów – ale nie wystarczą na świadczenia limitowane. Szpitale nie mogą budować strategii finansowej na sprzedaży usług bez kontroli, licząc, że NFZ wszystko zapłaci* – zaznaczył.

Prezes NFZ zapowiedział, że w tym i przyszłym roku nie ma przestrzeni na wzrost finansowania świadczeń limitowanych.

– *Musimy pracować zarówno po stronie przychodowej, jak i kosztowej. Zachęcam do korzystania z narzędzi, które pomagają ograniczyć koszty bez pogorszenia dostępności dla pacjentów* – dodał. Ponadto wskazał na konieczność elastycznego podejścia do struktury szpitali. – *Nie każdy oddział zabiegowy musi działać w systemie całodobowym, jeśli analizy pokazują, że w weekendy nie przyjmowani są pacjenci. W wielu przypadkach wystarczy realizacja świadczeń planowych lub stworzenie ambulatorium doraźnego. Restrukturyzacja i konsolidacja nie oznaczają likwidacji szpitali, lecz racjonalizację ich działania.*

Prezes zapewnił, że NFZ będzie wspierał placówki w procesach konsolidacyjnych i zmianie profilu działalności.

- *Kiedy samorządy lub szpitale zdecydują się na współpracę, konsolidację lub utworzenie konsorcjum, NFZ pomoże dobrać najkorzystniejsze rozwiązanie formalne i finansowe. Nasi dyrektorzy oddziałów są do dyspozycji, by wspólnie analizować strukturę produktową i kierunki wycen świadczeń* – zapewnił.

Filip Nowak przypomniał również, że nie ma obecnie podstaw do oczekiwania na wypłatę „nagród” za przekroczenie ryczałtów. – *Nie wszystkie świadczenia limitowane będą zapłacone. Musimy wrócić do pojęcia „degresji” – czyli finansowania nadwykonań jedynie w zakresie kosztów zmiennych. W przyszłym roku potrzebujemy 50 mld zł dotacji budżetowej, a tych środków w budżecie nie ma.*

Kończąc wystąpienie, Prezes NFZ zwrócił się do samorządowców o dalsze wsparcie w kwestii zmian w ustawie o minimalnym wynagrodzeniu w ochronie zdrowia.

– *Bez zamrożenia mechanizmu automatycznego wzrostu wynagrodzeń będziemy zmuszeni obniżać kontrakty. W przeciwnym razie, przy braku zmian, moglibyśmy stanąć przed koniecznością redukcji wartości kontraktów nawet o 40%, co żaden szpital by nie wytrzymał* – mówił. - *Musimy wspólnie dążyć do racjonalizacji finansowania systemu i ochrony jego stabilności – to nasz wspólny obowiązek wobec pacjentów.*

Ustawa o minimalnym wynagrodzeniu

Podczas spotkania Wiceprezes Narodowego Funduszu Zdrowia, **Jakub Szulc**, przedstawił analizę strukturalnych problemów systemu finansowania ochrony zdrowia. Jak podkreślił, obecna sytuacja NFZ wynika w dużej mierze z konsekwencji dwóch aktów prawnych – przede wszystkim ustawy o sposobie ustalania minimalnego wynagrodzenia w ochronie zdrowia.

- Tradycyjnie plan finansowy NFZ na początku roku różnił się od tego końcowego, ale zawsze w kierunku wzrostu – dzięki pozytywnej dynamice spływu składki zdrowotnej. Dziś mamy do czynienia z procesem odwrotnym – strukturalnym, który przyrasta i nie zwalnia. Jeśli nic się nie zmieni, presja będzie tylko rosła – powiedział.

Wiceprezes zaapelował o wsparcie w dyskusji nad zmianami w ustawie o minimalnym wynagrodzeniu.

- To właśnie ten akt prawny powoduje konieczność coraz większego finansowania NFZ ze źródeł pozaskładowych. Składka zdrowotna rośnie wraz z PKB, ale demografia działa na naszą niekorzyść – coraz więcej osób przechodzi na emerytury, a liczba osób aktywnych zawodowo maleje – wyjaśnił.

Jak przypomniał, ustawa o minimalnym wynagrodzeniu weszła w życie 1 lipca 2022 roku. W tym czasie na funduszu zapasowym NFZ znajdowało się ponad 25 mld zł – środki te w latach 2023–2024 zostały niemal w całości przeznaczone na realizację zapisów ustawy.

– W 2023 roku dotacja budżetowa wyniosła 0,2 mld zł, w 2024 zaplanowano 8 mld, a zrealizowano ponad 18 mld. Na 2025 rok planowano 18 mld, dziś potrzeba już 27 mld i brakuje kolejnych 14 mld, aby „wyzerować” płatności. W 2026 roku założona dotacja to 26 mld, ale faktyczne potrzeby wynoszą 49 mld – wyliczył Jakub Szulc.

Jak dodał, konsekwencją ustawowych regulacji jest trwały wzrost kosztów. – *Cena za punkt w szpitalu wzrosła z 1,00 zł w 2022 roku do 1,92 zł obecnie. Każda rekomendacja kosztowa nie działa tylko w roku jej wprowadzenia – wpływa także na kolejne lata. Do końca 2025 roku na realizację ustawy przeznaczymy 138 mld zł, z czego 58 mld w samym 2025 roku. To oznacza, że około jedna czwarta całkowitych kosztów systemu ochrony zdrowia trafia tylko na jeden cel – zaznaczył.*

Apel o przewidywalność i racjonalność

W końcowej części spotkania prezes **Andrzej Płonka** ponownie zabrał głos, popierając stanowisko ministerstwa w sprawie konieczności zmian systemowych. – *Gdyby posłuchano stanowiska naszego Zgromadzenia Ogólnego, nie byłaby dziś potrzebna nasza zgoda – mówiliśmy dokładnie to samo, tylko innym językiem. To nas zabija – powiedział Prezes ZPP.*

Andrzej Płonka zwrócił też uwagę, że powiaty potrzebują stabilnych zasad i przewidywalnych decyzji. – *Nie możemy co roku zaczynać wszystkiego od nowa. System potrzebuje spójności, bo za tym stoją realne placówki, ludzie i pacjenci – mówił.*

W dalszej części spotkania głos zabrali zebrani starostowie, którzy poruszyli m.in. kwestie: braku kontraktów na endoprotezoplastykę, niepewności dotyczącej przyszłości Centrów Zdrowia Psychicznego, oraz trudności w zapewnieniu opieki medycznej w Domach Pomocy Społecznej.

Samorządowcy apelowali o stabilność finansową i możliwość wcześniejszego poznania zasad nowych programów, w tym Funduszu Medycznego. Zwracali też uwagę na potrzebę włączenia wojewodów w planowanie bezpieczeństwa zdrowotnego regionów.

Kierunek: racjonalizacja i współpraca

Zarówno Minister Zdrowia, jak i kierownictwo NFZ, zgodzili się, że konieczna jest ścisła współpraca z samorządami. – *Nie chcemy obiecywać rzeczy nierealnych. Ale chcemy mówić o faktach, szukać rozwiązań i działać wspólnie* – podkreśliła Minister Zdrowia.

Spotkanie w NFZ pokazało, że między samorządami a resortem zdrowia rośnie gotowość do szczerzej rozmowy o problemach systemu. Zarówno Minister Zdrowia, jak i szefowie NFZ nie unikali trudnych tematów – przyznając, że konieczne są zmiany strukturalne, a nie tylko kosmetyczne korekty. Powiaty z kolei oczekują, że będą traktowane jako równorzędny partner w procesie naprawy systemu – nie tylko wykonawca centralnych decyzji.

Wszyscy zgodzili się co do jednego: bez odważnych decyzji i współpracy między wszystkimi szczeblami władzy publicznej polska ochrona zdrowia nie zyska stabilności, na którą od lat czekają zarówno pacjenci, jak i pracownicy medyczni.

Opieka społeczna – wspólne wyzwania

Podczas spotkania poruszono również kwestie związane z funkcjonowaniem domów pomocy społecznej. W tej części dyskusji uczestniczyła **Beata Karlińska**, Dyrektorka Departamentu Pomocy Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Rozmawiano m.in. o trudnej sytuacji kadrowej w DPS-ach, poziomie finansowania placówek oraz potrzebie ich modernizacji – szczególnie w kontekście rosnących potrzeb opiekuńczych i zmian demograficznych, które w coraz większym stopniu obciążają system pomocy społecznej.

Interwencja kryzysowa

Jednym z istotnych punktów obrad był temat optymalnego modelu interwencji kryzysowej. W tej części głos zabrala **Małgorzata Malinowska**, Dyrektor Podbeskidzkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bielsku-Białej, która z pasją przedstawiła doświadczenia swojej placówki.

– Ośrodek działa całodobowo, siedem dni w tygodniu. Mamy hostel na 22 osoby, w którym można przebywać do trzech miesięcy. Od początku roku udzieliliśmy już ponad 6 tysięcy interwencji – mówiła. – Nasza praca to nie tylko wsparcie psychologiczne. Uczestniczymy w działaniach po katastrofach, w sytuacjach ewakuacji, w zdarzeniach kryzysowych. To często my jesteśmy pierwszym kontaktem dla osób w największym kryzysie.

Jak podkreśliła dyrektor, ośrodki interwencji kryzysowej odgrywają kluczową rolę w systemie pomocy społecznej, a jednocześnie pozostają niedoceniane i zbyt słabo finansowane.

– Każdy powiat ma obowiązek posiadania takiego ośrodka, ale nie wszędzie funkcjonują one w pełni efektywnie. Chciałabym, by samorządowcy przyjrzeni się, jak działają placówki w ich regionach. Jeśli będzie taka wola, zapraszam na wizytę studyjną do Bielska-Białej. Udostępnimy całą dokumentację i pokażemy, jak naprawdę wygląda skuteczna interwencja kryzysowa – zadeklarowała.

Kilka tysięcy interwencji i setki ludzkich historii

Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej zatrudnia 13 pracowników, w tym psychologów i terapeutów. Każdy z nich przeprowadza średnio sześć interwencji dziennie. Rocznie placówka udziela pomocy tysiącom osób — w tym także tym, które zmagają się z myślami samobójczymi. – W tym roku przyjęliśmy już 150 osób z myślami samobójczymi. Jeśli nie chcemy, by kolejne dramaty trafiały na czołówki mediów, musimy dbać o to, by takie ośrodki działały stabilnie – apelowała **Małgorzata Malinowska**.

Dyrektor przypomniała, że interwencja kryzysowa obejmuje nie tylko działania psychologiczne, lecz także współpracę z policją, strażą pożarną czy służbami ratunkowymi. – Nasze zespoły wyjeżdżają do katastrof, powodzi, zdarzeń w kopalniach, na samobójstwa dokonane. Jesteśmy zawsze tam, gdzie dzieje się coś złego. To nasza misja – podkreśliła.

Na zakończenie swojego wystąpienia **Małgorzata Malinowska** zwróciła się do samorządowców z apelem o większe zainteresowanie funkcjonowaniem ośrodków interwencji kryzysowej – Jestem w tej pracy od 25 lat, choć mogłabym zajmować się czymś innym. Ale wierzę, że to, co robimy, ma głęboki sens. Chciałabym, by każdy powiat miał taką jednostkę, która naprawdę pomaga.

Dialog dla lepszej polityki społecznej

Spotkanie w siedzibie NFZ pokazało, jak ważny jest dialog między rządem, samorządami i instytucjami ochrony zdrowia i polityki społecznej. Związek Powiatów Polskich po raz kolejny pełnił rolę forum, na którym zderzają się doświadczenia praktyków i decydentów.

Wnioski z dyskusji mają posłużyć do wypracowania rekomendacji dotyczących przyszłego modelu finansowania i organizacji zarówno szpitalnictwa powiatowego, jak i systemu wsparcia społecznego.

ZPP zgłasza uwagi do projektu ustawy o świadczeniach zdrowotnych

Związek Powiatów Polskich zgłosił zastrzeżenia do projektu nowelizacji ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, przygotowanego przez Ministerstwo Zdrowia. Dokument z 30 października 2025 r. trafił do uzgodnień z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Pierwsza z uwag ZPP ma charakter porządkowy. Samorządowcy zwracają uwagę, że wraz z planowanym uchyceniem art. 31da ustawy o świadczeniach należałoby równocześnie zmienić przepisy ustawy o jakości w opiece zdrowotnej i bezpieczeństwie pacjenta. Obowiązujące tam zapisy wciąż odwołują się do usuwanego przepisu, co – jak podkreśla Związek – może prowadzić do niejasności interpretacyjnych i problemów w stosowaniu prawa.

Znacznie poważniejsze wątpliwości dotyczą jednak nowych regulacji odnoszących się do ośrodków ekspertowych chorób rzadkich (OECR). Projekt przewiduje, że nadanie lub przedłużenie statusu takiego ośrodka będzie uzależnione od liczby pacjentów z podejrzeniem lub rozpoznaniem konkretnej choroby rzadkiej, którym udzielane są świadczenia.

Zdaniem ZPP, w przypadku tzw. ultra-rzadkich chorób ten wymóg może okazać się nie do spełnienia. Brak pacjenta w momencie oceny nie oznacza bowiem, że ośrodek utracił kompetencje czy potencjał do udzielania świadczeń. *„Warunek posiadania pacjenta „na stanie” może utrudnić zachowanie ciągłości statusu OECR i w praktyce ograniczyć funkcjonowanie wysoko wyspecjalizowanych placówek”* – wskazał Związek w uwagach przesłanych do Ministerstwa Zdrowia.

Samorządowcy zaapelowali o ponowne przeanalizowanie przepisów i ich doprecyzowanie, tak aby zapewnić spójność prawa oraz stabilne warunki działania dla ośrodków zajmujących się leczeniem chorób rzadkich.

ZPP w sprawie nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości

Związek Powiatów Polskich przekazał swoje uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, przygotowanego przez Ministerstwo Zdrowia 18 lipca 2025 roku. Dokument z uwagami został opracowany w ramach uzgodnień z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Problemu braku personelu medycznego przy interwencjach

Pierwsza z dwóch zasadniczych uwag dotyczy art. 1 pkt 2 projektu ustawy, wprowadzającego modyfikację art. 9(3) ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Związek Powiatów Polskich wnioskował o skreślenie lub istotne zmodyfikowanie tego przepisu, wskazując, że proponowane rozwiązanie nie odpowiada na realne problemy zgłaszane przez samorządy.

Według ZPP, projekt nie rozwiązuje kwestii zapewnienia dostępnego personelu medycznego w sytuacjach interwencyjnego odbioru dziecka z przemocowego środowiska domowego. Co więcej – jak podkreślono w uzasadnieniu – może niezamierzenie prowadzić do tego, że obowiązek zapewnienia obecności lekarza, ratownika medycznego lub pielęgniarki zostanie uznany za zadanie własne gminy, co w praktyce oznaczałoby przerzucenie kolejnych obowiązków na samorządy terytorialne bez odpowiedniego wsparcia finansowego.

Związek wskazuje, że to publiczny system ochrony zdrowia, a nie samorządy, powinien zapewniać obsługę zadań publicznych w tym zakresie. Samorządowcy podkreślają, że nowelizacja nie powinna prowadzić do dalszego rozproszenia odpowiedzialności za świadczenia zdrowotne ani obciążać lokalnych władz dodatkowymi obowiązkami bez gwarancji środków na ich realizację.

Ponadto ZPP zwraca uwagę, że w projektowanym przepisie pominięto udział psychologa, co uznaje za poważne uchybienie – szczególnie w kontekście interwencji wobec dzieci z rodzin dotkniętych przemocą czy problemem alkoholowym.

Problem spożywania alkoholu w domach pomocy społecznej

Druga uwaga Związku odnosi się do art. 1 pkt 9 projektu, czyli zmian w art. 14 ustawy o wychowaniu w trzeźwości. Jak przypomina ZPP, po raz kolejny w nowelizacji pominięto kluczową kwestię możliwości ograniczenia spożywania alkoholu w domach pomocy społecznej. Problem ten, jak zaznaczono, był już wielokrotnie zgłaszany przez Związek, w tym w piśmie skierowanym do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego z dnia 23 września 2023 r. (sygn. Or.A.0713/1467/23). Sprawa była także dwukrotnie omawiana na Zespole ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej.

Mimo to, rządowy projekt ponownie nie odnosi się do tej problematyki, co w ocenie ZPP stanowi poważne niedopatrzenie legislacyjne. Samorządowcy wskazują, że brak jednoznacznych przepisów umożliwiających ograniczenie spożycia alkoholu w DPS-ach prowadzi w praktyce do trudnych sytuacji – zarówno dla personelu, jak i dla innych mieszkańców tych placówek. Zdaniem Związku, konieczne jest stworzenie podstaw prawnych, które pozwolą dyrektorom DPS-ów podejmować skuteczne działania w tym zakresie, z poszanowaniem praw i bezpieczeństwa wszystkich podopiecznych.

Potrzebne realne rozwiązania

Uwagi Związku Powiatów Polskich wpisują się w szerszy kontekst dyskusji o odpowiedzialności państwa i samorządów za politykę społeczną i zdrowotną. Związek konsekwentnie podkreśla, że kolejne nowelizacje ustawy o wychowaniu w trzeźwości często pomijają praktyczne problemy, z którymi samorządy mierzą się na co dzień, a wprowadzane zmiany bywają jedynie kosmetyczne lub prowadzą do dalszego rozmycia odpowiedzialności instytucjonalnej.

Uwagi ZPP do projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia dotyczącego sposobu ustalania ryczału

Związek Powiatów Polskich przedstawił swoją uwagę do projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 1 października 2025 r., dotyczącego sposobu ustalania ryczału w systemie podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej. Dokument został opracowany przez Ministerstwo Zdrowia i obecnie jest przedmiotem uzgodnień w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Doprecyzowanie przepisów i uwzględnienie kosztów restrukturyzacji

W zgłoszonym stanowisku Związek Powiatów Polskich zaproponował dodanie nowego §3d w którym jednoznacznie określony zostanie sposób ustalania ryczału w latach 2026-2029. Według propozycji ZPP, przy obliczaniu wartości ryczału dla świadczeniodawcy, o którym mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z 5 sierpnia 2025 r., liczba jednostek sprawozdawczych powinna być zwiększana o 50% w odniesieniu do świadczeń realizowanych w ramach profilu systemu zabezpieczenia, który został wykreślony z tego systemu.

W uzasadnieniu Związek wskazał, że celem proponowanej zmiany jest dostosowanie rozporządzenia do zapisów ustawy, której zamiarem było zachęcenie podmiotów leczniczych do restrukturyzacji.

Koszty zmian nie mogą obciążać szpitali

Jak podkreślono w uwadze, likwidacja niektórych profili działalności medycznej – choć może w dłuższej perspektywie przynieść oszczędności – wiąże się także z realnymi kosztami, m.in. z wydatkami na odprawy czy wypowiedzenia w przypadku zwolnień grupowych.

ZPP zwrócił przy tym uwagę, że w uzasadnieniu do projektu rozporządzenia nie wyjaśniono, dlaczego warunki określone w ustawie zostały zmodyfikowane na niekorzyść podmiotów leczniczych.

Związek apeluje o spójność przepisów

W przekazanym stanowisku Związek Powiatów Polskich wskazał, że wprowadzane regulacje powinny być spójne z intencją ustawodawcy i zapewniać podmiotom leczniczym odpowiednie warunki finansowe w okresie restrukturyzacji.

Zdaniem ZPP, proponowana zmiana przywraca zgodność pomiędzy treścią ustawy z dnia 5 sierpnia 2025 r. a projektowanym rozporządzeniem, gwarantując, że procesy naprawcze w systemie ochrony zdrowia będą prowadzone w sposób bezpieczny dla świadczeniodawców.

Ustrój samorządu, obszary miejskie i metropolitalne

Październikowe posiedzenie Zespołu ds. Ustroju Samorządu, Obszarów Miejskich i Metropolitalnych KWRiST

23 października 2025 r. odbyło się posiedzenie Zespołu do Spraw Ustroju Samorządu, Obszarów Miejskich i Metropolitalnych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Spotkanie poświęcone było projektowi ustawy o zmianie ustawy o samorządzie województwa i innych ustaw (UD271).

Celem projektowanej ustawy jest realizacja kamienia milowego A43G dla reformy A3.1. „Kadry dla nowoczesnej gospodarki: poprawa dopasowania umiejętności i kwalifikacji do wymogów rynku pracy”, w ramach KPO. Zgodnie z nowelizacją, do zadań województwa ma należeć „planowanie, koordynowanie, monitorowanie i ewaluacja działań na rzecz rozwoju umiejętności mieszkańców województwa i promowania idei uczenia się przez całe życie, w tym kształcenia i szkolenia zawodowego”.

Projekt jest przedmiotem prac KWRiST od sierpnia. Jak poinformował **Maciej Lasota**, Naczelnik Wydziału w Departamencie Innowacji i Rozwoju w Ministerstwie Edukacji Narodowej, dokument – po ewentualnych poprawkach natury legislacyjnej bądź redakcyjnej – jest już gotowy do przedłożenia go Stałemu Komitetowi Rady Ministrów.

Brak porozumienia

Opiniując projekt, strona samorządowa od początku sprzeciwiała się temu, by przepisy rozdziału 3a, dotyczące funkcjonowania Wojewódzkich Zespołów Koordynacji do spraw polityki umiejętności (WZK), znajdowały się w ustawie o samorządzie województwa, która reguluje kwestie ustrojowe. Uwaga ta miała zostać uwzględniona, jednak finalnie tak się nie stało.

*- Podkreślając ten nie tylko międzyresortowy, horyzontalny charakter polityki umiejętności, ale też fakt, że polityka umiejętności oddziałuje na wszystkie w zasadzie zadania samorządu wymienione w art. 14, jesteśmy za tym, żeby te rozwiązania dotyczące Wojewódzkich Zespołów Koordynacji pozostały w ustawie o samorządzie województwa – mówił **Maciej Lasota**, Naczelnik Wydziału w Departamencie Innowacji i Rozwoju w Ministerstwie Edukacji Narodowej. – Mamy na to, oprócz tego uzasadnienia merytorycznego, również uzasadnienie legislacyjne, ponieważ rozważaliśmy przełożenie tych przepisów do ustawy – Prawo oświatowe i wynikały z tego problemy natury legislacyjno-prawnej, np. dotyczące finansowania tego typu ciała w ramach ustawy o finansowaniu oświaty, gdzie nawet tytuł tej ustawy musiałby się zmienić, żeby takie rozwiązania tam można było wprowadzić; ponieważ polityka umiejętności, nie jest polityką oświatową, nie jest to obszar ograniczony do systemu oświaty, a dotyczy wszystkich osób uczących się, czyli jest równie horyzontalna, jak polityka senioralna czy polityka młodzieżowa.*

Maciej Lasota dodał także, że Rządowe Centrum Legislacji nie zgłosiło zastrzeżeń do tego rozwiązania.

Argumentacja resortu nie przekonała przedstawicieli strony samorządowej, którzy wskazywali również na skutki takiej praktyki w przyszłości.

- *To może otworzyć furtkę do tego, żeby do pozostałych ustaw samorządowych – dotyczących samorządu gminy czy samorządu powiatu – również wprowadzać takie wypadkowe rozwiązania, które kompletnie nie mają znaczenia z punktu widzenia ustrojowego działania organów jednostek samorządu terytorialnego –* mówiła mec. **Bernadeta Skóbel** ze Związku Powiatów Polskich. – (...) *Naszym celem, jako Związku Powiatów Polskich, jest to, żeby nie doprowadzić do sytuacji, w której ustawy samorządowe staną się takim – proszę wybaczyć – „śmieciowym legistycznym”.*

Podobne zdanie wyrażali przedstawiciele Związku Województw RP, Związku Miast Polskich i Związku Gmin Wiejskich RP. - *Wpisywanie funkcjonowania takiego ciała opiniodawczego do ustawy ustrojowej, takiej „konstytucji” dla samorządu województwa nie przystaje ani legistycznie, ani merytorycznie, ani w żaden sposób formalny –* mówił **Rafał Cieślik** z ZWRP.

- *Tego typu polityki, chociażby wywołana ta senioralna, ona jest horyzontalna, ale jest uregulowana w ustawie, która dotyczy wąsko tego obszaru, a nie w ustawie ustrojowej –* oponował **Marek Wójcik** (ZMP).

Zastępca dyrektora w Departamencie Administracji Publicznej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji **Szymon Wróbel** poinformował, że uwagi zgłoszone przez Związek Powiatów Polskich i Związku Województw RP są zbieżne z tymi, które zgłosiło MSWiA w trakcie uzgodnień międzyresortowych.

- *Gdyby Zespół Ustrojowy i Komisja Wspólna przyjęła tego typu uwagi, to my jesteśmy gotowi, wsparci tymi uwagami, wyjaśniać tę kwestię dalej na kolejnych etapach rządowego procesu legistycznego, w szczególności na Stałym Komitecie Rady Ministrów, ewentualnie na Komisji prawniczej. (...) My będziemy starali się przekonywać Ministerstwo Edukacji Narodowej, żeby te stosowne korekty w tym projekcie zostały wprowadzone. Jesteśmy w stałym kontakcie z ministerstwami. Wsparci opinią strony samorządowej, będziemy się starali te rozwiązania wypracować –* deklarował.

W toku dyskusji **Rafał Cieślik** oraz **Marek Wójcik** przypomnieli również o uwagach strony samorządowej, dotyczących kwestii finansowych, w tym waloryzacji kwot dotacji.

- *To, co zostało przedłożone w wersji z 15 października, to jest rozwiązanie, na które zgadza się resort finansów –* wyjaśniał **Maciej Lasota**. – (...) *Więc tutaj my też stoimy na stanowisku, że to jest poziom finansowania adekwatny do tego, na co te środki mają być przeznaczone, czyli na utrzymanie biur koordynacji, na funkcjonowanie zespołów i na realizację tych zadań, które z przepisów ustawy bezpośrednio wynikają.*

W odpowiedzi **Marek Wójcik** ocenił, że środki, które planuje przekazać Ministerstwo, są stanowczo za małe.

- *Jeżeli chodzi o kwestię finansowania, te środki, które tam są w tej chwili to jest coś na granicy żartu. To mniej więcej jedna dziesiąta tego, co powinno być. Ministerstwo Finansów nie zgadza się dzisiaj na realne koszty, zgadza się na bardzo niewielkie pieniądze. I tak odbieramy te środki –* mówił.

W związku z przesłaniem przez ZWRP, 21 października, kolejnych uwag do projektu, **Maciej Lasota** poinformował, że MEN zgadza się na to, by skład wojewódzkich zespołów koordynacji uzupełnić

o przedstawiciela kuratora oświaty oraz by występowanie do instytucji, które są reprezentowane w WZK było po stronie marszałka, a nie zarządu województwa.

Ostatecznie Zespół zarekomendował negatywną opinię do projektu. Strona samorządowa ma jednak nadzieję, że resort zmieni zdanie w kluczowej kwestii – miejsca przepisów dotyczących WZK. Oczekuje również na pisemne ustosunkowanie się do wszystkich zgłoszonych uwag.

Marek Wójcik zapowiedział, że w temacie spornej kwestii podejmie kontakt z Rządowym Centrum Legislacji oraz Ministrem do spraw Nadzoru nad Wdrażaniem Polityki Rządu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów **Maciejem Berkiem**.

Na wniosek **Rafała Cieślika** temat projektu ustawy w zakresie finansowania i waloryzacji kwot dotacji będzie jednym z punktów obrad kolejnego posiedzenia Zespołu ds. Systemu Finansów Publicznych.

Sprawy różne

Marek Wójcik zwrócił się z wnioskiem, by w porządku obrad kolejnego posiedzenia Zespołu do Spraw Ustroju Samorządu, Obszarów Miejskich i Metropolitalnych znalazła się kwestia dotycząca wygaszania mandatów radnych w związku z zarzutami, że nie mieszkają na stałe w danej gminie.

- Sprawa jest na tyle poważna, że w kilku miejscach w Polsce, w tej chwili, dzieją się rzeczy nieprawdopodobne: dochodzenia dziennikarskie, prowokacje, wywiady z sąsiadami, donosy – mówił wówczas. – To zaczyna nabierać takiego niebezpiecznego wymiaru, a ta kwestia nie jest taka jasna. Natomiast proszę sobie wyobrazić, co się zacznie dziać zaraz w polskich samorządach, jak wszyscy będą teraz dociekali, próbowali udowadniać, że ktoś w danym miejscu na stałe nie mieszka. To nieprawdopodobnie zakłóci nam normalne funkcjonowanie organu stanowiącego, nie mam wątpliwości. Także, prosimy państwa o to, żeby zastanowić się nad tą kwestią. Jeżeli potrzebne są jakieś zmiany ustawowe, to być może trzeba je podjąć(...).

Szymon Wróbel poinformował, że MSWiA jest w stałym kontakcie z urzędami wojewódzkimi i że tego typu przypadki występują m.in. w Małopolsce oraz w województwie lubelskim.

- Gdybyście Państwo mieli jeszcze jakieś inne sygnały, jesteśmy w stanie zaprosić na to posiedzenie Zespołu Ustrojowego przedstawicieli urzędów wojewódzkich, żeby ewentualnie nakreślili temat od strony organów nadzoru: jak to wygląda i jakie są uwarunkowania legislacyjne – zadeklarował.

Sprawy Międzynarodowe, Unii Europejskiej i Polityki Regionalnej

Październikowe posiedzenie Zespołu ds. Międzynarodowych, Unii Europejskiej i Polityki Regionalnej KWRiST

23 października 2025 r. odbyło się posiedzenie Zespołu do Spraw Międzynarodowych, Unii Europejskiej i Polityki Regionalnej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. W porządku obrad znalazły się dwa projekty: projekt Strategii Rozwoju Polski do 2035 r. oraz projekt ustawy o zasadach realizacji planu społeczno-klimatycznego.

Strategia Rozwoju Polski do 2035 r.

Strategia Rozwoju Polski do 2035 r. ma być kluczowym dokumentem strategicznym polskiego państwa, określającym cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Motywy przewodnim Strategii jest poszukiwanie nowej równowagi pomiędzy: konkurencyjnością gospodarki, czyli jej zdolnością do utrzymania wysokiego wzrostu gospodarczego, spójnością społeczną i terytorialną, rozumianą jako dbałość o dobrą jakość życia wszystkich obywateli niezależnie od ich miejsca zamieszkania oraz bezpieczeństwem kraju, obejmującym nie tylko siłę militarną, ale także odporność społeczeństwa i instytucji państwa na sytuacje kryzysowe.

W sumie Strategia Rozwoju Polski składa się z 4 celów, 17 priorytetów oraz 88 kierunków działań.

Głównymi celami określonymi w dokumencie są:

- ✓ łagodzenie zmian demograficznych i adaptacja do nich;
- ✓ tworzenie warunków dla konkurencyjnej i sprawiedliwej gospodarki, z poszanowaniem dla środowiska i klimatu;
- ✓ wzmocnienie bezpieczeństwa, odporności i sprawności państwa.

Celem horyzontalnym natomiast – zrównoważony rozwój terytorialny oparty na policentrycznej sieci osadniczej.

Dokument spotkał się z pozytywnym odbiorem korporacji samorządowych, które zgłaszają jednocześnie propozycje zmian.

Związek Powiatów Polskich przesłał przed dniem posiedzenia kilkadziesiąt szczegółowych uwag do projektu, zaś w czasie spotkania mec. **Bernadeta Skóbel** dokonała ogólnej oceny aktu. – *Widać, że jest on efektem pracy wielu resortów, co ma skutki w postaci tego, że z jednej strony mamy zaproponowane działania o charakterze bardzo ogólnym, a w niektórych przypadkach bardzo szczegółowym* – mówiła.

Prawniczka zwróciła uwagę m.in. na to, że dokument przewiduje rozwiązania, co do których – zgodnie ze Strategią – państwo powinno dążyć, a co do których jednocześnie administracja rządowa czy jednostki jej podległe podejmują działania, które przeczą tym kierunkom.

- Przykładem jest nowa ustawa o rynku pracy. W projekcie Strategii jest mowa o tym, że celem strategicznym jest rozwijanie działania Publicznych Służb Zatrudnienia, żeby były w większym zakresie ukierunkowane na wspieranie osób biernych zawodowo, a z drugiej strony w projekcie budżetu na rok 2026 środki finansowe na ten cel zostały obniżone o 40%. Jak zatem realizować Strategię, jeżeli równolegle są obniżane środki na realizację zadania, które ma być działaniem promowanym w Strategii, o 40%? – pytała.

Mimo pewnych zastrzeżeń, w opinii przeważają pozytywne aspekty projektu. – *Gdybym miała tak ogólnie oceniać, jest to jeden z lepszych dokumentów strategicznych, jakie czytałam – zapewniła.*

Joanna Kubiak ze Związku Województw RP przekazała, że do organizacji wpłynęło 211 uwag z 12 regionów, ale należy spodziewać się, że będzie ich więcej.

- One dotyczą głównie 3 bloków tematycznych. (...) Pierwszy taki blok dotyczy systemu realizacji i prośby o wzmocnienie roli regionów w procesie decyzyjnym wdrażania Strategii – wymieniała. – Pojawiła się propozycja utworzenia odrębnego funduszu, który wspierałby zaangażowanie regionu w realizację celów określonych w Strategii. Wydaje nam się, że z perspektywy realizacji celów Strategii jest to bardzo istotne. Kolejny blok uwag dotyczył obszarów strategicznej interwencji państwa. Jedną z uwag dotyczy prośby o wyodrębnienie w całej architekturze dokumentu osobnego rozdziału, który byłby poświęcony obszarom strategicznej interwencji. (...) Kolejna kwestia dotyczy zmiany w zakresie rezygnacji z OSI w zakresie adaptacji do procesów demograficznych, które pojawiało się w pierwszej wersji dokumentu, a zostało w tym momencie zamienione na OSI związane z rozwojem obszarów wiejskich. Także tutaj, w zakresie tego obszaru strategicznej interwencji, dosyć dużo uwag zostało zgłoszonych. Wskazujemy również na potrzebę konieczności wypracowania spójnej metodyki delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych. Regiony zgłosiły również uwagi w zakresie ustaleń rekomendacji dla polityki przestrzennej. Są również uwagi odnoszące się do zapewnienia stabilnych i adekwatnych źródeł finansowania, związanych z realizacjami celów.

Marek Wójcik ze Związku Miast Polskich zwrócił uwagę na szczególne znaczenie dokumentu, m.in. przy ubieganiu się o środki europejskie.

- Wydaje mi się, że tego typu dokument będzie w najbliższych latach wielokrotnie wykorzystywany w różnych miejscach. (...) za chwilę przyjdzie nam się ubiegać o środki europejskie, będziemy uzasadniać, że to jest nam potrzebne, bo to zaplanowaliśmy, to jest ważne dla rozwoju kraju i przecież urzędnicy unijni precyzyjnie przeczytają tego typu dokument i będą się do niego odnosili. Jeżeli w perspektywie krótkookresowej postawimy sobie zadania trudne do zrealizowania, to będziemy mieli kłopot. (...) bardzo proszę o to, żeby spróbować popatrzeć na to właśnie z perspektywy tego, że będzie to dokument czytany także przy okazji przekazywania nam różnych środków i żebyśmy sobie nie podłożyli nogi – mówił.

Tomasz Fijołek z Unii Metropolii Polskich postulował zwiększenie roli samorządów lokalnych.

- Na pewno będziemy wnioskować, żeby w różnych ciałach, które opiniują m.in. realizację kwestii związanych z obszarami funkcjonalnymi pojawili się również przedstawiciele samorządu lokalnego, ponieważ w rozdziałach Strategii tytuły są bardzo obiecujące, a potem czytamy najczęściej o poziomie wojewódzkim.

Strategia ma być przedmiotem dyskusji na kolejnym posiedzeniu Zespołu. Konsultacje projektu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko trwały do 31 października. Strona samorządowa wyraziła oczekiwanie na pisemne odniesienie się do zgłoszonych przez nią uwag.

Wdrożenie Społecznego Funduszu Klimatycznego

Na kolejne posiedzenie Zespołu zaplanowano powrót projektu ustawy o zasadach realizacji planu społeczno-klimatycznego (UC102). Celem aktu jest określenie zasad realizacji planu społeczno-klimatycznego, w zakresie, w jakim wdraża on Społeczny Fundusz Klimatyczny, podmioty uczestniczące we wdrażaniu tego Funduszu oraz tryb współpracy między nimi.

Związek Powiatów Polskich zgłosił do projektu cztery uwagi, z których kluczowa dotyczyła uzupełnienia przepisów o regulacje dotyczące trybu opiniowania projektu wytycznych, które mają być wydawane w celu zapewnienia jednolitości sposobu realizacji planu społeczno-klimatycznego i prawidłowości realizacji zadań i obowiązków określonych ustawą.

- My proponowaliśmy, żeby wzorować się na regulacji, która istnieje chociażby w Ustawie o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Wytyczne przede wszystkim odnoszą się do praw i obowiązków podmiotów realizujących projekty, więc trudno, żeby podmioty, które reprezentują środowiska, które później realizują projekty, nie mogły uczestniczyć w opiniowaniu tych wytycznych. Jeszcze jedna rzecz: samo opiniowanie zmiany wytycznych jest pewnego rodzaju wentylem bezpieczeństwa, że o zmianie wytycznych zainteresowani nie dowiadują się z dnia na dzień. (...) Sam fakt, że przepisy unijne nie uwzględniają elementu opiniowania wytycznych, nie stanowi przeszkody do tego, by w przepisach prawa krajowego takie dodatkowe uprawnienie dla powiatów reprezentujących jednostki samorządu terytorialnego, pracodawców, związków zawodowych czy organizacji pozarządowych wprowadzić – przekonywała.

W odpowiedzi przedstawiciel Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej poinformował, że ta kwestia jest jeszcze otwarta. *- My rzeczywiście widzimy taką potrzebę, żeby było ciało, przy tym programie – doradcze – także pewnie też będziemy tutaj tę sprawę uzupełniać – mówił.*

W imieniu Związku Województw RP głos zabrała **Magdalena Łasak-Strutyńska**.

- Bardzo dziękujemy za to, że mieliśmy okazję uczestniczyć w prekonsultacjach tego dokumentu jeszcze w lipcu. Przedłożyliśmy wtedy jako województwa kilkadziesiąt uwag. Informowaliśmy również, że jesteśmy gotowi do rozmowy na temat projektu tej ustawy. Niestety, nie mieliśmy takiej możliwości. Nie otrzymaliśmy

wtedy wówczas żadnej odpowiedzi do zgłoszonych uwag. Natomiast teraz, kiedy otrzymaliśmy ponownie ten projekt już w ramach tych oficjalnych konsultacji, to widzimy, że w stosunku do tego, co widzieliśmy w lipcu i po tym, jak przekazaliśmy uwagi co do zasady, się nie zmienił. (...) z tego, co widzę, co do zasady, nasze uwagi w dalszym ciągu nie są przyjęte. Zasadniczym celem większości tych uwag było uregulowanie na poziomie ustawy roli samorządów województw i wpływ samorządów województw na realizację planu społeczno-klimatycznego. (...) – informowała.

W związku ze zbyt krótkim terminem na dokładne zapoznanie się z uwagami i odpowiedziami na nie, a także faktem, że projekt był na etapie uzgodnień międzyresortowych, temat ma być kontynuowany.

Spółeczeństwo informacyjne

ZPP ostrzega przed skutkami nowelizacji ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych

Projekt ustawy przygotowany przez Ministra Cyfryzacji, dotyczący zmian w przepisach o wspieraniu i rozwoju usług oraz sieci telekomunikacyjnych, budzi poważne zastrzeżenia samorządów. Związek Powiatów Polskich, w swoim stanowisku przekazanym w ramach uzgodnień z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, wskazał na liczne ryzyka – od zbyt krótkich terminów proceduralnych, przez zagrożenie dla bezpieczeństwa inwestycji i interesu publicznego, po nieproporcjonalne obciążenia administracyjne i finansowe.

Biurokracja zamiast przyspieszenia

ZPP szczególnie krytykuje pomysł skrócenia terminów postępowań administracyjnych i ograniczenia wymogów formalnych przy inwestycjach telekomunikacyjnych. Zdaniem samorządowców, redukcja czasu na sporządzenie uzasadnienia odmowy dostępu do infrastruktury technicznej z 60 do 30 dni jest nierealna i może prowadzić do błędów oraz niekompletnych analiz. Jeszcze ostrzejszy sprzeciw budzi plan skrócenia terminu rozpatrywania zgłoszeń budowlanych z 21 do 14 dni. Powiaty podkreślają, że już obecne terminy są bardzo napięte, a dalsze ich skracanie doprowadzi do chaosu i spadku jakości decyzji. Jak zauważył ZPP, przy obecnych zasobach kadrowych urzędów powiatowych i liczbie spraw, „rozpatrzenie skomplikowanego wniosku w dwa tygodnie jest po prostu niemożliwe”. Związek przypomina też, że podobne zmiany były już wprowadzane – z 30 do 21 dni – i nie przyniosły oczekiwanych efektów przyspieszenia procedur.

Bezpieczeństwo i głos społeczności lokalnych

Samorządy ostrzegają, że niektóre z projektowanych rozwiązań mogą skutecznie wyłączyć obywateli i lokalne władze z procesu decyzyjnego. Dotyczy to zwłaszcza propozycji zniesienia obowiązku uzyskania pozwolenia na budowę i zgłoszenia dla stacji bazowych na istniejących obiektach. W ocenie ZPP, takie

inwestycje – często realizowane na wysokich budynkach – budzą duże zainteresowanie mieszkańców, dlatego konieczne jest zachowanie przejrzystości i możliwości udziału stron postępowania. Brak wymogu formalnego postępowania pozbawi organy budowlane możliwości weryfikacji bezpieczeństwa konstrukcji oraz poziomu oddziaływania pól elektromagnetycznych. Związek przypominał też, że infrastrukturą istotną dla bezpieczeństwa i obronności dysponują nie tylko instytucje rządowe, ale również jednostki samorządu terytorialnego, które nie mogą być pomijane w nowych regulacjach.

Finanse i odpowiedzialność za mienie publiczne

Duże kontrowersje wśród samorządów wywołały także zapisy dotyczące stawek za zajęcie pasa drogowego i terenów dróg wewnętrznych. ZPP ocenił, że proponowane w projekcie opłaty są zbyt niskie i w praktyce prowadzą do sytuacji, w której „koszty wysyłki umowy i faktury przewyższą dochody zarządcy drogi”. Związek proponuje wprowadzenie realnych stawek – 2 zł za 1 m² dziennie za prowadzenie robót oraz 25 zł za 1 m² rocznie za umieszczenie urządzeń. Jak podkreślono, brak adekwatnych opłat ograniczy samorządom kontrolę nad mieniem komunalnym, ponieważ wykonawcy prac telekomunikacyjnych nie będą mieli ekonomicznej motywacji, by występować o zgodę na zajęcie terenu. W przypadku dróg wewnętrznych, gdzie nie stosuje się kar administracyjnych, może to prowadzić do faktycznej utraty nadzoru nad majątkiem publicznym.

Przepisy bez uzasadnienia i groźba negatywnej opinii

ZPP zaapelował również o rezygnację z szeregu przepisów, które w ocenie samorządów są zbędne lub dublują istniejące regulacje. Przykładem jest nowy art. 30 ust. 6¹ Prawa budowlanego, który nakłada na starostów obowiązek wysyłania dodatkowych zawiadomień o wydłużeniu terminu załatwienia sprawy. „*To biurokracja dla biurokracji*” – ocenia Związek, wskazując, że takie rozwiązanie zwiększy koszty postępowań, nie przynosząc żadnych korzyści proceduralnych. Zastrzeżenia dotyczą również projektu nowego art. 10d Prawa o ruchu drogowym, który – zdaniem ZPP – powinien znaleźć się w rozporządzeniu, a nie w ustawie, oraz zapisu o karach finansowych w Prawie komunikacji elektronicznej. Co istotne, Związek ostrzegł, że utrzymanie kontrowersyjnych przepisów, zwłaszcza dotyczących skrócenia terminów w postępowaniach budowlanych, „będzie skutkowało negatywną opinią ZPP dla całego projektu”.

W swoim stanowisku Związek Powiatów Polskich nie kwestionował potrzeby rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej i cyfrowej transformacji kraju, lecz domaga się, aby proces ten był prowadzony z poszanowaniem realiów funkcjonowania administracji lokalnej i zasad bezpieczeństwa publicznego. Jak podkreślił ZPP, „*zmiany w prawie powinny przyspieszać inwestycje, ale nie kosztem jakości decyzji, bezpieczeństwa i transparentności*”.

Energia, Klimat i Środowisko

ZPP ostrzega przed trudnościami wdrożeniowymi w projekcie ustawy o efektywności energetycznej

Związek Powiatów Polskich przekazał rządowi uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw (UC 77). Samorządy wskazały, że proponowane regulacje w obecnym kształcie mogą prowadzić do poważnych trudności wdrożeniowych i nakładają na instytucje publiczne obowiązki, których realizacja w przewidzianych terminach może okazać się niemożliwa.

Kolizje z obowiązującymi przepisami i nieprecyzyjne definicje

Już pierwsze przedstawione uwagi wskazują, że projektowane przepisy mogą być niespójne z innymi aktami prawnymi. Dotyczy to zwłaszcza dodawanego art. 5a ust. 2. ZPP zapytał wprost, czy nowe regulacje nie będą stały w sprzeczności z Prawem zamówień publicznych, szczególnie w zakresie zasad przeliczania wartości zamówień według średnich kursów euro ogłaszanych przez Prezesa UZP. Samorządy oczekują jednoznacznego wyjaśnienia – bez niego, jak podkreśliły, trudno będzie stosować przepisy w praktyce.

Wątpliwości budzi również to, że projekt nie precyzuje, jakie instytucje publiczne mają zostać objęte nowymi obowiązkami. Choć przepisy odwołują się do liczby mieszkańców gminy, ustawowa definicja „instytucji publicznej” jest znacznie szersza i obejmuje większość jednostek sektora finansów publicznych oraz podmioty przez nie finansowane. W ocenie samorządów nie wiadomo więc, czy obowiązki mają dotyczyć wyłącznie jednostek gminnych, czy także powiatowych, wojewódzkich oraz administracji rządowej działającej na terenie gminy. ZPP apeluje o jednoznaczne doprecyzowanie zakresu podmiotowego przepisów.

Nierealne wymogi redukcji energii i tworzenia nowych planów

Jednym z kluczowych punktów krytyki jest rygorystyczny i – zdaniem ZPP – nieprzemyślany obowiązek corocznego zmniejszania zużycia energii finalnej. Projekt nie przewiduje żadnych wyjątków ani sytuacji szczególnych, a zużycie energii liczone ma być w oparciu o rok 2021, który – jak przypomniał ZPP – był rokiem pandemicznym, co czyni go niemiernodajnym i „nieadekwatnym” jako punkt odniesienia. Związek zauważa także, że ustawodawca nie wskazał ani daty granicznej, ani poziomu docelowego, do którego redukcja miałaby prowadzić – co w ocenie samorządów „nie jest racjonalnym podejściem”.

Podobne obawy dotyczą obowiązku sporządzania planu zużycia energii finalnej. Zdaniem ZPP tworzy on kolejny dokument planistyczny, który realnie niewiele zmieni. W dodatku ustawodawca wymaga sprecyzowanych prognoz zużycia w podziale na konkretne nośniki energii – energię elektryczną, ciepło, gaz i paliwa – mimo że ogólna zasada dotyczy redukcji zużycia całkowitego. Samorządy pytają wprost: „po co?” – skoro projekt i tak wymusza globalne ograniczanie energii, niezależnie od jej rodzaju.

ZPP przypominał również, że JST już podejmują działania ograniczające zużycie energii z powodów finansowych, a nowy dokument nie wniesie w tym zakresie istotnej wartości dodanej.

Sprzeczności między terminami i obowiązkami

Największe kontrowersje wzbudza jednak kalendarz wdrożenia nowych obowiązków, zwłaszcza dotyczących raportowania i wprowadzania danych do CEEB. Projekt ustawy zakłada, że instytucje publiczne mają czas na wykonanie tych zadań jedynie do 31 marca 2026 r. ZPP określił ten termin jako „nierealny”, patrząc na proces legislacyjny – jest już listopad 2025 r., a ustawa wciąż nie została uchwalona – oraz brak czasu na przygotowanie administracji do nowych obowiązków sprawozdawczych.

Co więcej, samorządy wytknęły ustawodawcy wewnętrzną sprzeczność projektu: pierwszy raport ma zostać sporządzony do końca marca 2026 r., ale sam plan, na podstawie którego raport ma powstawać, ma być gotowy dopiero do końca 2026 r. *„Widać sprzeczność”* – podsumowuje ZPP jednoznacznie.

Związek zaapelował, by ewentualne wejście w życie nowych obowiązków odsunąć co najmniej do 2027 r., zapewniając wcześniej czas i środki na przygotowanie pracowników oraz systemów administracji.

Czy projekt wymaga gruntownej przebudowy?

Z przedstawionych uwag wynika jednoznacznie, że w ocenie Związku Powiatów Polskich projekt ustawy w obecnej formie nie jest gotowy do wdrożenia. Samorządy wskazały, że zawiera on istotne niejasności, generuje dodatkowe obciążenia administracyjne oraz wprowadza wymagania trudne do realizacji, a także niespójności mogące prowadzić do konfliktów z obowiązującymi regulacjami. ZPP podkreślił, że jeśli państwo zamierza skutecznie wdrażać obowiązki związane z efektywnością energetyczną, powinno zapewnić administracji odpowiedni czas, środki i adekwatne narzędzia, a nie dodatkową biurokrację i terminy, których nie da się dotrzymać.

I Dodatkowe działania wspierające powiaty

Działalność Związku Powiatów Polskich obejmuje również szeroko zakrojone **prace badawcze i analityczne**, które umożliwiają zbieranie tzw. twardych danych, niezbędnych do konceptualizacji oraz wspierania prac legislacyjnych.

Co więcej, eksperci Biura Związku niemal codziennie **udzielają** różnorodnych **porad** – zarówno za pośrednictwem narzędzi teleinformatycznych, jak i bezpośrednio w terenie, przy okazji **organizowania szkoleń i warsztatów**.

Siła Związku przejawia się także w jego **aktywnej obecności w przestrzeni medialnej**. W tym obszarze Związek Powiatów Polskich stale utrzymuje wysoką dynamikę działań.

Szczegółowe informacje dotyczące tych dodatkowych działań Związku Powiatów Polskich zostały przedstawione w kolejnych podrozdziałach.

Prace konsultacyjno-badawcze w JST

W celu przygotowywania przez Biuro Związku Powiatów Polskich jak najbardziej precyzyjnych i dostosowanych do oczekiwań powiatów członkowskich wystąpień, stanowisk oraz opinii prawnych, podejmowane są działania konsultacyjno-badawcze dotyczące otrzymywanych projektów aktów prawnych.

Proces ten obejmuje rozsyłanie projektów aktów prawnych drogą e-mailową do jednostek samorządu terytorialnego, tj. powiatów i miast na prawach powiatu, wraz z wnioskiem o przekazanie ich do odpowiednich komórek merytorycznych w celu dokonania analizy i przedstawienia opinii.

Zebrane uwagi są następnie agregowane przez Biuro ZPP i poddawane szczegółowej analizie przeprowadzanej przez prawników oraz ekspertów Biura. Finalny dokument, będący efektem tych działań, jest przekazywany w ramach procesu legislacyjnego do odpowiednich instytucji centralnych, z prośbą o uwzględnienie zawartych w nim uwag. Ponadto analizy te wspierają pracowników Biura w argumentacji – często popartej twardymi danymi – prezentowanej podczas komisji, debat i innych spotkań.

W okresie sprawozdawczym Związek Powiatów Polskich przeprowadził 10 działań konsultacyjno-badawczych.

W okresie sprawozdawczym zebrano uwagi do następujących projektów:

- ✓ projekt wytycznych dotyczących kontroli zarządczych w programach Interreg na lata 2021-2027;
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego (MZ 1846);
- ✓ projekt ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (UD252);
- ✓ projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej oraz o zmianie niektórych innych ustaw;
- ✓ projekt ustawy o zmianie ustawy o rejestracji jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m oraz ustawy o bezpieczeństwie morskim (UD 305);
- ✓ projekt rozporządzenia w sprawie wysokości opłat związanych z rejestracją jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m;
- ✓ projekt ustawy o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw (UC77);
- ✓ projekt rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wniosków i realizacji umów o środki na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej, o środki na utworzenie stanowiska pracy oraz o finansowanie kosztów wynagrodzenia.

Ponadto Związek Powiatów Polskich prowadził ogólnopolskie konsultacje dotyczące:

- ✓ identyfikacji obszarów działalności różnych instytucji/organizacji, gdzie niezbędne jest wsparcie techniczne, prawne i edukacyjne leżące w kompetencjach Prezesa UODO;
- ✓ regulacji prawnych związanych z tzw. miejskimi obszarami funkcjonalnymi.

Działalność doradcza i informacyjna

W okresie sprawozdawczym Związek Powiatów Polskich organizował lub współorganizował różnego rodzaju **konferencje i sympozja**, głównie o charakterze ogólnopolskim.

Odpowiadając na potrzeby zgłaszane przez powiaty i miasta na prawach powiatu, Związek przeprowadził również **szereg warsztatów i szkoleń** skierowanych do pracowników samorządowych.

Ważnym elementem wspierania samorządów terytorialnych są także **publikacje oraz artykuły prasowe** przygotowywane przez ekspertów ZPP. Często mają one charakter konsultacyjno-doradczy i są publikowane na portalu informacyjnym Dziennik Warto Wiedzieć (www.wartowiedziec.pl).

Szczegółowe informacje na temat wszystkich wspomnianych działań zostały opisane w dalszej części tego podrozdziału.

Konferencje z udziałem ZPP

W okresie sprawozdawczym **Związek Powiatów Polskich aktywnie angażował się w organizację i współorganizację różnorodnych konferencji**. Wybrane wydarzenia opisano szczegółowo poniżej.

III Seminarium Markowskie „Dziedzictwo i samorządność”

W dniach 20–22 października 2025 roku odbyło się III Seminarium Markowskie pod hasłem „Dziedzictwo i samorządność”, zorganizowane w ramach ogólnopolskiej konferencji „Dziedzictwo i Rozwój” – Stałego Forum Muzeów i Samorządu Terytorialnego. Wydarzenie poświęcone było refleksji nad rolą wspólnot lokalnych i instytucji kultury w ochronie dziedzictwa narodowego.

Tegoroczna edycja miała szczególny wymiar – wpisywała się w obchody 35. rocznicy restytucji Samorządu Terytorialnego w Polsce, jubileuszu 100-lecia Muzeum w Jarosławiu oraz 40-lecia działalności Zagrody – Muzeum Wsi Markowa. Seminarium stanowiło również element obchodów Międzynarodowego Dnia Krajobrazu.

Organizatorzy podkreślali, że samorządność obywatelska była motywem przewodnim tegorocznego wydarzenia – rozumiana nie tylko jako zasada ustrojowa, ale też jako praktyczne narzędzie wspólnot lokalnych w zarządzaniu zasobami kultury i tradycji. Każda z sesji, odbywająca się w Łańcucie, Jarosławiu, Zarzeczu i Markowej, poświęcona była innemu aspektowi współpracy między instytucjami muzealnymi, a samorządami terytorialnymi.

Seminarium rozpoczęło się 20 października w Łańcucie. Wykład inauguracyjny zatytułowany „Zasada subsydiarności – etyczne źródło państwa samorządnych obywateli” wygłosił dr Leopold Zgoda, filozof i etyk, Honorowy Prezes Instytutu Przestrzeni Obywatelskiej Pro Publico Bono. Po wykładzie odbył się panel dyskusyjny, w którym uczestniczyli: Paweł Jaskanis, dyrektor Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, oraz dr inż. Maciej Żołnierczuk, architekt krajobrazu tej instytucji. Tematem rozmowy była rola muzeum jako przestrzeni obywatelskiej i jego znaczenie w kształtowaniu postaw wspólnotowych.

Kolejny dzień seminarium upłynął w Jarosławiu, gdzie w Kamienicy Orsettich odbyła się sesja poświęcona 100-leciu działalności Muzeum w Jarosławiu – jednej z najstarszych instytucji muzealnych regionu. Spotkanie było okazją do przypomnienia historii tej placówki, która przez dziesięciolecia odgrywała ważną rolę w kształtowaniu lokalnej tożsamości i zachowywaniu pamięci o mieście.

Wieczorem, 21 października, uczestnicy spotkali się w Pałacu Dzieduszyckich w Zarzeczu, gdzie dyskutowano o obywatelskim charakterze pracy na rzecz dziedzictwa. W trakcie spotkania Muzeum Dzieduszyckich zostało zaprezentowane jako przykład instytucji powstałej z potrzeby ochrony kultury narodowej, prowadzonej przez społeczników i pasjonatów.

Finał seminarium miał miejsce w Markowej, w Zagrodzie – Muzeum Wsi Markowa, która w tym roku obchodzi 40-lecie swojej działalności. To właśnie tutaj odbyła się debata podsumowująca wydarzenie, poświęcona tematowi muzeum jako instytucji dobra wspólnego. Dyskusja programowa zamykająca trzydniowe spotkania koncentrowała się na historycznych i współczesnych perspektywach samorządności w ochronie dziedzictwa lokalnego.

III Seminarium Markowskie stanowiło nie tylko cykl wykładów i debat, ale przede wszystkim forum dialogu między muzealnikami, samorządowcami i przedstawicielami organizacji społecznych. Spotkania w czterech ośrodkach regionu pokazały, że troska o dziedzictwo – zarówno materialne, jak i duchowe – wymaga współodpowiedzialności obywateli i instytucji publicznych.

Związek Powiatów Polskich był partnerem wydarzenia.

II Forum Samorządowe Województwa Śląskiego

30 października 2025 r. w Pszczynie odbyło się II Forum Samorządowe Województwa Śląskiego dotyczące zmian w ochronie zdrowia.

W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele samorządów, zarządzający szpitalami z całego regionu, eksperci z zakresu prawa i finansów publicznych oraz przedstawiciele instytucji rządowych. Gościem specjalnym była Minister Zdrowia dr **Jolanta Sobierańska-Grenda**, która wzięła udział w rozmowie poświęconej przyszłości szpitali powiatowych w Polsce.

Wspólne wyzwania, wspólne rozwiązania

Program Forum obejmował m.in. prelekcję prof. **Jarosława J. Fedorowskiego**, prezesa Polskiej Federacji Szpitali, na temat zintegrowanej opieki zdrowotnej 24/7 w modelu „Szpital&Dom”, a także dwa panele dyskusyjne: prowadzoną przez **Krzysztofa Lehnorta** rozmowę „Współpraca organów tworzących szpitale powiatowe w organizacji szpitalnictwa - modele i mechanizmy” oraz „Plany naprawcze szpitali w kontekście reformy szpitalnictwa” - moderowaną przez **Martę Nowacką**.

W gronie panelistów znaleźli się: **Paweł Silbert** - Prezydent Miasta Jaworzna, **Grzegorz Wanot** - Starosta Pszczyński, **Małgorzata Rasala-Tomczyk** - Dyrektor Wydziału Zdrowia ŚUW, **Bernadeta Kuraszewska** - Dyrektor Departamentu Nadzoru Podmiotów Leczniczych i Ochrony Zdrowia w Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach, **Beata Warecka-Śmietana** - Zastępca Dyrektora ds. Medycznych Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Katowicach, **Bernadeta Skóbel** ze Związku Powiatów Polskich oraz **Marta Woś** - ekspert prawa medycznego.

Uczestnicy zwracali uwagę na konieczność stabilnego systemu finansowania i większej elastyczności w planowaniu przekształceń szpitali. Pojawiły się także propozycje tworzenia konsorcjów i modeli współpracy pomiędzy samorządami, które mogłyby zwiększyć efektywność działania i ograniczyć koszty.

Podczas rozmowy kończącej Forum z **Katarzyną Michalik**, prezes Szpitala Joannitas w Pszczynie, Minister **Jolanta Sobierańska-Grenda** podkreśliła, że Ministerstwo Zdrowia jest otwarte na dalsze konsultacje. Podkreśliła także, że reformy są konieczne. - *To nie jest łatwe zadanie, ale jestem przekonana, że mamy w kraju wielu świetnych menedżerów i liderów ochrony zdrowia - ludzi, którzy wiedzą, jak zarządzać. Trzeba im zaufać i pozwolić działać.*

Restrukturyzacja szpitali to proces trudny, często spotykający się z oporem społecznym, ale konieczny. Czasami wymaga odwagi, czasami cofnięcia się o krok, by później pójść naprzód. Dzisiaj nie da się już funkcjonować w izolacji - potrzebna jest współpraca między podmiotami, wymiana doświadczeń i patrzenie na rozwiązania, które sprawdzają się u sąsiadów - mówiła Minister i nawiązała do podpisanego przed rozpoczęciem Forum listu intencyjnego w sprawie powołania Konsorcjum Szpitali Powiatowych Województwa Śląskiego, pomiędzy przedstawicielami samorządów będących organami tworzącymi dla pięciu szpitali.

Imponuje mi Państwa gotowość do współdziałania. To znak, że rozumiemy, iż inaczej się już nie da. Rolą Ministerstwa Zdrowia jest tworzenie przestrzeni do dialogu i wspieranie takich inicjatyw, jak ta dzisiejsza. Kibicuję regionom i wierzę, że właśnie w nich rodzą się najlepsze pomysły na realną poprawę systemu ochrony zdrowia - zakończyła dr **Jolanta Sobierańska-Grenda**.

Związek Powiatów Polskich objął patronatem honorowym to wydarzenie.

XI Ogólnopolski Szczyt Gospodarczy OSG 2025

W dniach 4–5 listopada 2025 roku w Warszawie odbyła się XI edycja Ogólnopolskiego Szczytu Gospodarczego OSG 2025, zorganizowana pod hasłem „Państwo – Gospodarka – Bezpieczeństwo: Rok 2026. Polska w obliczu nowych wyzwań”.

Wydarzenie, które od lat stanowi ważną platformę dialogu pomiędzy światem polityki, gospodarki i nauki, ponownie zgromadziło czołowych przedstawicieli administracji państwowej, biznesu, organizacji branżowych oraz środowisk eksperckich. Już po raz jedenasty Europejskie Centrum Biznesu zaprosiło do wspólnej debaty o najważniejszych wyzwaniach, przed jakimi stoi Polska w obliczu dynamicznie zmieniającej się sytuacji międzynarodowej i gospodarczej.

W gronie ekspertów dyskutowano o wpływie otoczenia geopolitycznego na polską gospodarkę i bezpieczeństwo kraju. Podczas zaplanowanych debat uczestnicy poruszali kwestie zabezpieczenia krajowego przemysłu w dobie globalnych konfliktów zbrojnych, a także konsekwencji gospodarczych wynikających z nowej polityki zagranicznej USA, zamrożonych relacji handlowych z Rosją oraz zaostrzenia sytuacji na Bliskim Wschodzie.

Szczególną uwagę poświęcono zagadnieniom bezpieczeństwa narodowego, gospodarczego, energetycznego i finansowego, a także kierunkom rozwoju potencjału infrastrukturalnego i innowacyjnego Polski. Dyskusje miały charakter ekspercki i strategiczny, a ich celem było wskazanie rozwiązań, które pozwolą na wzmocnienie odporności polskiej gospodarki wobec globalnych zawirowań.

Zwieńczeniem pierwszego dnia wydarzenia była Gala wręczenia statuetek „Bursztyn Polskiej Gospodarki 2025”, podczas której uhonorowano osoby, firmy i instytucje szczególnie zasłużone dla rozwoju polskiej gospodarki, innowacji i przedsiębiorczości.

Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym przez Związek Powiatów Polskich.

III Krajowy Kongres Przewodniczących Rad Gmin, Rad Powiatów i Sejmików Województw

W dniach 7–8 listopada 2025 r. w Trójmieście odbyła się kolejna edycja jednego z najważniejszych wydarzeń w kalendarzach przewodniczących rad i radnych gmin, powiatów oraz sejmików województw – Krajowy Kongres Przewodniczących Rad Gmin, Powiatów i Sejmików Województw.

Wydarzenie, organizowane przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego, już po raz trzeci zgromadziło samorządowców z całej Polski. Główną ideą kongresu jest wzmocnienie pozycji przewodniczących i radnych poprzez dostarczanie im wiedzy oraz narzędzi niezbędnych do skutecznego

pełnienia funkcji publicznych, a także refleksja nad tym, jakiej rady potrzebuje współczesna wspólnota samorządowa.

Tegoroczna edycja Kongresu była przestrzenią do wymiany doświadczeń, dyskusji i inspiracji. Przez dwa dni obrad uczestnicy rozmawiali o funkcjonowaniu samorządowych organów stanowiących, o wyzwaniach stojących przed radami oraz o roli, jaką pełnią dla dobra mieszkańców.

Program wydarzenia został przygotowany z myślą o realnym wsparciu codziennej pracy rad i ich przewodniczących. Uczestnicy mieli możliwość pogłębienia wiedzy z zakresu legislacji lokalnej, zarządzania zespołami czy współpracy z urzędnikami. Nie zabrakło również debat dotyczących przyszłości ustrojowej samorządu, wykorzystania nowych technologii w pracy rady oraz sesji poświęconych rozwijaniu kompetencji miękkich, kluczowych w komunikacji i reprezentowaniu wspólnot lokalnych.

Kongres po raz kolejny potwierdził, że samorząd to siła wspólnoty i dialogu, a spotkania takie jak to stanowią ważną platformę wymiany doświadczeń między przedstawicielami różnych szczebli samorządu w Polsce.

Związek Powiatów Polskich objął patronatem honorowym to wydarzenie.

VII Ogólnopolska Konferencja „Opieka Długoterminowa w Polsce – Dzisiaj i Jutro”

W dniach 13–14 listopada 2025 roku w Warszawie odbyła się VII edycja ogólnopolskiej konferencji „Opieka Długoterminowa w Polsce – Dzisiaj i Jutro”, zorganizowana przez Koalicję „Na pomoc niesamodzielnym”. Wydarzenie odbyło się w formule hybrydowej i zgromadziło liczne grono ekspertów, decydentów, przedstawicieli administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz praktyków opieki nad osobami niesamodzielnymi.

Podczas dwóch dni konferencji odbyło się dziewięć debat tematycznych poświęconych najważniejszym zagadnieniom związanym z rozwojem i funkcjonowaniem systemu opieki długoterminowej w Polsce. W pierwszej części spotkania uczestnicy omawiali temat „Opieka długoterminowa w Polsce – podsumowanie ostatnich dwóch lat i prognozy na przyszłość”. Dyskutowano o tym, jak zmienił się system od 2015 roku, jaką rolę odgrywa Krajowy Plan Odbudowy w kształtowaniu polityki w tym obszarze, a także o potrzebie reformy świadczeń domowych i polityki społecznej. Poruszono kwestie koordynacji i integracji usług, w tym możliwości, jakie dają Centra Usług Społecznych, oraz wpływu reformy szpitalnictwa na system opieki długoterminowej.

Kolejna debata dotyczyła zagadnienia „Wentylacja mechaniczna domowa – jaki nowy model świadczenia?”. Uczestnicy rozmawiali o aktualnym stanie organizacji opieki nad pacjentami wentylowanymi mechanicznie w warunkach domowych, roli zespołów mobilnych i telemedycyny, kryteriach kwalifikacji pacjentów, a także o finansowaniu i wycenie świadczeń. Podkreślano znaczenie współpracy interdyscyplinarnego zespołu, w którego skład wchodzi lekarze, pielęgniarki, fizjoterapeuci, psychologowie i opiekunowie.

Równolegle toczyła się dyskusja pod hasłem „Czy warto postawić na Centra Usług Społecznych?”, w której uczestnicy analizowali potencjał CUS-ów jako elementu lokalnej polityki społecznej i zdrowotnej. Omawiano wyzwania związane z ich tworzeniem, zarządzaniem oraz finansowaniem, a także rolę nowoczesnych technologii we wspieraniu ich funkcjonowania i integracji usług społecznych oraz zdrowotnych.

W dalszej części konferencji eksperci zajęli się tematyką „Pielęgniarskiej opieki długoterminowej domowej – jak powstrzymać regres świadczenia?”. Rozmawiano o problemach kadrowych, możliwościach stworzenia nowego modelu świadczenia, roli opiekunów medycznych w uzupełnianiu braków personelu oraz o potrzebie rozszerzenia kompetencji pielęgniarek. Poruszono również kwestię finansowania świadczeń i ich zgodności z rzeczywistymi kosztami opieki.

Drugi dzień konferencji rozpoczęto dyskusją „Dlaczego potrzebujemy standardów w opiece długoterminowej?”, w której omawiano znaczenie standardów dla jakości i bezpieczeństwa opieki oraz wyzwania towarzyszące ich wdrażaniu. Zastanawiano się, jak standaryzacja wpływa na codzienną praktykę świadczeniodawców, czy osoby wymagające opieki mają równy dostęp do usług w różnych regionach kraju oraz jakie wzorce można czerpać z doświadczeń innych państw.

Kolejna debata, zatytułowana „ZOL i ZPO – czy warto wrócić do początku?”, dotyczyła funkcjonowania Zakładów Opiekuńczo-Lecznicznych (ZOL) i Zakładów Pielęgniacyjno-Opiekuńczych (ZPO). Dyskutowano, czy obecny model odpowiada rzeczywistym potrzebom pacjentów, jakie są największe wyzwania kadrowe i finansowe, oraz jak można lepiej powiązać opiekę instytucjonalną z domową.

Związek Powiatów Polskich objął patronatem honorowym to wydarzenie.

Warsztaty i szkolenia

Kolejnym obszarem aktywności Związku Powiatów Polskich jest świadczenie usług doradczych i szkoleniowych na rzecz samorządów członkowskich. Realizowane jest to m.in. poprzez organizację różnego rodzaju warsztatów i szkoleń.

W okresie sprawozdawczym, przez oraz we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich, zorganizowano **cztery szkolenia dla pracowników samorządowych**, w których uczestniczyły łącznie **3834 osoby**.

Szczegółowe informacje na temat warsztatów szkoleniowych zrealizowanych przez ZPP w okresie sprawozdawczym zostały przedstawione w dalszej części tematycznej.

PPK w samorządzie

W okresie sprawozdawczym Związek Powiatów Polskich we współpracy z PFR Portal PPK zorganizował bezpłatne webinarium, pt. „PPK w samorządzie – obowiązek czy szansa?”.

Webinarium to odbyło się **23 października 2025 r.**, w formule online. Udział w nim wzięło **138 pracowników samorządowych**.

KSeF w samorządach

W okresie sprawozdawczym Związek Powiatów Polskich wspólnie z Wolters Kluwer Polska zorganizował bezpłatne szkolenie, pt. „KSeF w samorządach – automatyzacja, procedury, dobre praktyki”.

Szkolenie to odbyło się **28 października 2025 r.**, w formule online. Udział w nim wzięło **3374 pracowników samorządowych**.

Prelegentką była: **Agnieszka Bieńkowska** – doradca podatkowy, ekspertka w zakresie podatku VAT z ponad 30-letnim doświadczeniem, współpracująca z największymi polskimi miastami i gminami.

Drogi ogólnodostępne

W okresie sprawozdawczym Związek Powiatów Polskich zorganizował bezpłatne szkolenie, pt. „Regulacja stanu prawnego niektórych dróg ogólnodostępnych w świetle ustawy z 13 lipca 2023 r.”.

Szkolenie to odbyło się **30 października 2025 r.**, w formule online. Udział w nim wzięło **280 pracowników samorządowych**.

Prelegentem był **Adrian Pokrywczyński**, ekspert Związku Powiatów Polskich.

Obsługa PPK

W okresie sprawozdawczym Związek Powiatów Polskich we współpracy z PFR Portal PPK zorganizował bezpłatne webinarium, pt. „Obsługa PPK w samorządzie - praktyka, terminy, dokumenty”.

Webinarium to odbyło się **13 listopada 2025 r.**, w formule online. Udział w nim wzięło **42 pracowników samorządowych**.

Publikacje i wydawnictwa

Kolejnym elementem wsparcia dla samorządów członkowskich ze strony Związku Powiatów Polskich jest przygotowywanie różnego rodzaju opracowań i wydawnictw.

W okresie sprawozdawczym Związek Powiatów Polskich wydał 1 publikację.

Warto wiedzieć więcej – Analiza samorządowa nr 25

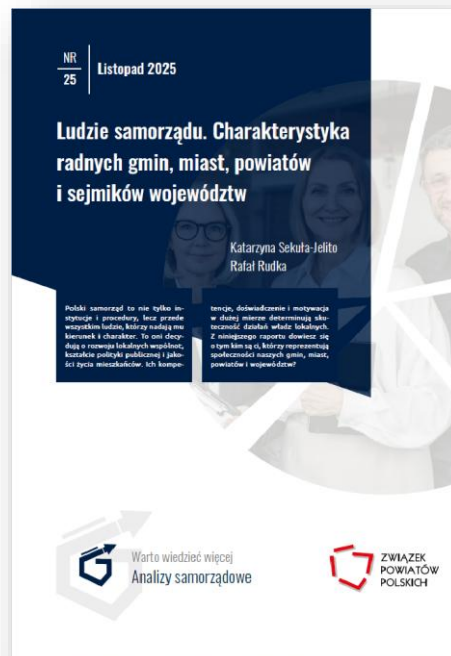
W okresie sprawozdawczym Związek Powiatów Polskich wydał analizę zatytułowaną „Ludzie samorządu. Charakterystyka radnych gmin, miast, powiatów i sejmików województw”, która przedstawia przekrojową analizę struktury radnych jednostek samorządu terytorialnego w Polsce.

Raport ma na celu ukazanie demograficznego, edukacyjnego i zawodowego profilu osób pełniących funkcje radnych w gminach, powiatach, miastach na prawach powiatu oraz sejmikach województw. Analiza oparta została na danych liczbowych pochodzących z zestawień źródłowych Głównego Urzędu Statystycznego, obejmujących aktualny stan osobowy radnych w roku 2024.

W raporcie przedstawiono między innymi strukturę płci, rozkład wieku, poziom wykształcenia oraz przynależność zawodową radnych. Uwzględniono również różnice między poszczególnymi rodzajami samorządu, co pozwala zidentyfikować charakterystyczne cechy każdej grupy.

Znajomość struktury radnych ma istotne znaczenie dla oceny jakości reprezentacji społecznej oraz efektywności funkcjonowania samorządu terytorialnego. Informacje o wieku, wykształceniu czy doświadczeniu zawodowym pozwalają lepiej zrozumieć, w jakim stopniu organy stanowiące odzwierciedlają różnorodność społeczną i kompetencyjną lokalnych społeczności.

Autorami publikacji są: **Katarzyna Sekuła-Jelito** – Specjalista w Dziale Współpracy, Informacji, Analiz i Programów Biura Związku Powiatów Polskich oraz **Rafał Rudka** – Kierownik ww. Działu.

Wszystkie publikacje wydawane przez ZPP są dostępne do bezpłatnego pobrania na stronie www.zpp.pl w zakładce „Wydawnictwa”.

Dziennik Warto Wiedzieć

Związek Powiatów Polskich jest wydawcą bezpłatnego internetowego portalu informacyjnego **Dziennik Warto Wiedzieć**, dostępnego pod adresem www.wartowiedziec.pl

Dziennik Warto Wiedzieć jest redagowany przez pracowników Biura Związku Powiatów Polskich. Skład redakcji przedstawia się następująco:

- ✓ redaktor naczelny: **Rafał Rudka**;
- ✓ redaktorzy: **dr Grzegorz P. Kubalski, Bernadeta Skóbel, Katarzyna Liszka-Michałka, Patrycja Grebla-Tarasek, Adrian Pokrywczyński, Mateusz Jabłoński, Piotr Majoch, Katarzyna Sekuła, Joanna Gryboś-Chechelska, Ewelina Kocemba, Tomasz Smaś, Alicja Cisowska oraz Anna Dąbrowska**;
- ✓ redaktor techniczny: **Anna Królikowska**.

W okresie sprawozdawczym pracownicy Biura Związku Powiatów Polskich, będący jednocześnie redaktorami Dziennika Warto Wiedzieć, opublikowali ponad 360 artykułów prasowych.

Współpraca

W okresie sprawozdawczym Związek Powiatów Polskich realizował liczne działania mające na celu wzmacnianie i pogłębianie współpracy zarówno z instytucjami publicznymi, jak i samorządowymi. Związek podejmował również inicjatywy wspierające samorządy terytorialne.

Najważniejsze działania realizowane przez ZPP zostały przedstawione w poniższych podrozdziałach.

Współpraca patronacka

Związek Powiatów Polskich jest cenionym partnerem w realizacji różnorodnych przedsięwzięć, co znajduje odzwierciedlenie w licznych wnioskach o objęcie patronatem wydarzeń organizowanych przez różne podmioty. Również *Dziennik Warto Wiedzieć* cieszy się dużym zainteresowaniem organizatorów, którzy chętnie zabiegają o jego patronat.

W okresie sprawozdawczym Związek Powiatów Polskich objął patronat nad 2 inicjatywami, a *Dziennik Warto Wiedzieć* nad 3 wydarzeniami.

Szczegółowe zestawienie patronatów udzielonych przez Związek Powiatów Polskich przedstawiono w poniższej tabeli.

Lp.	Instytucja wnioskująca	Rodzaj wydarzenia	Temat	Termin i miejsce
1	Związek Miast i Gmin Pomorskich	forum	Pomorskie Eko Forum	19 listopada 2025 r.; Gdańsk
2	Zakład Ratownictwa Medycznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego	konferencja	„System Ochrony Zdrowia w czasie wojny. Jak skorzystać z doświadczeń ukraińskich”	5 grudnia 2025 r.; Warszawa

Szczegółowe zestawienie patronatów udzielonych przez *Dziennik Warto Wiedzieć* przedstawiono w poniższej tabeli.

Lp.	Instytucja wnioskująca	Rodzaj wydarzenia	Temat	Termin i miejsce
1	Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. J. Reguńskiego	ranking	V edycja Rankingu Gmin Województwa Mazowieckiego	26 listopada 2025 r., Warszawa
2	Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. J. Reguńskiego	ranking	V edycja Rankingu Gmin Województwa Łódzkiego	1 grudnia 2025 r., Łódź

3	Zakład Ratownictwa Medycznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego	konferencja	„System Ochrony Zdrowia w czasie wojny. Jak skorzystać z doświadczeń ukraińskich?”	5 grudnia 2025 r., Warszawa
---	---	-------------	--	-----------------------------

Mniej formalną formą wsparcia, w którą angażuje się Związek Powiatów Polskich, jest rozsyłanie komunikatów od różnych organizacji za pośrednictwem wewnętrznej „sieci e-mail JST”. Dzięki tego rodzaju działaniom marka ZPP cieszy się dużym prestiżem.

Współpraca z Ministerstwem Cyfryzacji

Związek Powiatów Polskich w okresie sprawozdawczym wspierał Ministerstwo Cyfryzacji w zakresie promocji działań związanych z cyfryzacją, bezpieczeństwem informacji oraz modernizacji usług publicznych świadczonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Współpraca z Biurem Rzecznika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Związek Powiatów Polskich w okresie sprawozdawczym wspierał Biuro Rzecznika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych w promocji działań związanych z realizacją projektu dotyczącego standaryzacji modelu zatrudnienia wspomaganego w Polsce.

Współpraca z Wolters Kluwer Polska

Związek Powiatów Polskich w okresie sprawozdawczym wspierał Wolters Kluwer Polska w promocji szkoleń dedykowanych pracownikom JST, a dotyczących wdrażania KSeF w samorządach, a także funkcjonowania samorządowych Centrów Usług Wspólnych.

Współpraca z Uczelnią Łazarskiego

Związek Powiatów Polskich w okresie sprawozdawczym wspierał Uczelnię Łazarskiego w promocji inicjatyw podejmowanych przez tą uczelnię skierowanych do pracowników jednostek samorządu terytorialnego.

Współpraca z Muzeum Historii Polski

Związek Powiatów Polskich w okresie sprawozdawczym wspierał Muzeum Historii Polski w promocji działań związanych z Narodowym Świętem Niepodległości.

Odznaczenia konkursy i rankingi

29. edycja Ogólnopolskiego Konkursu Modernizacja Roku & Budowa XXI wieku

10 września 2025 r. na Zamku Królewskim w Warszawie odbyła się uroczysta Gala, podczas której przedstawiono laureatów 29. edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Modernizacja Roku & Budowa XXI wieku”.

Do tegorocznej edycji Konkursu zgłoszono 535 obiektów, spośród których 60 zakwalifikowano do finału. Projekty oceniane były przez Jury, w którego skład od lat wchodzi przedstawiciele politechnik, wyższych uczelni, ministerstw, urzędów marszałkowskich, izb oraz instytucji branżowych, a także eksperci z dziedziny architektury, budownictwa i ochrony zabytków.

W tej edycji szczególnie wyróżniała się rywalizacja o tytuł Budowa XXI wieku. To kategoria, która z roku na rok przyciąga coraz ciekawsze, nowoczesne i pomysłowe realizacje – pokazujące, że polskie budownictwo stawia na jakość oraz innowacje. Nowością była kategoria Historyczne Rewitalizacje, która pokazała, że można z powodzeniem łączyć troskę o dziedzictwo z kreatywnym podejściem do przestrzeni. Wybór zwycięzców nie był łatwy – liczyły się detale, które podkreśliły klasę i kunszt realizacji.

29. edycja miała też mocną reprezentację wśród projektów infrastrukturalnych – od lokalnych inwestycji ważnych dla mniejszych społeczności, jak w Gminie Łubowo, po spektakularne przedsięwzięcia, takie jak tunel TS-23 na trasie S3 między Bolkowem a Kamienną Górą. Nie zabrakło też projektów, które trudno przypisać do jednej kategorii – oryginalnych i nietypowych. Wśród nich m.in. przebudowa leśnej strzelnicy w Nadleśnictwie Górzno, Marina Niedźwiedzi Róg nad jeziorem Śniardwy czy cmentarz jeńców wojennych w Strzałkowie.

Tradycyjnie jak co roku swoje nagrody w ramach konkursu przyznał Związek Powiatów Polskich. Laureatami zostali:

- **Powiat Łaski** – za realizację zatytułowaną „Renowacja zabytkowego Dworku Szweycera w Ostrowie”
- **Powiat Słupski** – za realizację zatytułowaną „Renowacja Cmentarza Jeńców i Internowanych z Obozu Strzałkowo”
- **Powiat Toruński** – za realizację zatytułowaną „Budowa Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Chełmży, oddział w Wielkiej Nieszawce”
- **Powiat Żywiecki** – za realizację zatytułowaną „Budowa nowej sali gimnastycznej przy I Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Żywcu”
- **Stołeczny Zarząd Rozbudowy Miasta Warszawa** – za realizację zatytułowaną „Remont secesyjnej willi i dwóch oficyn przy ul. Modlińskiej 257 na Centrum Lokalne w Warszawie”

Pełna lista laureatów we wszystkich kategoriach konkursowych dostępna jest na stronie organizatora.

XIV edycja Konkursu „Gmina Przyjazna Rowerzystom”

9 października 2025 r. w siedzibie Zarządu Głównego PTTK odbył się XIV Finał "Ogólnopolskiego Konkursu Gmina Przyjazna Rowerzystom w ocenie turystów kolarzy" PTTK 2025, podczas którego wręczona została nagroda Gran Prix oraz certyfikaty i dyplomy dla najlepszych Gmin Przyjaznych Rowerzystom.

Konkurs PTTK Gmina Przyjazna Rowerzystom ma na celu uhonorowanie gmin, które w swoich działaniach uwzględniają potrzeby rowerzystów i promują aktywny wypoczynek na rowerach, tworzą infrastrukturę rowerową, inicjują lub wspierają organizowanie imprez rowerowych, wydają mapy i przewodniki rowerowe.

Przedsięwzięcie zostało objęte patronatem Związku Powiatów Polskich.

Etapy konkursu i obrady jury

Zgodnie z regulaminem Konkursu „Gmina Przyjazna Rowerzystom w ocenie turystów kolarzy” PTTK w tym roku odbyły się dwa etapy przedsięwzięcia. Pierwszy etap polegał na zgłoszeniu przez turystów kolarzy gmin, które ich zdaniem zasługują na certyfikat Gminy Przyjaznej Rowerzystom. Zgłoszone zostały 52 gminy. Drugi etap polegał na wypełnieniu przez gminy formularza Google z pytaniami dotyczącymi istniejącej i wybudowanej w 2024 r. infrastruktury rowerowej, organizowanych rajdów, eventów. Dodatkowo gminy przesyłały swoje materiały promocyjne (mapy, foldery, przewodniki).

W tym roku 23 gminy odpowiedziały na zgłoszenie do konkursu oraz przesyłały materiały.

Laureaci XIV edycji Konkursu

Certyfikatem „Gmina Przyjazna Rowerzystom” w konkursie nagrodzono 12 gmin, ponadto jedna gmina otrzymała Grand Prix, ufundowaną przez Ministerstwo Sportu i Turystyki. Pozostałe 11 gmin otrzymało Dyplom za udział w Konkursie.

- ✓ Kategoria do 10 000 mieszkańców: Miasto i Gmina **Cegłów**, Gmina **Dwikozy**, Gmina **Kołobrzeg**.
- ✓ Kategoria od 10 000 do 20 000 mieszkańców: Gmina **Chojnice**, Miasto **Czaplinek**, Gmina **Łysomice**.
- ✓ Kategoria od 20 000 do 40 000 mieszkańców: Gmina **Białe Błota**.
- ✓ Kategoria od 40 000 do 100 000 mieszkańców: Miasto **Grudziądz**, Miasto **Jastrzębie-Zdrój**.
- ✓ Kategoria powyżej 100 000 mieszkańców: Miasto **Bydgoszcz**, Miasto **Dąbrowa Górnicza**, Miasto **Kielce**.
- ✓ Nagrodę Grand Prix ufundowaną przez Ministerstwo Sportu i Turystyki otrzymała Gmina **Kołobrzeg**.

Ponadto, dyplomy za udział w konkursie otrzymały: Miasto i Gmina **Białobrzegi**, Miasto **Kalety**, Gmina **Krościenko nad Dunajcem**, Gmina **Spiczyn**, Gmina **Osielsko**, Gmina **Sicienko**, Gmina **Świdnica**, Gmina **Nowy Targ**, Miasto **Jelenia Góra**, Miasto **Kołobrzeg** i Miasto **Lublin**.

XXII edycja Konkursu im. prof. Michała Kuleszy

29 października 2025 r., w trakcie posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, wręczono nagrodę w XXII edycji Konkursu im. Profesora Michała Kuleszy. Laureatem został dr **Bartłomiej Ślemp**, doceniony za swoją książkę „Rola Trybunału Konstytucyjnego w kształtowaniu zasad finansowania samorządu terytorialnego w Polsce na tle orzecznictwa sądów konstytucyjnych wybranych państw Europy Środkowo-Wschodniej”.

Dr **Bartłomiej Ślemp** otrzymał nagrodę pieniężną w wysokości 10 tys. zł za monografię wydaną przez Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego. To nie pierwsze wyróżnienie dla autora w tym konkursie – w 2020 roku został już nagrodzony za swoją pracę magisterską.

Symboliczne wręczenie i aktualność tematu

Uroczyste wręczenie nagrody połączono z obradami KWRiST, co laureat uznał za szczególnie symboliczne.

*- Gdy zobaczyłem dziś punkt obrad dotyczący aktualnego stanu i konieczności monitorowania stanu finansów JST po reformie finansów komunalnych, która zadziała się niedawno, to stwierdziłem, że to idealny moment połączenia wręczenia tej nagrody z dyskusją na ten temat, bo kilka ładnych miesięcy obowiązuje ta ustawa. Mam nadzieję, że wnioski, które dziś podniesiecie pozytywnie wpłyną na to, jak wygląda stan finansów samorządu terytorialnego w Polsce i czy ustawa rzeczywiście spełniła swoje cele i pokładane w niej nadzieje - powiedział dr **Bartłomiej Ślemp**.*

O Konkursie im. Profesora Michała Kuleszy

Konkurs, organizowany przez Wolters Kluwer Polska (wydawcę miesięcznika „Samorząd Terytorialny”), odbył się w tym roku po raz 22. Po raz drugi zastosowano zmienioną formułę, w której jury wybiera najlepszą książkę wydaną w poprzednim roku. W tej edycji oceniano pozycje opublikowane w 2024 roku. Sąd Konkursowy ocenił osiem nadesłanych prac reprezentujących różne dziedziny nauki.

Do konkursu w obecnej formule można zgłaszać książki prawnicze, a także z innych dyscyplin, zwłaszcza ekonomii i finansów publicznych, socjologii, nauk politycznych wraz z naukami o administracji publicznej, historii, zarządzania oraz szeroko rozumianej gospodarki przestrzennej, które traktują o określonych aspektach decentralizacji terytorialnej i w tym kontekście – o problemach ustroju administracyjnego państwa oraz organizacji i działalności władz lokalnych i regionalnych.

Związek Powiatów Polskich jest jednym z partnerów instytucjonalnych konkursu.

Efekty realizowanych projektów

Jednym z obszarów działalności Związku Powiatów Polskich są projekty finansowane ze źródeł innych niż składki członkowskie. Dzięki ich realizacji Związek może skuteczniej wspierać samorządy, szczególnie powiatowe, w doskonaleniu profesjonalnego świadczenia usług publicznych. W rezultacie stale rośnie liczba starostw powiatowych i miast na prawach powiatu, które świadczą usługi publiczne na wysokim poziomie.

Cechą wspólną wszystkich realizowanych projektów jest ich zgodność z celami statutowymi Związku Powiatów Polskich. Każdy projekt skierowany jest przede wszystkim do samorządów terytorialnych – w pierwszej kolejności do powiatów i miast na prawach powiatu, ale również do współpracujących ze Związkiem Gmin.

Projekty dotyczą zagadnień kluczowych dla powiatów, wspierając je w rozwiązywaniu lokalnych problemów oraz w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego, co wpisuje się w główne cele Związku.

Pozyskiwanie funduszy europejskich na realizację projektów pozwala ZPP na poszerzanie potencjału oraz możliwości działania, które wspiera pracę powiatów.

W okresie sprawozdawczym ZPP realizował działania związane z jednym projektem.

Budowa i pilotażowe wdrożenie Modeli Architektury Informacyjnej Jednostek Samorządu Terytorialnego (AIS), zgodnych z Modelem Architektury Informacyjnej Państwa

Cele projektu

Głównym celem projektu jest opracowanie i wdrożenie Modeli Architektury Informacyjnej Jednostek Samorządu Terytorialnego (AIS) na podstawie i zgodnie z Architekturą Informacyjną Państwa (AIP), której aktualizacja i rozwój jest właściwością Ministra Cyfryzacji.

Celami szczegółowymi jest budowa czterech wzorcowych, skalowalnych modeli architektonicznych (TO-BE), Modeli AIS, dla różnych grup JST działających w oparciu o ustawę o samorządzie gminnym oraz ustawę o samorządzie powiatowym, tj.: gminy wiejskiej (AISW), gminy miejsko-wiejskiej i miejskiej (AISM), miasta na prawach powiatu (AISMP), powiatu (AISP) oraz ich pilotażowe wdrożenie poprzez:

- ✓ opracowanie czterech pilotażowych modeli architektonicznych (AS-IS), Modeli Architektury Informacyjnej Instytucji Samorządu Terytorialnego (Modeli AIST), dla wyznaczonych jednostek reprezentujących ww. grupy JST we wskazanych przez nie obszarach działalności,
- ✓ identyfikacji luk (braków lub niedoborów) w rozwoju cyfrowym JST objętych pilotażem w ww. obszarach działalności oraz identyfikacji przedsięwzięć koniecznych do realizacji w tym zakresie dotyczących zbudowania lub zmodernizowania systemów teleinformatycznych,

- ✓ zbudowanie nowych lub zmodernizowanie istniejących systemów teleinformatycznych w JST biorących udział w pilotażu zidentyfikowanych w ramach pilotażowego wdrażania Modelu AIS przy zapewnieniu ich skalowalności, wyższego poziomu interoperacyjności i wykorzystania nowoczesnych technologii.

Modele te będą wspierały osiągnięcie korzyści wynikających z realizacji celów transformacji cyfrowej określonych w polskich i europejskich dokumentach strategicznych, tj.: poprawę relacji państwa z obywatelem; usprawnienie zaplecza elektronicznej administracji; zwiększenie dostępności i jakości zasobów informacyjnych państwa; wzmocnienie rozwoju kompetencji cyfrowych.

Założenia projektu

Według założeń projekt będzie odpowiadał na potrzeby administracji publicznej, zwłaszcza JST, które w efekcie pozwolą mają na:

- ✓ przyspieszenie integracji lub interoperacyjności systemów teleinformatycznych w administracji publicznej w celu ułatwienia realizacji zadań w sposób w pełni elektroniczny i wzmocnienia elektroniczacji realizowanych procesów;
- ✓ opracowanie standardów, wytycznych, rekomendacji pozwalających na wzmocnienie rozwoju cyfrowego urzędu na poziomie JST, m.in. pozwalających na identyfikację i priorytetyzację przedsięwzięć koniecznych do realizacji w tym zakresie;
- ✓ dostosowanie JST do obsługi całego procesu będącego podstawą realizacji e-usług do możliwości realizacji usług w sposób w pełni elektroniczny, zachowującego kontrolę nad nim przez podmioty, które odpowiadają za dane oraz ostateczne zakończenie sprawy (zrealizowanie usługi);
- ✓ pozyskanie i usystematyzowanie wiedzy w zakresie systemów teleinformatycznych w JST oraz rejestrów i źródeł danych, określenie ich struktury oraz wskazanie unikalnych i referencyjnych źródeł informacji wpływających na jakość danych przetwarzanych w JST;
- ✓ rozwój skoordynowanej współpracy administracji samorządowej z administracją rządową, mającej na celu tworzenie wspólnych rozwiązań cyfrowych i organizacyjnych wzmacniających transformację cyfrową państwa.

Bezpośrednimi beneficjentami projektu są: JST, organizacje JST, administracja centralna, dostawcy oprogramowania wspierającego realizację zadań JST. Z kolei pośrednimi beneficjentami będą: obywatele i przedsiębiorcy.

Wdrażanie projektu: Realizacja projektu rozpoczęła się w 2025 r. i potrwa do 2027 r. (z możliwością ew. przedłużenia czasu trwania).

Partnerzy projektu

Ministerstwo Cyfryzacji (lider), Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy (partner) oraz inni partnerzy reprezentujący korporacje samorządowe zrzeszające różne rodzaje JST.

Finansowanie projektu pochodzi z funduszy zewnętrznych w ramach Działania 02.04 Współpraca międzysektorowa na rzecz cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027. Całkowita wartość projektu wynosi 41 mln zł.

W okresie sprawozdawczym trwały prace związane z przygotowaniem do przeprowadzenia pilotażu modelowania procesów w wybranych obszarach funkcjonowania powiatów. W jego wyniku nie tylko zostanie opracowana pierwsza grupa opisów procesów, lecz przede wszystkim zostanie wypracowana metodologia umożliwiająca efektywne modelowanie procesów we wszystkich pozostałych obszarach.

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

Siedziba:

Pałac Kultury i Nauki, 27 piętro, 00-901 Warszawa,
Plac Defilad 1, skr. poczt. 7,
tel. 22 656 63 34

Adres do korespondencji:

33-303 Nowy Sącz, skr. poczt. 87
tel. 18 477 86 00

e-mail: biuro@zpp.pl

www.zpp.pl